

TOT EEN EEUWIGE ZEGEN

TIEN PREKEN

Door

DS. A. VERHAGEN

UITGAVE: HOEKMAN'S BOEKHANDEL EN UITGEVERIJ - GOES

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

INHOUD

1. Het Goddelijk licht zegevierend over de duisternis
*En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde. En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen en zij vreesden met grote vreze.
 En de engel zeide tot hen: Vreest niet, want ziet, ik verkondig u grote blijdschap die al den volke wezen zal, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. Enz. Lukas 2: 8-12*

2. De pelgrim bij de Marabron
Toen kwamen zij te Mara. Exodus 15: 23

3. De muren van Jericho
Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, als ze tot zeven dagen toe omringd waren geweest. Hebréeën 11 : 30

4. De raad van Gamaliël
En nu zeg ik ulieden: Houdt af van deze mensen en laat hen gaan; want indien deze raad, of dit werk uit mensen is, zo zal het gebroken worden; maar indien het uit God is, zo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien bevonden wordt ook tegen God te strijden. Handelingen 5 : 38 en 39

5. De strijd tegen Amalek
Toen kwam Amalek en streed tegen Israël in Rafidim. Exodus 17: 8

6. Gods vrije gunst jegens Zijn volk
Naar zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der Waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen. Jacobus 1: 18

7. De zegen van de gevouwen handen
Petrus dan werd in de gevangenis bewaard, maar van de Gemeente werd een gedurig gebed tot God voor Hem gedaan. Handelingen 12 : 5

8. Het Kerstfeest van een 84-jarige
*En er was Anna, een profetes, een dochter van Fanuël, uit de stam van Aser; deze was tot grote ouderdom gekomen, welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maag doem af. En zij was een weduwe van omtrent vierentachtig jaren, dewelke niet week uit de tempel met vasten en bidden, God dienende nacht en dag.
 En deze, te dierzelfder ure daarbij komende, heeft insgelijks den Heere beleden, en sprak van Hem tot allen, die de verlossing in Jeruzalem verwachtten. Lukas 2: 36-38*

9. Een geheiligd schuldbesef
*Zo Gij, Heere! de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan?
 Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. Psalm 130: 3 en 4*

10. De weduwe te Zarfath
Maar ik zeg u in der waarheid: daar waren vele weduwen in Israël in de dagen van Elia, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zodat er grote hongersnood werd over het gehele land; en tot geen van haar werd Elia gezonden dan naar Sarepta Sidonis, tot een vrouw, die weduwe was. Lukas 4: 25 en 26.

1. HET GODDELIJK LICHT ZEGEVIEREND OVER DE DUISTERNIS

Zingen: Lofzang van Zacharias : 2

Lezen: Lukas 2 : 1-12

Zingen: Psalm 97 : 6 en 7

Zingen: Psalm 42 : 7

Zingen: Psalm 126 : 3

Het woord van onze overdenking vindt uw aandacht opgetekend in het u voorgelezen hoofdstuk, Lukas 2 en daarvan de verzen 8 tot en met 12, alwaar des Heeren woord aldus luidt:

En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde.

En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen en zij vreesden met grote vreze.

En de engel zeide tot hen: Vreest niet, want ziet, ik verkondig u grote blijdschap die al den volke wezen zal, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids.

En dit zal u het teken zijn: gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe.

Mogen wij u naar aanleiding van deze tekstwoorden gaan bepalen bij:

Het Goddelijk licht zegevierend over de duisternis en wel:

1e. In de velden van Bethlehem

2e. In het hart van de zonen van Bethlehem

3e. In de stal van Bethlehem

Maar voor we daartoe overgaan, zingen we uit Psalm 97 : 6 en 7.

Mijn hoorders,

Wij bepalen u dus in de eerste plaats bij ***het Goddelijk licht zegevierend over de duisternis in de velden van Bethlehem.***

In het leven van Gods volk zal ten allen tijde grote behoefte blijven bestaan aan licht. Licht is een levensbehoefte. In de ervaringen en in de omstandigheden van Gods kinderen op aarde zijn die tijden niet vreemd, want de dagen der duisternis zijn vele en zij hebben het vermogen niet om zelf dat licht te ontsteken.

Maar gelijk in de natuur de nacht hoopt op de morgen, totdat de zon vanachter de kimme rijst, also moeten ook Gods kinderen wachten op dat licht, wat voor hen een levensbehoefte is.

Wat blijkt hieruit onze diepe afhankelijkheid van de bediening des Geestes, die alleen dát licht ontsteken kan. De hulp uit het heiligdom zal dat volk altijd behoeven. Die hulp is het licht dat hen leidt. Wat zijn die machten, de machten van de duisternis sterk. Wij moeten die niet gering achten. Ziet het in het rijk der natuur. Als het donker wordt, is dat iets onaangenaams; daarvan gaat een benauwende macht uit. In de duisternis komt het ongedierte uit haar holen en degenen die boze aanslagen willen, wachten op de duisternis.

Zo is het ook in het geestelijke. Daar krijgt de duisternis in het leven van Gods volk ook haar macht. Het kan wel eens zijn, dat het zó donker is, alsof er nooit geen licht meer zal schijnen. De uitgestelde hoop kan het hart zo menigmaal krenken. Er kan dan wel eens twijfelmoedig gevraagd worden: waar blijft nu dat licht, waar wij zo naar

hebben uitgezien en waar wij zo naar hebben verlangd?

Maar geliefden, tegenover die macht der duisternis staat de almacht van het Goddelijk licht en als er wat van dat licht opgaat in uw hart, dan is dat een zegevierend licht. Daar moet de macht der duisternis voor wijken en dan zult u ervaren, wat de dichter zingt:

*" Gods vriend'lijk aangezicht
Heeft vrolijkheid en licht
Voor all' oprechte harten.
Ten troost verspreidt in smarten".*

O, wat is het groot, als het licht mag zegevieren over uw zielsduisternis.

Menigmaal gaat Gods kind als een raadsel door het leven. Zij kunnen zich soms niet verklaren, zij maken tijden mee of het hen toeschijnt dat hun toestand niet in de bijbel gevonden wordt. Inderdaad, wat kunnen die dagen van duisternis ontzettend wezen. Het kan wel eens zo duister zijn dat het hen brengt aan de rand van de wanhoop. Dat het in hun ziel klinkt wat de dichter zingt: "God zal hen nu niet meer verlossen, als weleer; hem is geen heil beschoren".

Maar als er dan maar één straaltje van dat Goddelijk licht doorbreekt, dan triomfeert het over al die duisternis. O, wat is dat een wonder in de bevinding van Gods volk, dat het ten tijde des avonds licht zal zijn. In de natuur kunt u daar niet op rekenen; dan staat de nachtelijke donkerheid voor de deur. En dat nu Gods kinderen mogen ervaren, dat wat in de natuur níét kan gebeuren, in het geestelijke wel kan geschieden, dat het ten tijde des avonds, als het dus niet meer te verwachten is, licht kan zijn.

En dat licht is alles overheersend. Tegen dat licht moet de duisternis het altijd verliezen; de duisternis wint het nooit. Zo is het ook in de harten van Gods kinderen als er van dat licht des Geestes iets in hun hart mag stralen, dan doet dat de duisternis wijken en dan mogen ze ervaren wat de Heere voor hen is. Wat een voorrecht, wie dat in zijn leven mag leren, niet bij de aanvang alleen, maar gedurig. De weg die de Heere met Zijn volk houdt, uitwendig en inwendig, gaat meest door de donkerheid, gaat meestal door de diepte. Dan beleven ze hun afhankelijkheid. Met al wat ze ondervonden hebben, kunnen ze niets meer doen, maar als de Heere komt en Zijn licht laat schijnen in die duisternis, dan ervaren ze twee dingen: Ten eerste de macht der duisternis, maar ook ten tweede de rijkdom van Christus. Weet u wat het wonderlijke is, als het licht weer is opgegaan?

Dat God voor hen een verrassend God is, Die zich nooit laat begrijpen, doch alleen slechts bewonderen.

2. Het licht schijnt in het hart van de zonen van Bethlehem

Ga het eens na in de woorden van onze tekst. Laten wij in gedachten eens gaan naar de velden van Efratha, daar in de buurt van Bethlehem. Daar was het nacht, een stikdonkere nacht toen de herders de wacht over de kudde hielden. Dat waken is ook weer een vrucht van de zonde. In de staat der rechtheid was er vrede, was er harmonie. Daar verkeerde de leeuw met het lam en lag het luipaard bij de geitenbok terneder. Door de val is die vrede echter wreed verstoord, en thans ziet u niet alleen de mensen maar zelfs de dieren tegen elkaar opstaan. Daarom moesten die herders de nachtwacht over hun kudde houden, dat was hun levenstaak.

Wie had echter ooit kunnen denken, dat in de velden van Bethlehem het Goddelijk licht zou zegevieren over de duisternis? Immers, dat had nooit iemand kunnen vermoeden. Is dit geen krachtig en duidelijk bewijs van hetgeen de Heere zegt: "Mijn wegen zijn hoger dan uw wegen en mijn gedachten dan ulieder gedachten"?

Och wij denken zo dikwijls dat God alleen woont onder de dienst van Zijn Woord en inderdaad als u de Schrift nagaat, zijn er altijd grote wonderen op de dag des Heeren geschied als duidelijk bewijs, dat dit de roem der dagen is. Maar dat de Heere niet altijd gebonden is aan die dagen, doch Zich ook op andere tijden en plaatsen komt te openbaren blijkt hieruit wel duidelijk. Zelfs onder uw dagelijkse arbeid, zelfs bij nachtelijke bezigheden, zoals hier nu in de velden van Bethlehem zegeviert het Goddelijk licht soms over de duisternis.

In onze tekst wordt het vermeld, dat daar plotseling een engel verscheen. Er staat: "Zie, een engel des Heeren stond bij hen en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen".

Denkt u eens in wat dat voor die herders geweest is! Het Heil, de geboren Zaligmaker lag in Bethlehems beestenstal. Het heil lag, klaar voor die herders uit Efratha's velden. Het was ook hun Zaligmaker. Ook voor hén had Hij vlees en bloed aangenomen. Maar aan die herders moest het bekend gemaakt worden. Als het hun niet bekend gemaakt werd, zou het heil van de geboorte van de Zaligmaker voor hen verborgen gebleven zijn. En ziet nu eens, volk des Heeren, hoe dat Goddelijk licht zegevierde over de duisternis, die ook in Bethlehems velden heerste.

Geheel onverwachts, tegen alle menselijke verwachtingen en berekeningen in verscheen daar een bode des hemels. Denkt u dat eens in, wat dat geweest zal zijn, toen daar een engel neerdaalde en de heerlijkheid des Heeren hen daar, omscheen.

Wat doet de Heere toch veel voor Zijn volk. Zij denken zo menigmaal: "Mijn weg is voor de Heere verborgen en mijn recht gaat van mijn God voorbij". Maar ziet het dan eens in het woord van onze tekst; daar bewijst Hij dat Hij een Waarmaker is van Zijn woord. De dichter van Psalm 97 zingt ervan; zoals we zo-even al opmerkten, dat het licht is voor de rechtvaardigen gezaaid en vrolijkheid voor de oprechten van hart.

En nu dat licht, dat Goddelijk licht in de velden van Bethlehem triomfeerde over de duisternis.

Volk van God, wat is Gods weg toch altijd wonderlijk. Ga uw eigen leven maar eens na; hebt u dan geen mijlpalen, geen opgerichte tekenen staan op uw weg waar u God kwam te ontmoeten? Hebt ook gij niet iets van dat licht, dat triomfantelijk zich over de duisternis openbaarde, ervaren? Het gebeurde misschien als u aan uw dagelijkse arbeid was, of werkzaam was in uw huisgezin, en doorleefde u ook daar niet dat waar Hij komt, Hij alles mee brengt?

Zo was het ook in de velden van Bethlehem. Daar triomfeerde het Goddelijk licht over de duisternis in het holle van de nacht en daar openbaarde de Heere Zijn heerlijkheid. Het werd daar een voorportaal des hemels. Want in de hemel is toch de heerlijkheid Gods, meer dan hier op aarde ooit wezen zal. En van die heerlijkheid Gods werd daar iets aanschouwd.

Och, mijn hoorders, laat dit woord voor u tot bemoediging mogen zijn op uw vaak moeilijke levenspad. Hier kunt u aanschouwen wat de Heere voor Zijn volk doet. Dan zal het niet altijd donker blijven, al verbergt Hij Zijn aangezicht wel eens tijdelijk. Doch in het wezen der zaak, wacht Hij om u genadig te zijn, om Zijn Woord aan u te bevestigen. Staat er niet: "Zal Ik het zeggen en niet doen; spreken en niet bestendig maken"? Maar het levend gemaakte volk des Heeren wacht zo menigmaal niet, doch loopt vooruit. Daar berokkenen zij zichzelf onnoemelijke schade mee. O, wacht toch, gelijk de wachters op de morgen. Die wachten zullen niet teleurgesteld worden, want het licht is toch voor de rechtvaardigen gezaaid. Als u in het natuurlijke wat zaait, kan het nog wel eens op misgewas uitlopen. Zo is het niet in het rijk der genade, want staat God niet voor Zijn eigen werk in en falen ooit Zijn beloften?

Dit is de troost voor al Gods oprechte volk in welke stand van het leven dan ook, dat

het licht zal zegevieren over de duisternis. u kunt er zeker van zijn, dat de herders dat nooit hebben vergeten, maar dat het in hun harten is ingegrift als met een ijzeren griffel.

Zo is het ook in het leven van Gods kinderen. Er gaat altijd wat aan vooraf, voordat het licht ook in uw hart over de duisternis triomfeert. Maar dan mag het voor u ook kerstfeest zijn; en dan mag het gebeuren dat u met de dichter van Psalm 66 uitroept:

*"Komt, luistert toe, gij Godgezinden,
Gij, die den HEER van harte vreest.
Hoor, wat mij God deed ondervinden,
Wat Hij gedaan heeft aan mijn geest.
'k Sloeg, heilbegerig, 't oog naar boven,
Ik riep den HEER ootmoedig aan;
Ik mocht met mond en hart Hem loven,
Hem, die alleen mij bij kon staan".*

U ziet, dat het Goddelijk licht niet alleen heeft gezegevierd in de velden van Bethlehem; en dit leidt ons tot onze tweede hoofdgedachte, maar ook in de harten van de zonen van Bethlehem.

Mijn hoorders, deze herders waren zonen van Bethlehem; deze herders waren burgers van Bethlehem, maar meer nog dan burgers. Zij zouden delen in de geestelijke nalatenschap, die de Heere beloofd had. Het waren erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus, al waren het dan slechts eenvoudige lieden, zij behoorden tot de adeldom des levens.

Dat Bethlehem is altijd een bijzondere plaats geweest. u vindt het vermeld in de geschiedenis van Boaz en Ruth en ook neemt het een belangrijke plaats in, in het leven van David. Middellijkerwijs gesproken was dat Bethlehem zo'n klein vlek, dat daar nooit één uit duizend een plaats kon krijgen om over anderen te regeren. Zulks kon van Bethlehem nooit verwacht worden. Daarvoor was het te klein en te nietig. Toch lag er voor dit kleine en nietige Bethlehem een grote belofte Immers, de Heere sprak door middel van Zijn knecht Micha: "En gij Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen die een Heerser zal zijn in Israël en Wiens uitgangen zijn vanouds van de dagen der eeuwigheid." En geliefden, van die belofte waren ook de herders erfgenamen. Ik heb het u gezegd, zij deelden in de geestelijke nalatenschap, die God had toegezegd.

En dat is het voorrecht van al het levend gemaakte volk. Ook zij delen in die nalatenschap die Christus voor hen verworven heeft. Het levend gemaakte volk begrijpt het zelf niet, maar God heeft het uitgesproken. Aan dat volk is Hij Zijn Woord kwijt, want God zal Zijn waarheid nimmer krenken. Welke slingeren er soms ook in het leven zijn, zij liggen onder de belofte en Hij, die het beloofd heeft is getrouw en die het ook zeker en gewis doen zal.

In dat voorrecht deelden ook de herders, die daar de nachtwacht hielden over hun kudde. En nu heeft Jesaja gezegd: "De Heere heeft een wijngaard van rode wijn, zingt van dezelve bij beurte". Maar nu is de Heere Jezus in het vlees gekomen, heeft Zijn troon en kroon verlaten en werd in de gestalte van een dienstknecht neergelegd in de kribbe van Bethlehem. Daar ligt de Zaligmaker, óók voor de herders. Maar zij wisten het niet, dat was voor hen verborgen, vandaar dat ze de blijdschap er niet van konden ervaren. Maar de Heere komt het hun zelf te openbaren. Het woord van onze tekst zegt immers: "Vreest niet, want ziet, ik verkondig u grote blijdschap die al den volke wezen zal.

De leer van de algemene verzoening vindt hier grond voor hun stelling dat de

zaligheid geschonken wordt aan elk en iedereen. Maar er staat niet "volkeren". Het staat in het enkelvoud en niet in het meervoud. En omdat het in het enkelvoud staat is de grote blijdschap alleen voor dat volk, zij alleen delen in die grote nalatenschap en zij alleen liggen onder de belofte Gods.

Denkt u eens in, toen het licht zegevierde in die velden van Bethlehem, kwam er in de harten van die herders vrees, maar de Heere nam de vrees weg, zeggende: "Vreest niet, Ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal". Daar, openbaart het licht zich zegevierend in duistere harten van de zonen van Bethlehem. Want dan blijkt het, dat ze allen onder de belofte liggen. Daar was in hun harten een verwachten, een uitzien. Er was in het leven van die herders een verlangen te bespeuren, maar wanneer zou die dag eens aanbreken? Dat waren raadselen, dat waren bergen, die ze niet konden vlak maken. En zie nu wat er gebeurde. De Heere verkondigt het hen zelf.

Och, al Gods lieve volk weet wat droefheid is, droefheid over de zonde. O, er worden wat een tranen geschreid in de harten van Gods gunstgenoten vanwege de zondige overleggingen die er in hun harten leven.

Maar God komt ook heden een boodschap te zenden aan die ellendigen door te spreken: "Ziet Ik verkondig u grote blijdschap". Wat kan er dan ware blijdschap gemaakt worden als daar voor u geboren is de Zaligmaker. Dat toch alleen kan de blijdschap uitmaken voor het arme volk van God. Dat is werkelijk de hoogste vreugde die wij ons kunnen indenken. En zal de Heere blijdschap bekendmaken als er niet eerst droefheid aan vooraf is gegaan? Daarom staat het vast dat ook de herders die strijd en droefheid hadden doorleefd. De dichter zingt ervan:

*"Nooddruftigen zal Hij verschonen;
Aan armen, uit gena,
Zijn hulpe ter verlossing tonen;
Hij slaat hun zielen gá.
Als hen geweld en list bestrijden,
Al gaat het nog zo hoog;
Hun bloed, hun tranen en hun lijden
Zijn dierbaar in Zijn oog".*

Het is zo'n voorrecht dat de Heere weet, wat er omgaat, dat Hij weet wat er leeft en ligt op de bodem in het hart van Zijn volk en dat Hij wacht om hen genadig te zijn. Ga eens zien wat er gebeurt. u hoeft het niet te halen, nee, Hij komt het brengen en als Hij dat doet dan neemt Hij ook de vrees weg, gelijk bij de herders. Daar kwam het Goddelijk licht te triomferen over de duisternis van de nacht. Geliefden, wat zal dat geweest zijn. Hun wachten werd bekroond. Hun uitzierende en hopende leven werd vervuld. De Heere kwam het Zelf uit de hemel met grote heerlijkheid aan hun bekendmaken. "Ik verkondig u grote blijdschap, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker".

Och volk, de Heere openbaart Zich en daar alleen gaat toch de verwachting van het kind des Heeren naar uit. Zo menigmaal verkeert Gods volk in twijfel of het ook voor hen is, want het moet persoonlijk toegepast worden. Zien ze op zichzelf, dan is er geen reden dat de Heere ooit naar hen zal omzien.

Daarom is die vreugde zo ontzaggelijk groot, ja niet in woorden uit te drukken wanneer de Heere zich in hun hart komt te openbaren en hen ruimte geeft. Een zekerheid van zalig worden met behoud van Gods deugden. Dat voorrecht mochten ook de zonen van Bethlehem hier in hun harten proeven en smaken. Daar zegevierde het Goddelijk licht over de duisternis. Dat is de grootste blijdschap als het licht in de harten mag, opgaan. Als de weldaden voor Gods volk werkelijkheid worden,

behoeven zij er niets meer aan te doen, want daar wordt dan plaats voor gemaakt. En dat doet de Heere op Zijn tijd.

Er staat in onze tekst: "Ik verkondig u grote blijdschap die al den volke wezen zal". Want de komst van Christus in het vlees is de blijdschap voor het arme volk van God. Hij is de hersteller van hun verloren zaak. O, mocht u dat licht in uw ziel ontvangen, ook nu vandaag op het kerstfeest. Leer er dan toch naar uitzien, wacht toch eens op de Heere.

Wij denken wel eens dat hemel en aarde bewogen moet worden, maar de Heere werkt toch zo eenvoudig. Want toen Hij die boodschap aan de herders meedeelde, nam Hij tegelijk de vrees weg. Zij hebben het mogen ervaren in de kracht van hun geloof en in hun zielen is de troost van het eeuwige licht opgegaan. Er ligt toch in ons tekstverhaal zoveel bemoediging en vertroosting opgesloten. Wacht dan op de Heere gelijk die wachters op de morgen, want die morgen zal zeker komen. Reken er gerust op dat hetgeen Naomi tot Ruth sprak ook voor u geldt: "Want die Man zal niet rusten, totdat die ganse zaak zal voleindigd zijn".

Zou u denken, dat waar Christus de oorzaak is van die blijdschap, dat Hij Zijn volk die blijdschap zal onthouden? Dat Hij Zijn volk zal voorbijgaan? Grijp daarom dan toch eens moed, de Heere is getrouw de bron van alle goed.

Ik weet het wel, het kan in uw hart slingeren en schudden en u kunt zeggen: ja, dat was voor die herders, maar zal ik dat ook verkrijgen? Maar dan, zijt u bij ogenblikken niet blij, dat de Heere ziet tot op de bodem van uw ziel? Immers het gaat er bij Gods volk niet om, om de hemel te verkrijgen en de hel te ontlopen. Maar het is hun om de Héere te doen. Dat leggen zij de Heere voor onder al hun strijd en al hun donkerheid. De Heere weet waar het hun om te doen is. De dichter zegt: "Gij weet, o God, hoe 'k zwerven moet op aard." En het volk zingt met Asaf: "Niets is er, waar ik in kan rusten".

Maar als u dat nu eens lezen mag in het woord van onze tekst, dan moet u eens zien wat de Heere doet. Hij zendt een engel uit de hemel om het de herders bekend te maken. Dat het ook u bekendgemaakt mag worden, die grote blijdschap die al den volke wezen zal, die blijdschap in Christus als hun Borg en Zaligmaker. Dat evenals bij die herders ook bij u het licht in de duisternis mag opgaan. Wat zal dat voor die herders geweest zijn. u kunt geloven, dat het hun gehele hart innam, toen ze mochten delen in dat licht.

Daar weet het volk van God ook wel wat van, als de Heere licht in de zielen komt schenken. En waar dat Goddelijk licht zegeviert over de duisternis in de harten van de zonen van Bethlehem, daar zal als de Heere overkomt ook in uw hart de duisternis moeten wijken voor de openbaring van dat Goddelijk licht. Ja, werkelijk, laat dat voor u tot troost in uw leven mogen zijn; laat dat u een stok en een staf mogen zijn.

Volk des Heeren, wat zal het dan meevallen. Ik weet het wel, u bent lid van de strijdende kerk, maar u zult dat niet altijd blijven. Eenmaal zult u uit die grote verdrukking komen. Dat wij daarom reeds hier delen mochten in dat grote licht; volk, wat zal dat uitmaken als er eens geen nacht meer wezen zal. O, wij zullen ons dan in dat eeuwige licht mogen verheugen.

Er zijn er misschien die in omstandigheden leven, dat ze menen dat hun toestand in de Schrift niet voorkomt. Maar ik heb vrijmoedigheid u te prediken, die grote blijdschap, die de Heere Zelf zal komen te openbaren. U hebt bewijzen, gegrond op Gods eeuwig Woord.

Ik weet, dat er geen moeilijker werk is dan wachten, maar het zal geen uitzichtloos, het zal geen vruchteloos wachten zijn. En al is het dat u wachten moet, zelfs tot het naderen van de dood, Hij zal volkomen uitkomst geven. Johannes heeft ervan getuigd:

"En wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid". Genade en waarheid. Dat maakt de blijdschap van Gods volk uit, die twee passen bij elkaar, die zijn nodig tot zaligheid in Christus.

Wij lopen vaak als een blind paard de weg af zonder te beseffen het grote goed dat de Heere in Christus aan al Zijn volk schenken wil. In de wereld zal dat volk verdrukking hebben, doch het zal slechts een verdrukking zijn van tien dagen, en wat heeft de Heere dan weggelegd voor diegenen die Hem liefhebben en vrezen. Mocht dat uw en mijn hart vervullen op deze feestdag. Als we die blijdschap eens een weinig in het hart mogen voelen, dan zal ons dat doen spreken, met onze tekst, over dat volle licht, dat zegeviert over de duisternis. Maar als er dan ook maar een weinig ervaring naar voren komt, dan is het pas met recht: "Wij verkondigen u grote blijdschap, die al den volke wezen zal, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker".

En dit leidt mij tot mijn derde hoofdgedachte, n.l. ***dat het Goddelijk licht zegeviert over de duisternis, ook in de stal van Bethlehem.***

Mijn hoorders, dat Bethlehem was eigenaardig gelegen. Als u dat op de kaart bekijkt dan draagt dat Bethlehem de naam omdat de ligging zo eigenaardig is. Alleen rondom Bethlehem waren vette weiden, maar verder was er de dorre woestijn Paran. Het was nu net of het een leven te midden van de doden was. Wie eten nodig had moest naar Bethlehem. En nu deelt de Heere bij monde van de engel wat u lezen kunt in onze tekst: "Gij zult het kindeke vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe".

Wat een tegenstelling tussen de velden van Bethlehem en de stal van Bethlehem. In de velden van Bethlehem, in het holle van de nacht, omscheen de herders de heerlijkheid Gods, waarna er terstond met de engel een menigte des hemelse heirlegers verscheen, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde in de mensen een welbehagen! Was dat veld vol van de majesteitelijke heerlijkheid Gods; van dat alles was in de stal niets te bespeuren. Daar treft u alleen Jozef en Maria aan bij het Kindeke in de kribbe. Een doodse stilte heerste daar in die stal. Wat toch een onderscheid. Toch was de heerlijkheid in die stal veel groter dan in de velden van Bethlehem. Immers daar was geboren de Zaligmaker der wereld. Daar lag in doeken gewonden Hij, Die het geen roof behoefde te achten Gode evengelijk te zijn. Hier treft u aan de Koning der koningen en de Heere der heren.

En nu geeft de Heere de herders bevel om naar Bethlehem te gaan, en deelt Hij hun mede wat ze daar zullen vinden. Immers onze tekst leert ons; dat de Heere zegt: "En dit zal u het teken zijn: gij zult het kindeken vinden in doeken gewonden liggende in de kribbe".

Ga dan eens zien, wat een beweging het werd in die stal te Bethlehem. Daar zijn die herders gekomen en hebben zich gebogen voor de kribbe en hebben aanschouwd het voorwerp van Gods eeuwig welbehagen.

Wat zal er toen in Maria zijn omgegaan. Zij was de dienstmaagd des Heeren, zij had gesproken: mij geschiede naar uw woord. Zij baarde haar eerstgeborene. En aanschouw dan eens welk een heerlijk licht de Heere gaat ontsteken daar in die stal van Bethlehem.

De herders komen vertellen wat de Heere hun verkondigd heeft en met welk een majesteit de geboorte van dit kind hun is bekendgemaakt. Wat een ontmoeting moet dat geweest zijn, Christus in het middelpunt van alle blijdschap.

Zou dat niet het geestelijk licht genoemd kunnen worden, het licht dat ontstoken werd, dat opging in die stal van Bethlehem? U moet eens zien wat er plaatsgreep bij het

vinden van deze Parel van grote waarde. Maria heeft het in het hart mogen bewaren Maar hier kunt u van verzekerd zijn, hoe God het licht ontstak van Zijn grote daden en dat zij met elkaar Christus in het middelpunt hebben geplaatst. En dat, dat was nu de blijdschap waarin zij met elkander hebben gedeeld. Dat heeft niet alleen Maria, maar dat hebben ook die herders met elkaar mogen ontvangen.

Geliefden, die stal werd een voorportaal des hemels. Wat toch zou de hemel uitmaken als Christus er niet was? Hij, ja Hij toch alleen is de vrede en blijdschap van al Zijn volk. Daar in die stal kwam de vrede en de heerlijkheid Gods in hun harten, daarmee zijn zij allen vervuld geworden. Daarvan hebben de herders toen zij teruggingen onmogelijk kunnen zwijgen, integendeel, zij waren als een bron die zich uitstort over de velden.

Bemerk, hoe dat Goddelijk licht triomfeerde over de duisternis in de stal van Bethlehem. En wat dat voor Maria geweest is? Het werd haar een oorzaak van vertroosting, van blijdschap en van vreugde waarin zij met elkaar hebben mogen delen, God lovende en prijzende vanwege Zijn grote Gave, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven zal hebben. Christus is het grote Middelpunt van al Gods gunstgenoten. Volk des Heeren, er ligt op mijn schouders een taak om u te verkondigen, dat u het goed dat u door moed- en vrijwillige daden verloren hebt, terug kunt vinden in de van God geschonken Christus, de Zaligmaker der wereld.

O, ons kruis kan ons zo zwaar drukken, maar als u dan ziet die diepe vernedering van die dierbare Heere Jezus, die terecht genoemd wordt de Man van smarten, die volzalige Christus, Die zeggen kon: "De vossen hebben holen en de vogelen des hemels hebben nesten, maar de Zoon des mensen heeft niets waar Hij Zijn hoofd op kan neerleggen", doch dan zakken al onze bekommernissen weg bij hetgeen Hij voor u heeft geleden en wat door Hem voor u is aangebracht.

U kunt alleen met uw weg verenigd worden, als u ingeleid mag worden in de diepe vernedering van Jezus Christus en Dien gekruisigd. Hij werd geboren buiten de gemeenschap om; Hij kwam ter wereld in een beestenstal om aan te tonen, dat wij er buiten liggen. Wij staan van nature buiten God en voor eigen rekening, wij zijn vreemdelingen van God.

En nu in die vernedering is Christus ingegaan om het volk wat buiten staat te brengen met God. Hij is de volkomen Zaligmaker. Daarom laat dit woord u een weinig moed geven, het zal toch altijd geen strijd blijven, want Hij heeft immers gezegd: "Hebt dan goede moed, Ik heb de wereld overwonnen". Nu is de Heere Zijn woord aan u kwijt: "Ik zal Mij aan u openbaren".

Ik weet, er wordt ontzettend veel tegenaan geworpen en de innerlijke bestrijdingen zijn vele, doch er moge dan geschieden wat wil, de Heere heeft het beloofd en Hij zal Zijn woord waarmaken. Gaat dan met al uw zorgen, met al uw verdriet naar Hem, die een volkomen Zaligmaker is voor al Zijn volk. Als satan u op zijn zeef werpt en als alles tegen schijnt te zijn bedenkt dan dat God u niet in de draaikolk van wanhoop zal doen omkomen. Want hier hebt u de zekerheid, hier hebt u die grote blijdschap, dat Christus is voor al Zijn volk geboren, voor al dat volk dat door de Heere Zelf van eeuwigheid is gekend en van eeuwigheid door Hem is verkoren. Hellenbroek heeft ons geleerd dat de verdienste zowel als de toepassing van de Heere Zelf zijn. Dat wij ons dan in de armen van die grote Pottenbakker mochten overgeven, Die alles naar Zijn Raad en eeuwig voornemen zal volvoeren tot redding van onze zielen, zodat wij er dan met de dichter van zingen kunnen uit de 42ste Psalm en daarvan het zevende vers, wat wij nu samen willen aanheffen.

Toepassing

In het leven van Gods volk wordt ervaren droefheid en geloofsbeproeving. Maar er staat toch wat tegenover. Er staat dit tegenover, dat ze licht en blijdschap zullen ondervinden. Nee, dat is maar geen idee, dat is geen denkbeeld, nee, dat is de volle werkelijkheid, welke zich in het leven van het volk van God zich zal openbaren. Wij ervaren droefheid en geloofsbeproeving en daar hebben de harten van 's Heeren volk ongetwijfeld kennis mee gemaakt. Want als ze dat niet hadden geleerd, dan was er nooit geen plaats voor Christus geweest.

Vandaar hebben ze ook mogen delen in het licht. Daar ligt toch zo'n zekerheid voor allen die de Heere vrezen en daar zullen ze toch bij tijden en ogenblikken geen vreemdelingen van blijven. Laat dit dan ook uw grote blijdschap op dit kerstfeest zijn: "zie Ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal".

Toehoorders, het wordt voor de wereld hoe langer hoe donkerder. Als u om u heen kijkt, dan moet u wel eens denken wat zal er nog voor de deur staan en dat kan nooit veel goeds zijn, want de Heere zal doortrekken en dat naar luidt van Zijn eigen Woord.

Laat de wereld zich dan uitleven in allerhande vermaak en schijnogenot, maar weet, jong en oud, dat er buiten Christus geen ware blijdschap ooit te vinden zal zijn. Bovendien als u uw leven gaat bekijken in het licht van dood en eeuwigheid, ja als het straks sterven wordt en die grote overstap gedaan moet worden en u zult vallen in de handen van de levende God, hoe zult u het dan maken zonder hier een Borg voor uw ziel gekend te hebben. Och, uw oordeel kan dan niet dan vreselijk wezen. De Heere mocht Zich daarom nog eens ontfermen, ook in het midden van ons volk.

Dan is kerstfeest een boodschap alleen voor bedroefden, voor hen die in geloofsbeproeving leven. Daarom, mijn geliefden, mocht de Heere nog eens werken in het midden van ons. Is het niet ontzettend, als wij het kerstfeest meemaken en wij staan er innerlijk buiten en los van? Jong en oud, laat dit eens in uw harten mogen doordringen in deze ure. Dat u met al uw moeite en zorgen, want iets anders heeft de wereld in feite toch niet te bieden, eens zo gelukkig mocht worden als die herders. Die vonden die Parel van grote waarde. U hebt dan een schat die nooit genoeg gewaardeerd kan worden.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, dat u, uw knieën mocht leren buigen voor het voor eeuwig te laat is. Wat moeten wij anders met een geboren Jezus doen? Zonder Hem is er geen toekomst, geen hoop, geen verwachting. Denk erom Christus zal éénmaal wederkomen, de één tot een oordeel en de ander tot voordeel. En daarom, moge de Heere uw harten bewerken en geven, dat ook dit woord in het midden van u, vruchten moge afwerpen zodat er zondaren en zondaressen mochten worden toegebracht.

Geliefden, de Heere heeft het Zelf bekendgemaakt; een hemelbode kwam op aarde om te verklaren, waar de ware vrede te vinden is, namelijk aan de voeten van het Kind in de stal van Bethlehem.

Volk des Heeren, ook voor u ligt daar het licht klaar. En al wordt u nu nog zo geschud en aangevallen, de Heere weet waar het naar toe moet. Denk eens als de vraag aan Petrus gesteld wordt: "Hebt gij mij liever dan deze?" Wat een voorrecht als u dan zeggen kunt, ondanks alle bekommernissen en ondanks alle benauwdheid: "Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb!" Wat is het groot, een ogenblik te mogen ervaren de ruimte tot zaligheid. Het volk, dat ernaar zoekt, dat ernaar dorst, het zal Hem vinden in een stal. Ze zullen Hem vinden in een toestand, waarin ze het nooit hadden verwacht, dat de Zaligmaker geboren zou worden, maar ze zullen Hem

vinden, want immers het zoekende leven is een vrucht van Goddelijke arbeid. Zal dan de Heere het zoeken geven en het vinden bij Zijn volk nalaten? Dat kan niet! Dat mogen wij vrijelijk prediken op deze feestdag, om te zeggen tegen dat volk: "Vrees niet".

Het is eigenaardig, zij die reden hebben om te vrezen doen het niet, en zij, die hiervoor geen reden behoeven te hebben, doen het wel. De herders hadden toch geen reden om te vrezen, en dat is nu het opmerkelijke, de mens, die van nature moest vrezen, doet het niet, maar het arme volk van God dat gedurig vreest, zal behouden worden. Hoe u dan ook geleid mag worden, in welke staat van het leven ook, Gods kinderen komen gedurig in vreze. Daarom zal er altijd werk overblijven in het leven van Gods kerk.

Hierom kan de wereld het leven van Gods volk niet begrijpen. Het ene ogenblik was het goed, de lofzang werd gezongen, maar het volgende moment is alles toegesloten en zit dit volk weer opnieuw in de put. Hoe kan dat toch? De wereld zegt: dat is omdat het ziekelijk is. Doch het is alleen omdat alleen op die wijze het volk maar telkens weer nodig zal hebben, dat de Heere hen onderwijst. Het staat er niet zo goed bij, als u nooit dat vrezende leven hebt leren kennen. Want het is geen slaafse, maar een kinderlijke vrees. En dan zijn er gelukkig in het leven van Gods kinderen ogenblikken dat de Heere de vrees wegneemt, als ze een oog mogen slaan op die Parel van grote waarde.

De wachters, die de wacht hebben gehouden in de velden van Bethlehem en tot wie de engel sprak: "Vreest niet", zijn niet weggelopen, maar bleven waar ze waren. Hun vrees werd dan ook terstond weggenomen.

En volk, wat is dat toch, als u de omstandigheden in uw leven eens nagaat. Al is er dan direct geen verandering gekomen, u bent er toch anders tegenover komen te staan. Het woord van onze tekst spreekt ons van de verkondiging van grote blijdschap, voor al Zijn volk. En nu is de Heere Jezus de Verwerver van die blijdschap, Hij is de volkomen Zaligmaker, Die Gode Zijn eer en voor al Zijn volk de zaligheid zal toebrengen. Dat dan onze zielen daarvan iets geschonken mocht worden bij de aan- of voortgang. Hier zal Gods volk kruisdrager blijven, hier zal het een weg van verloochening van onszelf blijven. Doch denkt u eens in, dat er éénmaal geen moeite meer wezen zal, geen ellende, als u, gekomen uit de grote verdrukking, ingaan mag in de hemelse heerlijkheid.

Geliefden, ik heb u gezegd, het wordt voor de wereld hoe langer hoe slechter, dat kan niet anders. Maar voor het volk van God is die dierbare Jezus gezeten aan de rechterhand des Vaders om altijd voor dat volk te bidden.

Welaan, moge dan ook in uw hart het licht triomferen over de duisternis, gelijk gebeurde in de velden van Bethlehem, in de harten van de zonen van Bethlehem en in de stal van Bethlehem. En dat die gang naar de kribbe, de gang mag zijn naar dat geestelijke brood dat uit de hemel is neergedaald, om tot Christus te worden geleid.

Nu dan, de Heere stelle dit woord tot een eeuwige zegen en vertroosting. Schep moed, volk des Heeren uit al uw druk en kruis. Want die blijdschap zal immers alles overtreffen; die blijdschap zal alle tranen van de ogen afwissen en dan zal eeuwige blijdschap op uw hoofden wezen. De Heere bevestigte dit woord en stelle het tot een eeuwige zegen in het midden van ons. Amen.

2. DE PELGRIM BIJ DE MARABRON

Zingen: Psalm 81 : 7 en 8

Lezen: Exodus 15 : 22-27

Zingen: Psalm 37 : 3 en 4

Zingen: Psalm 105 : 22

Zingen: Psalm 16 : 4

Het woord van onze overdenking vindt u in Exodus 15, en daarvan het 23e vers het le gedeelte:

Toen kwamen zij te Mara.

Dit woord bepaalt ons bij:

De Pelgrim aan de Mara-bron alwaar

1e. De bitterheid des levens wordt geproefd

2e. De vreselijkheid des harten wordt gekend

3e. Het middel der genade wordt ontdekt

Mijn hoorders,

Dat het leven vol teleurstelling is, hebben ook de Bijbelheiligen ervaren, en dat zal ongetwijfeld de ervaring wezen van allen die God vrezen. Wat is, om een enkel voorbeeld te noemen de teleurstelling groot geweest in de tent van het eerste ouderpaar. Want ze hebben de vreugde gesmaakt toen hun eersteling geboren werd. Welke verwachtingen hebben ze wellicht gekoesterd omtrent die eerstgeborene. Welke hoop leefde er in hun hart en welke toekomst droomden ze voor hun zoon. Doch wie had kunnen denken dat die jongen voor hun een zoon van droefheid, ja van grote smart zou worden?

Want was Kaïn niet de eerste doodslager? En dat niet van een vreemde maar van zijn eigen broeder? Zouden Adam en Eva dat hebben kunnen denken toen zij dat kind drukten aan hun hart en koesterden in hun schoot? Wat heeft Eva gejubeld toen ze getuigde: ik heb een man van den Heere gekregen; maar dat ze er dat mee zou moeten doorleven, daarvan had ze zich niet de minste voorstelling kunnen vormen. En wat komt dat in het leven van Gods volk menigmaal voor, vandaar dat hun de teleurstellingen op hun weg niet vreemd zijn. Ook een Naomi die tijdens de grote hongersnood in Israel naar Moab trok. Welke verwachtingen droeg zij niet in haar hart om. Dat die zes handen van haar man en twee zonen toch wel in staat zouden zijn om in het onderhoud te voorzien.

Maar wat werd er een streep door die rekening gehaald. Ervaren toch werd dat, *Mijn wegen hoger zijn dan uw wegen en Mijn gedachten dan uw gedachten*. Als u dat machtige onderscheid eens nagaat hoe ze heen getrokken is naar Moab, maar ook hoe ze is teruggekomen. Als weduwe, met tijdelijk aan haar rechter- en aan haar linkerzijde ook elk een weduwe. Dan is het niet te verwonderen dat ze zegt: noem me maar geen Naomi, doch noem mij Mara, *want de Almachtige heeft mij bitterheid aangedaan*.

Welke levenservaringen spreken daaruit en wat bewijst de Heere in al zijn gangen, dat Hij zich nooit laat berekenen, maar dat Hij zich altijd zal doen bewonderen. Zo ook

als we denken aan het leven van Job. Wat kunnen toch Gods wegen met Zijn kinderen raadselachtig zijn. Immers de ene bode volgt de andere op en de ene boodschap was nog zwaarder dan de andere. Wat wordt er dan menigmaal veel op de levenswagen van Gods volk gelegd, zodat wanneer er geen verborgen ondersteuning was, wat zou er van dat volk moeten terechtkomen?

En om nu te geloven, dat al die teleurstellingen die wel genoemd mogen worden bittere bronnen, waarmede de weg van Gods volk bezet is, dat daarin nu een les ligt, dat daarin profijt ligt, ja dat ook die dingen moeten medewerken ten goede, nl. diegenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn? Zijn dat geen raadselen? Kunnen wij die zelf oplossen, kunnen wij die verklaren? Is er een tekst in de Bijbel die moet worden ondervonden, dan is het wel deze: 'wat Ik nu doe dat weet gij niet, maar na dezen zult gij het verstaan'.

Daarom de weg die de Heere houdt met Zijn volk is geen weg van theorie of van berekening maar zal te allen tijde levenspraktijk zijn. En daarbij zal het blijken dat ze niet hier in een land van rust, maar dat ze op de Goddelijke leerschool zijn, en dat wel om twee dingen te leren.

Ten eerste om ook na ontvangen genade te leren wat er in hun hart leeft, en wat er in hun hart blijft. Daarin komen ze nooit uitgeleerd. *Graaft maar dieper* zegt de profeet *en u zult nog veel meer gruwelen vinden*. Maar daartegenover ook om te mogen ervaren wat God voor dat volk is. Te midden van al die bittere Marabronnen, die zich op de weg komen voor te doen, dan mag dat volk als ze het van achteren bezien wel eens getuigen: *Heilig zijn o God, Uw wegen*.

Zo dikwijls denken ze toch, alle dingen zijn tegen mij. Kan daaruit dan nog enig nut of profijt verkregen worden, maar als ze het dan eens van achteren beschouwen wat moeten ze dan de wijsheid, de liefde en de trouw Gods bewonderen, dat Hij zulke bemoeienissen met hen maken wilde, opdat ze aan de weet zouden komen wie zij zijn en wat ze blijven ook na ontvangen genade, maar ook wie de Heere voor hen is.

1. De bitterheid des levens wordt geproefd

Ga dat ook eens na in het verband van onze tekst. Dat Hij die bronnen gebruikt, om in Zijn eeuwige wijsheid dat volk lessen te doen leren die van zeer grote betekenis zijn. Als u nagaat het eerste gedeelte van ons tekstverband; daar kunt u lezen hoe dat God dat volk uit Egypte had uitgeleid. En dat Hij hun op zulk een wonderlijke wijze had doorgeleid door die zee, wie had dat ooit kunnen denken? Toen ze daar stonden, als alle wegen waren afgesneden en alle verwachtingen de bodem schenen te zijn ingeslagen. Maar dat God daar wonderen deed. Waar geen pad was ging God een pad maken, al was het door de diepte van de zee. O, welk een ervaring, wat een beleving. Wat heeft dat volk daar ervaren: Zijn rechterhand doet grote kracht. Ze hebben het voor hun ogen aanschouwd dat er voor die God niets te wonderlijk is. Want wie had daarop kunnen rekenen, dat God een pad, ja nog wel een begaanbaar pad zou leggen dwars door die zee heen?

Zulk een beleving zouden we zeggen zal in het hart van hen die het hebben doormaakt, wel zulke onuitwisbare indrukken geven, dat wanneer ze in nieuwe moeilijkheden kwamen, ze wel direct zouden terugdenken aan hetgeen in de Schelfzee was gebeurd. Dan zouden ze kracht genoeg hebben om te geloven dat God ook dat in orde zou maken. Zo denken wij erover en zo behoorde het ook te wezen. Maar och, wat is de praktijk toch anders. Dat kunt u nagaan in het verband van onze tekst. In het eerste gedeelte treffen we een jubelend volk aan. Een volk dat Gods daden looft en prijst en daar hadden ze redenen en grond voor. Want ze hebben het aanschouwd *dat de Heere een Krijgsman is*, Die hen verlost had uit nood en dood en dat Hij een

machtige en niets ontziende vijand, die het had toegelegd op de ondergang van dat volk, in het water deed versmoren. Ze hadden aanschouwd de machtige hand Gods, niet alleen in het bevrijden van Zijn volk, maar ook in de uitvoering van Zijn gerichten over hen die Zijn volk gram waren.

Ze hadden het gezien dat de Heere Zich aan Farao verheerlijkte. Want immers, de koning van Egypte kreeg op hetzelfde pad, waarop Zijn volk veilig geleid was, met die God te doen. Inderdaad, God is aan hem verheerlijkt geworden. Dat nu hebben ze bezongen toen ze aan de overkant gekomen waren.

We zouden daarom geneigd zijn te denken dat blijft nu toch wel een volk van lof en dank, want dat is een volk dat zoveel ervaren heeft, dat die nu wel steun zullen hebben in al de toekomstige omstandigheden. Maar helaas, wat is de praktijk anders geweest. De weg toch lag vooruit en vanaf die doorgang uit de zee waren ze nog niet dadelijk in Kanaän, ze werden de woestijn ingeleid. Gods weg liep door de woestijn. Dat was geen eigen gekozen weg. O, nee, want als Mozes zijn reisplan had ten uitvoer kunnen leggen waren ze nooit bij de zee terechtgekomen. Maar de Heere had ze er gebracht, opdat Hij hun Zijn wonderen zou betonen, en vandaar, ook de gang naar de woestijn was Gods weg. Dat was niet de weg die Mozes had willen inslaan, integendeel het was des Heeren weg. Ze kwamen dus in een woestijn, een dorre zandvlakte, waar de zon brandde en dan met zulk een groot leger. Werkelijk als we met ons verstand te rade gaan zouden we zeggen: wat moet daar nu van terechtkomen. Daar groeit toch niet het minste voedsel en daar is toch niets te vinden wat voor het onderhoud van zulk een groot volk nodig was. Maar Gods weg lag daar.

Ook daaraan dienen Gods kinderen ook eens te denken. Als ze hebben mogen delen in Gods weldaden en ze hebben mogen zingen van Gods bemoeienissen, dat er dan veelal wat voor hen klaar staat. Dat ze zullen geleid worden op wegen en paden die ze niet gekend en niet geweten hebben. Denk eens aan het voorbeeld van de Zaligmaker. Nadat Hij gedoopt was en er krachtig was beluisterd dat Hij de Zoon van God was, dan staat er zo opmerkelijk, dat Hij werd weggevoerd in de woestijn om van de satan verzocht te worden.

Zo ook de weg die de Heere met Zijn volk houdt. Na grote Gods bemoeienissen staan er menigmaal zware beproevingen voor de deur. Bladert maar eens in het boek van uw leven, dan zal dat voor u geen vreemde zaak zijn, dan zal dat voor u geen onbekende weg zijn. Maar als u nu die weg terug mag vinden in de Schrift, dat dit aan de weg des Heeren met Zijn volk onafscheidelijk verbonden is, dan mag u dat toch wel eens tot steun zijn. Heeft toch de Heere het niet gezegd, *Ik zal u lokken en daarna zal Ik u in de woestijn voeren?*

Volk kent u die lokkenstijd niet? Die tijd van die eerste liefde toen er een hartelijk breken met de zonde en de wereld doorleefd werd? Ja die tijd dat u in het verborgen voor Gods aangezicht een levend zielsleven had. Toen u vaak onder de bediening van Gods Woord uw weg en uw leven hoorde verklaren, zodat dat uw eten en uw drinken was. U hebt toen wel gedacht dat het zo voort zou gaan, dat u zo van kracht tot kracht voortgaande voor God in Sion zou verschijnen. Maar is het niet anders geworden? Gelokt heeft u de Heere met de lokstemmen van Zijn liefde, maar daarna heeft Hij u in de woestijn gevoerd. In de woestijn wat niet anders is dan een woeste huilende wildernis. O, dat woestijnleven in uw ziel, toen u uw dorheid en uw vruchteloosheid leerde doorleven. Raadselachtig was het voor u, maar toch het was doelmatig, maar dat zal eerst na dezen worden verstaan.

Ga maar zien in het verband van uw tekst dan krijgt u er wel enigermate licht over. Ze waren daar gekomen in die woestijn die een louteringsoord en beproevingsoven zou worden, om te beproeven hoe het zou staan in de oefeningen van het geloofsleven.

Nogmaals, grote weldaden had dat volk doorgemaakt, bemoeienissen die zo groot van betekenis waren. Maar zou op die ervaringen hun geloofsvertrouwen, ook voor de toekomst kunnen gebouwd worden? Want zie nu welke weg God met hen inslaat. Hebben ze ooit hun armoede leren kennen, ook na al die weldaden, dan is at toen gebeurd. Want dit is opmerkelijk, met al de ervaringen die God aan Zijn volk geeft kunnen ze nooit rijk worden in zichzelf. Juist daardoor worden ze arm en afhankelijk, hetgeen in de Schrift duidelijk te vinden is, maar dat wordt ook in de praktijk beleefd. Als iemand het met zijn verstand gaat beredeneren, dan wordt er zo gauw een rekensom gemaakt. Immers als u dat en dat doorleefd hebt, dan hebt u toch wel kracht voor de toekomst, dan ligt daar toch wel zo veel geloofskracht in om God op Zijn woord te geloven en om je onvoorwaardelijk aan Zijn Goddelijke leiding maar zwijgend over te geven.

U hebt toch, zo hoort men dan, het toch beleefd wat de Heere voor u was.

Maar ach, als het nu op de praktijk van het leven aankomt dan zal dat wel anders doorleefd worden.

We hebben in onze eerste hoofdgedachte gezegd: *bij die Mara-bron daar werd de bitterheid des levens geproefd*. Dat volk was drie dagen in de woestijn en dat water behoorde tot het onmisbare in het leven van dat volk. Om in die hete zandwoestijn geen druppel water te hebben, wat dat betekent moet doorleefd worden. 't Is zo makkelijk om te geloven als men het kan halen omdat het er is, maar als het er nu niet is en het wordt dringend nodig, om dan erop te vertrouwen dat God ervoor zorgen zal. Zo toch behoorde het geweest te zijn, gezien de ervaring die doorleefd was. Immers Gods hand was toch niet verkort en al is dat volk dan in een woestijn dan stond God er toch boven. Die de zee kliefde om een weg te banen, zou Die ook hier geen uitkomst geven? Die mensen gingen zoeken en uiteindelijk vonden ze wat, in de verte zagen ze een bron. Wat zal dat een hoop gegeven hebben.

Nog meer, toen ze bij die bron kwamen was die niet leeg, integendeel die was gevuld met water. Maar toen ze dachten dat ze er waren en een teug uit die bron dronken merkten ze dat het niet te drinken was. Het water bleek zo bitter te zijn dat mens noch beest het kon gebruiken. Welke machtige teleurstelling. Het niet te kunnen missen en gemeend het te hebben gevonden, om dan tot de ontdekking te komen dat het niet bruikbaar was. O, dat bittere water. Maar die bitterheid lag niet aan die bron, doch die bitterheid kwam uit de grond opzetten en daarom was dat water niet te gebruiken. Nee het mankeerde niet aan die bron, maar waar het vandaan kwam daar deugde het niet.

De woestijn doet ons denken aan de staat der zonde. In de staat der rechtheid was er geen woestijn. Maar om de zonde is de aarde om des mensen wil vervloekt en kan niet anders dan bitterheid en smart voortbrengen, en het bittere water als gevolg van de zonde zal worden ervaren. Maar toen Israël bij die bron kwam werd er toen beseft dat dit de vruchten waren van de zonde? Dat we hier staan, bij die bittere bron is eigen schuld. Stonden ze er zo bij?

Nee integendeel ze meenden dat ze recht hadden op bruikbaar water, daarom slaan ze aan het roepen. Dat volk dat gezongen heeft van Gods daden, dat betuigd had de Heere is een Krijgsman, Maar nu wordt er heel wat anders uit die mond gehoord. Ontzaglijke dingen spreekt die nu. Hun mond ging nu tegen Mozes open en niet tegen de Almachtige.

Dat waren nu diezelfde zagers. Die wolkkolom was hun voor gegaan, dus dat was hun gids geweest die hen van Godswege de weg had gewezen. We zouden zo zeggen: *geeft uw zaak eens in Gods handen, komt er toch eens mee bij de Heere terecht*.

Maar gaat daartegenover eens zien wat er gebeurt. Slechts een paar dagen lagen er

tussen hun zingen en hun murmureren. Als u dat bedenkt, krijg dan eens een indruk wat het Christus gekost heeft. Hoe Hij doorworsteld heeft de pijn van de zonde en dat Hij het heeft uitgeroepen: Mij dorst. En dat nu dat volk de smarten van de woestijn moet doorleven en de gevolgen van de zonde moet dragen. Wat zal het een voorrecht zijn geweest, als ze gezien hadden, dat ze met al de ervaringen die achter de rug lagen nergens recht of aanspraak op konden laten gelden, dat alles verbeurd en alles verzondigd was.

Als ze daarvan een indruk hadden gehad, gewis dan hadden ze andere woorden gebruikt. Maar het scheen of het rechthebbende mensen geworden waren. En ziet nu eens als dat volk daar bij die Marabron staat, daar proeven ze de bitterheid des levens, maar waar bracht het hun? En dat dit nu eigenlijk de bedoeling Gods is met de Marabronnen hier op de wereld, om na te gaan waar het ons brengt en welke leringen er door dat volk uit getrokken worden. Want het was maar niet toevallig, dat dit gebeurde. Die Marabron kwam voor in het Goddelijke reisplan, want daar moesten ze niet alleen ervaren de bitterheid des levens, maar en dat leidt tot onze tweede gedachte daar moesten ze ook leren:

2. De vreselijkheid van hun hart.

Leest u maar eens Wat er staat in het 25e vers, het laatste gedeelte: 'Aldaar stelde Hij het volk een inzetting en recht, en aldaar verzocht Hij hetzelve.' Dat verzoeken houdt verband met beproeven. We hebben gezegd de gang door de woestijn, dat was een gang door een louteringsoven en door een beproevingsoord. Daar werd beproefd hoe het eigenlijk stond met hun vertrouwen op die God. We hebben het opgezongen:

*'k Nam te Meriba,
Proef van hun vertrouwen.*

Had dat volk geen bewijzen genoeg achter de rug, wat de Heere voor hen was? Als ze eens gingen bedenken die uitgang uit Egypte en die doorgang door de zee. Wat hebben ze dan een bewijzen van de trouw en van de macht en van de zorg en de liefde Gods. Daarom vraagt de Heere hier als het ware, hebt u nu vertrouwen op Mij, Die betoond heeft dat Hij hun voor Zijn rekening genomen had? Want het was niet Mozes' werk geweest, die hen kwam uit te leiden uit Egypte, maar dat was Mijn werk. Daarom neem Ik nu eens proef hoe het met uw vertrouwen staat.

Och, mijn toehoorders, wat stond dat geloofsvertrouwen op een laag peil, als u dat leest in het verband van onze tekst. Het vreselijke dat wordt gehoord als ze zich stellen gaan tegenover Mozes. Is dat nu de taal van zulk een beweldadigd volk? We zouden zeggen zult u nu dat de Heere vergelden voor al zijn bemoeienissen? Maar laten we er niet te hard over oordelen. Werp eens een blik in uw eigen leven. Merk eens wat God in het verleden voor u geweest is, toen u naar Hem niet vroeg en toen u daar leefde buiten God in de zonde, dat toen de Heere u kwam op te zoeken. U trok met mensenzelen, met touwen der liefde en Hij Zijn genade ging verheerlijken in uw leven. Zijn vreze legde in uw hart en Zijn bemoeienissen met u groot kwam te maken. Want inderdaad al staan wij in letterlijke zin niet voor een zee, maar waarvoor heeft de Heere u in de toeleidende weg wel eens niet geplaatst? Voor hoeveel bergen en voor hoeveel zeeën hebben we wel gestaan? En wat was dan de Heere voor u? Hebt u het dan niet ervaren, als u zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn en door de rivieren ze zullen u niet overstromen?

En nu de weg die u verder bewandelen moet. Meestal is die weg een beproevingsoord. De Heere komt dan eens proef van uw vertrouwen te nemen en als we dat dan zien in het verband van onze tekst dan moeten we van schaamte blozen. Dan moeten we inderdaad het hoofd naar beneden neigen, want waar is dan het vertrouwen? Het

vertrouwen op die God des levens Die zijn bemoeienissen groot gemaakt heeft. Hoor hoe kwalijk ze nu gaan spreken die zangers die zo gejubeld hadden. Beluister nu eens wat er die monden uitgaat. Opstand en vijandschap tegen God en tegen de weg die Hij met hen houdt. Vreselijk! Als het aan hen gelegen had waren ze maar teruggegaan en hadden ze eigen wegen ingeslagen, in plaats van zich onvoorwaardelijk aan God over te geven. De opstand tegen God en de bitterheid tegen Zijn knecht. 't Was of Mozes overal de schuld van kreeg. Dat daar nu die Marabronnen voor nodig zijn om u en mij te leren wat er in ons hart leeft. Hoe arm we in onszelf zijn met al de ervaringen. Dat we geen ogenblik kunnen bestaan, wanneer onze weg door de woestijn leidt en dat God ons bij de Marabronnen brengt. Die God Die zo menigmaal geholpen heeft, daarvan mag toch verwacht worden Hij zal het ook nu weer doen, maar waar is nu het vertrouwen? Waar is het krediet op die God Die zulke bemoeienissen met hun gehouden heeft?

Hier wordt gesproken van een uitwendige Marabron die bitter was, maar ik denk aan een andere Marabron en die dragen we allen inwendig mee. En als we daarvoor een oog krijgen dan is de inwendige Marabron bitterder dan de uitwendige, want als God u bij die Marabronnen brengt en u moogt het eens overnemen als vrucht van uw schuld, als vrucht van uw eigen ongerechtigheden, dan gaan we dat beestenwerk niet doen. Nee, dan krijgen we een stille ziel, dan krijgen we onderwerping aan de leiding die God met ons houdt. Om nu bij die Marabronnen die God op onze weg plaatst te moeten leren de vreselijkheid van wat er in uw en mijn hart leeft.

We hebben weleens gezocht of er geen vruchten aan die boom waren die Gode behagen konden, maar bij die Marabronnen worden we wel aan wat anders ontdekt. Dan wordt het een nog dieper graven, dan wordt die kennis van onze ellende en onze armoede nog groter. Maar wat is het nog een voorrecht als God ons dat onderwijs komt te geven. Want dan kunnen we wel eens vragen: kunnen dan die Marabronnen nog enige profijtelijkheid afwerpen? Ja, mijn hoorders, God heeft ze in Uw weg gegeven, opdat u aan de weet zult komen de bitterheid van uw eigen bestaan en alle roem ten enenmale zal worden uitgesloten. Het is wel schande, maar is toch de werkelijkheid, hebt u uw opstand in uw leven niet gekend als u bij de Marabronnen in uw leven kwam? Hebt u God altijd God kunnen laten en het zwijgend kunnen overgeven, zeggende wat God doet is altijd wijs en goed?

Ai, betuig het toch, wat kan er een storm in het innerlijke van ons leven woeden, want ons vlees onderwerpt zich de wet Gods niet, want het kan ook niet. O, dan worden we wel wat afgebroken van onze eigen waarde, dan krijgen we kennis, ook na zoveel gunstbewijzen, van onze verdoemeniswaardigheid. Want wat had dat volk te zeggen gehad, als God er een einde aan gemaakt had. Maar, om nu aan de weet te komen: *Ik doe het niet om uwentwil, maar om Mijns groten Naams wil dat die verheerlijkt worde.* Hoe is de mens altijd nog bezig om in eigen gerechtigheid te zoeken een grond te vinden om het buiten God te kunnen stellen. Maar als we die weg op gaan, dan halen we Christus naar beneden en dan stellen we de waardigheid van een mens boven Hem. Daarom Hij moet wassen, maar ik moet minder worden. Om dus de bitterheid des levens, maar ook de verdorvenheid van uw bestaan te leren kennen.

O, was er geen éézijdig Godswerk, wat zou er van dat volk nog terecht komen? Want we zouden toch zeggen, die God Die voor het ene zorgde, zou Die ook niet voor het andere zorgen? Maar ga nu eens zien hoe arm, hoe dodelijk arm we zijn in Godsvertrouwen. En daar kunnen we niet hoogmoedig op wezen. Daarvan kunnen we niet zeggen, ja zo is een mens nu eenmaal, want zou God het niet waard zijn dat we ons aan Hem komen toe te vertrouwen? Zou Hij het niet waard zijn dat we ons zwijgend aan Hem komen te onderwerpen?

O, merk dan eens, als die Marabronnen op de weg van een mens komen, wat een liefhebber hij dan is van zichzelf, en welk een vijand om uit genade zalig te worden. En dat daarom toch die bronnen zo nuttig zijn, als we er maar door geoefend mogen worden, en we er maar lessen door mogen leren, als die maar gepaard gaan met een afbrekend leven van onszelf. Maar ook die les, als we bedenken, dat die dierbare Jezus, toen Hij die bittere lijdensbeker kwam uit te drinken, dat Hij zegt, niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede.

Wat zou het toch een weldaad zijn, als ons leven meer stond in de vereniging met de wil van God. Immers Hij laat zich niet begrijpen, Hij laat zich alleen slechts bewonderen, ook met het plaatsnemen van die Marabronnen op de weg van Zijn volk. Want met het zingen kan een mens soms nog wat worden, maar bij die Marabronnen wordt alle heerlijkheid van de mens weggevaagd. Daarom is die les in de levenspraktijk zo onmisbaar, opdat we onszelf meer en meer zullen leren kennen en we zullen wegzakken in diepe schaamte. Dan moeten ze het beamen, wat de dichter zong:

*'k Heb van dit volk dat Mij vergat,
Een lange tijd verdriet gehad.*

O, dan moeten ze betuigen, dat ze dat gedaan hebben, ook als wij onze weg eens terugzien. O, als de zaak van dat volk niet in God-Drieënig lag, wat zou ervan geworden zijn? Als er een nagelschrap van het schepsel bij nodig was, het was voor eeuwig verloren. Dat nu moeten we leren, zodat we alle strohalmen waaraan we vast grijpen krijgen te verliezen en om aan de weet te komen, wat het zeggen wil om als een goddeloze gerechtvaardigd te worden, hebbende geen waarde of verdienste in zichzelf. Maar dat het is alleen uit genade, om het eeuwige welbehagen.

Daarom die pelgrim bij de Marabron, hij heeft geproefd de bitterheid des levens, maar ook de vreselijkheid des harten. En het is ongetwijfeld als u dit woord leest en nagaat, dat het voor u en mijn leven van betekenis is, want als de Heere van ons proef neemt, ook van ons vertrouwen, dan wordt het woord waarheid: *Ik heb Mij doen overblijven een arm en één ellendig volk.* Maar gelukkig er is toch nog onderscheid. Het volk ging, roepen tegen Mozes, maar die kreeg God nodig. En wat is dat een weldaad als ons vlees en onze natuur er eens onder mogen komen te liggen, zodat we de Heere nodig krijgen. O, die Marabronnen zijn soms zo nodig om ons uit ons vormelijk leven uit te zetten, zodat we het met redeneren niet meer op de been kunnen houden. Hier vindt u de eerste vrucht van die Marabronnen, als het ons in diepe ootmoedigheid brengt.

Daar alleen is het Hem om te doen. Wij zijn zo dikwijls gelijk een schaap dat van de herder is afgedwaald, dan moet die herder dat beest op gaan zoeken. En dat dit nu ook weer blijken zijn van de opzoekende liefde Gods, dat de Heere ons die Marabronnen geeft. O, ons vlees kan er geen amen op zeggen, maar wat is het groot als u er mee onder de Heere mag komen. Want zie dan dat machtige onderscheid tussen Mozes en dat volk. Hij was toch ook een mens van gelijke beweging als alle anderen, daarom deze weg moet u terugvinden in uw eigen leven. Want in opstand en in onverenigbaarheid met de weg die God met ons houdt is er geen plaats voor gebed. Evenwel als we die Marabronnen leren zien als vruchtgevolgen van de zonde, dan heeft de Heere het menigmaal zo gemaakt dat ze Hem kregen aan te lopen. Als dat de vrucht van de Marabronnen mag zijn dan is het geen verstandelijke beredenering, maar dan wordt het zielspraktijk. Zie dan eens wat de Heere doet, er lag wel een hout, maar de Heere die wees het aan. Gods bemoeienis niet in de weg van murmuring, maar in de weg van Hem nodig te krijgen. Mozes had in het geheel geen erg gehad in dat hout, totdat Hem de Heere erop wees.

3. *Het middel der genade wordt ontdekt*

De Heere gaf hem het bevel: *neem dat hout en werpt dat in het water*. Dat is geen bijzonder hout geweest, o, nee het lag niet in het hout, want God gebruikt altijd eenvoudige middelen, maar het ging om de geloofsoefening. Wat moest dat hout nu in dat water doen. Mozes echter mocht geloof ontvangen in de weg van gehoorzaamheid, staande bij die bittere Marabron, dat hout op te nemen en in het water te werpen. Geschiedt er dan niet iets onbegrijpelijks? Als de Heere dat murmurerende volk gaat gedenken en dat water zoet gaat maken? Zij die hadden geleefd in opstand tegen Mozes en de Almachtige bewijst de Heere zulke weldaden. Niet alleen in het aanwijzen van dat hout, maar de uitwerking die de Heere gaf in de nood waarin dat volk verkeerde.

In onze gedachten zien we Mozes daar staan, als de Middelaar van het Oude Testament, in de nood waarin dat volk verkeerde. Aan de ene kant greep hij dat rebellerende volk vast, maar aan de andere kant hield hij vast aan de Almachtige God. Daar deed hij hogepriesterlijk werk, staande tussen God en een rebellerend volk. O, hij leefde in het gevoel dat hij nergens recht of aanspraak op kon laten gelden, nochtans hij kon die God niet loslaten.

O, als dat niet waar was, dat die meerdere Mozes, die gezegende Hogepriester, niet stond tussen een schuldig volk en een rechtvaardig God, wat zou er van de kerk terecht komen. Wat zou er van geworden, want alle waardigheid hebben wij in onszelf verloren. En niet alleen bij de aanvang, maar ook bij de voortgang gelijk u het hier ziet in dat betekenisvol gedeelte van Gods Woord. Op de voorbeding van Mozes wees God dat hout aan, en hij ontving door genade in de weg van gehoorzaamheid dat hout te werpen in die bittere Marabron.

Niet dat hout maar God kwam hier wonderen te doen. We zouden dat willen overbrengen om met dat hout in de gedachten te gaan naar Golgótha. Om naar voren te brengen dat de vruchten van Christus' verdienste, om verheerlijkt te worden in het leven van dat volk, wanneer ze staan bij die Marabronnen, wat de Heere dan doen kan. Of laten we dit mogen zeggen, wanneer de Heere een woord uit Zijn Getuigenis in uw ziel geeft, hebt u het dan ook wel eens niet ervaren wat de Heere dan voor u was? Dat Hij het met Zichzelf kwam goed te maken? O, dat middel der genade dat God gegeven heeft en dat Hij die uitwerking gaf en dat bittere tot zoet kwam te maken.

Daarom zijn op de levensweg van Gods volk die Marabronnen geplaatst, om te leren wat er in ons hart leeft, ook na ontvangen genade. Maar dan ook om aan de andere kant het middel der genade te mogen aanschouwen wat God in die weg geschonken heeft. Dan wordt het geleerd: *Ik doe het niet om Uwentwil, maar Ik doe het om Mijns groten Naams wil dat die verheerlijkt worde*.

Dan kunnen we verenigd worden met alle Marabronnen die we op de weg hebben moeten doormaken, als we zien wat er de Heere ons uit geleerd heeft. En wat wordt eruit geleerd? Onze totale armoede, maar ook aan de andere kant Gods trouw en eeuwige goedheid. Dat zal ons nooit kunnen verheffen, maar dat zal ons altijd vernederen, als we uit de bediening Gods in al de bitterheden, die genade wordt verkregen dat we een zwijgende mond mogen ontvangen. Dat we ons aan de leiding des Heeren kwamen over te geven en dat het ons nauwer aan Hem kwam te verbinden. Dan zijn dat wel geen wegen voor vlees en bloed en wij zouden dat wel af willen bidden, maar de Heere zegt: *Mijn Raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen*.

Dat zijn nu de lessen op de Goddelijke leerschool waar men nooit in uitgeleerd raakt. Om uw eigen leven te leren kennen in de praktijk en om dan een oplossing te leren vinden in Hem Die Zich voor Zijn volk gegeven heeft als een schuldoffer voor de

zonde. Om in uw leven te mogen ervaren dat God de bitterheden nog weet zoet te maken, want dan moeten alle dingen medewerken ten goede, n.l. degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn. En mij dacht, als dat volk die gangen doorleeft, ze dan redenen hebben om te zingen met de dichter, gelijk wij gaan doen, uit Psalm 105 : 22.

Toepassing

Dat het leven vele teleurstellingen met zich brengt hebben wij met elkander overdacht. Maar nu gaat het er maar om, welke leringen en welk profijt wij uit al die teleurstellingen mogen trekken. Want een ieder zal kennis maken met de bittere Marabronnen die vanwege de zonde op onze weg zullen moeten worden doormaakt. Maar het grote verschil is of ons dat in de opstand brengt of dat het ons brengt in de vernedering. Onze natuur kan daar nooit geen amen op zeggen want dan wordt het wel openbaar welke vijanden we zijn van het inleven van de vruchten der zonde. Maar hoe de mens ook al tegenworstelt hij kan het toch niet ontkomen. Daar is maar een middel om de bittere Marabronnen zoet te krijgen en dat is te bukken en te buigen onder Gods hand, zodat we met Mozes de Heere nodig krijgen, Die dan betonen zal wat Hij voor Zijn volk wezen wil. Daarom wat is het een voorrecht die de weg naar Boven, de weg des gebeds, door genade heeft mogen leren kennen. Als Mozes die toevlucht niet gehad had, ongetwijfeld was Hij bezweken onder de zware last die op zijn schouders lag.

O, dat voorrecht is nooit in woorden uit te drukken en dat is zo waard om dat elkaar aan te prijzen. Want bedenk, wij zullen het van God nooit kunnen winnen. Zijn Raad zal bestaan en niet die van ons. En nu is het ons ongeluk dat wij het altijd in de bron zoeken en nooit in onszelf. Wie dat echter leert kennen zal ervaren dat de Marabron van binnen, bitterder is dan die van buiten.

Och, dat het de Almachtige eens geven mocht om dat onderwijs in ons leven te mogen leren verkrijgen. Want inderdaad dat is voor de wijzen en verstandigen verborgen, maar dat openbaart God aan Zijn kinderen. En wat is de wereld dan toch dodelijk arm, als we komen bij de bittere Marabronnen des levens. Want dan kan de wereld met al zijn woorden en al zijn doen dat bittere water niet zoet maken. Nee integendeel de wereld leert haar dienaren het lied: houdt maar moed het zal wel beter worden en daarom zullen de teleurstellingen zo machtig groot zijn.

Mocht daarom de Almachtige het geven dat dit woord in het hart van de onbekeerde medereiziger nog vruchtbaar gesteld mocht worden. Want inderdaad het zijn raadselen, grote raadselen die zich komen voor te doen in het leven van Gods volk. Dan komen zoveel dingen waarachter we het waarom plaatsen, in het leven van Gods volk voor. Maar om dan te bedenken dat de Heere zegt: *Ik nam proef van uw vertrouwen*. Hoe het nu staat met het vertrouwen op de Heere. Redenen had dat volk ten over. Drie dagen waren er slechts over heengegaan dat het volk van de rijkste ervaringen had doorleefd en nu komt de armoede en de afhankelijkheid naar voren. Niet dat Gods volk Zijn daden vergeten kan, maar telkens weer komen ze met ledige handen te staan.

Het wordt telkens weer een verlegen volk dat van de bediening des Geestes moet leven. En nu niet om de murmuringen van dat volk goed te keuren, dat zal nooit kunnen worden goedgekeurd en wie het doormaakt zal daar van de bittere smart in de ziel moeten ervaren dat we zo weinig krediet op God hebben en we zullen daardoor des te dieper in onze afhankelijkheid worden ingeleid. We zullen des te dieper leren kennen, zonder Mij kunt gij niets doen. En als ik dan die Mozes zie staan, tussen dat schuldige volk en tussen de Heere, wat dan een weldaad, dat ook dat volk een

Hogepriester heeft die door de hemelen is doorgedaan en die ze vasthoudt. Die met Zijn Borgtochtelijk arbeid staat voor het aangezicht des Vaders, als zijnde de enige grondslag dat er een hout wordt aangewezen, waardoor God het bittere kan zoet maken.

Zijn dat geen vruchten van de voorbedding van Christus? En dan gaat altijd het Goddelijke onderwijs met schaamte in onszelf gepaard. Nimmer hoeven we te denken dat dit ooit zal veranderen, en daarom is het wonder dat op die weg geleerd en ondervonden wordt zo onuitsprekelijk groot. Vandaar de noodzakelijkheid van de Marabronnen op de weg van Gods volk, opdat ze ook na ontvangen genade zullen leren wat er zelfs na rijke Godswonderen nog in ons hart blijft. Maar om dan ook de onbezweken trouw van die onveranderlijke Verbondsgod te mogen leren.

Laat dat dan de oplossing mogen zijn van uw en mijn Mara-bronnen die zich op de weg des levens komen voor te doen. Dat we dus uit de bitterheden profijt mogen trekken, opdat de uitspraak van Johannes de Doper in ons leven meer en meer waarde moge krijgen: *Hij moet wassen en ik moet minder worden.*

Om dus uit de rijkdom van Christus bediend en bedeed te mogen worden en dat de vastheid voor de eeuwigheid nooit kan gevonden worden in onze ervaring, maar dat die gelegen is in het bloed van de Heere Jezus Christus. En dat daarom Zijn onbezweken trouw nooit de val van Zijn volk zal gedogen. Zo zal alle roem aan de zijde van het schepsel ten enenmale zijn uitgesloten en zal dat volk kunnen zingen: 'Door U, door U alleen om het eeuwig welbehagen'.

Daarom bevestig nog de Heere dit Woord en Hij stelle het tot een eeuwige zegen in het midden van ons. Amen.

3. DE MUREN VAN JERICHO

Zingen: Psalm 43 : 5

Lezen: Jozua 6 : 1-20

Zingen: Psalm 3 : 2 en 4

Zingen: Psalm 68 : 10

Zingen: Psalm 73 : 12

Het woord onzer overdenking vindt u opgetekend in Hebreeën 11 : 30, waar Gods Woord aldus luidt:

Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, als ze tot zeven dagen toe omringd waren geweest.

Dit woord bepaalt ons bij: *De muren van Jericho*. Waarin wij beluisteren:

1e. Dat deze muren zijn gevallen

2e. Dat deze muren zijn gevallen door het geloof

Mijn hoorders,

Het is een onbegrijpelijke zaak, als u stilstaat bij het historische gedeelte van onze tekst, wanneer wij met u spreken gaan ***over de muren van Jericho***.

Als wij met ons menselijk verstand die zaak bekijken, dan moeten we tot de erkenning komen, dat de zaak die hier beschreven is onmogelijk moet worden geacht. Immers er is geen sprake van dat zoiets kan gebeuren, dat die eeuwenoude muren op de wijze zoals in Jozua 6 beschreven is, ineens konden vallen. En toch het is geschied. Gods Geest heeft het ons beschreven en al tracht men menigmaal de wonderen Gods te verdoezelen, het is een groot voorrecht als men mag leren buigen voor het Woord Gods, en die tot de historie geestelijke bouwstof mag verkrijgen voor het leven des geloofs. Want dan wordt het bewezen, dat het geloof nooit teveel kan verwachten, als u hier nagaat het feit van het vallen van de muren van Jericho.

Nietwaar, de mens van nature kan dergelijke wonderen niet begrijpen en wanneer hij het dan niet begrijpen kan, gaat hij het bespotten en gaat hij die dingen aan andere oorzaken toeschrijven. Maar als u deze geschiedenis nagaat dan wordt het duidelijk bewezen dat 's Heeren woorden gewis zijn en dat is in het leven van Gods kinderen zo menigmaal noodzakelijk. Wat zijn de omstandigheden waarin wij ons menigmaal bevinden, gelijk aan die muren van Jericho, zodat de gedachten in ons. opkomen hoe komen wij erdoor en hoe komen wij erin. Maar wanneer het blijkt dat het bij de mensen onmogelijk is, waardoor we verliezen alle eigen kracht en alle eigen waardigheid, dan is het al zo menigmaal betoond, dat Hij zal opstaan en dat er voor Hem niets, ja niets te verwonderlijk is. Dan wordt het bevestigd wat wij daar zo-even met elkaar opzongen:

Gij, Heer alleen Gij zijt,

Verwinnaar in den strijd;

En geeft Uw volk den zegen.

Immers bij het vallen van de muren van Jericho komt geen menselijke eer of roem te pas, dat was alleen het werk des Heeren, die de bezwaren die zich voordoen op de weg die Hij houdt met Zijn volk, uit de weg komt te ruimen gelijk bij het vallen van de muren van Jericho kennelijk en duidelijk is gebleken. Jericho sloot zijn poorten dicht. Het hart van het volk van Jericho was met vrees vervuld, omdat ze wel gehoord hadden van de wonderen van de God van Israël. Immers, Hij had hen niet alleen

uitgeleid uit Egypte, maar Hij had hen ook doorgeleid door de woestijn. In die hete zandwoestijn, waar men nergens leven aantreft, had God dat volk in het leven gehouden, en wel op een wijze die voor het menselijk verstand onbegrijpelijk is. Zodat de dichter ervan zingt:

*Ze werden daaglijks begenadigd,
Met manna hemels brood verzadigd.*

't Is waar, Mozes had een andere weg uitgedacht. Hij had in enkele dagen het land der belofte willen bereiken, doch God leidde hun weg om en in het omleiden van die weg zijn ze gekomen voor een zee, zijn ze gekomen in de woestijn. En dat geen dag en geen week, maar jaren lang, 40 jaren hebben ze geleefd in die woestijn. En let u er nu eens op wat God in al die jaren deed. Die weg viel wel niet mee, die omstandigheden waren meestal wel moeilijk, maar wat de Heere voor hen was hadden ze nooit kunnen beleven als de voornemens van Mozes waren verwezenlijkt. Nooit hadden ze dan ervaren dat wanneer er geen weg was, dat dan God een weg baant, want dat is toch bij de zee gebeurd. Daar toch hebben ze ondervonden dat de Heere een arm met macht heeft en dat Zijn hand groot vermogen heeft. Daar hebben ze het geleerd dat de Heere dat volk voor Zijn rekening genomen had door haar in het leven te behouden zelfs in een hete zandwoestijn. Nogmaals die weg viel wel niet mee, maar de daden Gods die ze op die weg hebben doorleefd zijn van grote betekenis geweest. En dat is nog zo. De weg, die God met Zijn volk houdt is altijd wonderlijk, die gaat altijd tegen vlees en bloed in. God haalt immer een streep door onze plannen, ja wat wij gebouwd hebben dat breekt de Heere af en wat wij geplant hebben dat ruikt Hij uit.

Maar dan aan de andere kant zal dat volk ervaren wat God voor hen is, niet alleen wat het tijdelijke leven betreft, maar dat gaat ook over geestelijke zaken. Laten we nooit vergeten dat Gods weg altijd in het heiligdom is. Zijn volk moet het leren, wat Ik nu doe weet gij niet, maar na dezen zult Gij het verstaan. God maakt zijn volk in een weg van afbreking rijp voor de heerlijkheid.

O, wie zal dat wonder vatten, dat men zijn leven moet leren verliezen om hetzelfde te kunnen behouden. Dat men moet geleid worden in een weg van onmogelijkheid om de rijkdom in Christus ontsloten te krijgen, om afgebroken te worden van eigen ideeën om te worden ontleid van alle krachten en eigen waardigheid, om dan te mogen worden ingeleid in de rijkdom die in Christus Jezus is.

O, de Heere heeft gezegd, *Ik zal u eerst lokken en daarna zal Ik u in de woestijn leiden* en die levensgang zullen al Gods kinderen doormaken, maar ook dan heeft de Heere beloofd: *Ik zal naar uw hart spreken*. En als u nu eens uw weg, met alles wat daaraan verbonden was terugkijkt, volk van God, heeft u dan iets over die God te klagen gehad? Wij zijn er ten volle van overtuigd dat het niet is gegaan zoals u dat wilde, maar nogmaals heeft God u reden tot klagen gegeven? Heeft Hij het niet bewezen geweest te zijn een Waarmaker van Zijn Woord? Want het ging niet om onze eer, maar het ging om de eer en verheerlijking van Zijn driemaal geheiligde en grote Naam.

God had het volk van Israël beloofd de ingang in het beloofde land Kanaän. Maar nog nauwelijks zijn ze in dat land of de poort die hun verdere toegang moest verschaffen wordt al gesloten, alsof de vijand zeggen wil dat zullen wij wel onmogelijk maken. Altijd toch is het een vastlopen in de weg die de Heere houdt. Eerst hebben ze gestaan voor de zee, later voor de Jordaan, steeds weer voor onmogelijkheden. Altijd gangen waar niet van tevoren op kon worden gerekend en als ze nu komen in de vlakte van de Jordaan dan vinden ze de poorten van Jericho dicht. Weer dus in een weg van onmogelijkheid, dat de beloften die God gegeven had konden worden vervuld.

Daarom:

*Heilig, zijn o God. Uw wegen,
Niemand spreke Uw hoogheid tegen.*

Maar de hoofdzaak was dat het volk van Israel in Gods weg was. Dat is het grote verschil met het in uw eigen wegen wandelen, want daarin krijgt u God tegen, maar indien u in Gods weg zijt, hoe onmogelijk het dan ook schijnen moge, dan zal Hij betonen dat Hij de grote Doorbreker is. Jericho mocht dan haar poorten sluiten, desondanks zegt de Heere: *Ik heb die stad in uw handen gegeven.* De Heere bemoedigde Zijn knecht en denk erom dat had Jozua nodig. Mozes was reeds opgenomen in heerlijkheid en Jozua stond daar als zijn opvolger, met dat grote leger voor gesloten deuren. Maar o, wat is dat een eeuwige weldaad als God tot de ziel spreekt en er geloof bij geeft, om het in de oefeningen te mogen geloven: 'Ik ben uw heil'. Want wat is Gods kind in de oefeningen van het geloof toch afhankelijk.

Reeds bij de wedergeboorte wordt het zaligmakend geloof in de ziel ingeplant, maar wat de oefeningen des geloofs betreft dat heeft dat volk zelf niet in handen. Nee zij hebben van die oefeningen geen sleutel om naar dat kabinet te gaan, integendeel geheel afhankelijk zijn zij wat de oefeningen betreft, geheel afhankelijk van de bediening van Gods Geest. Met al hun bevindingen, die ze weliswaar voor de gehele wereld niet zouden willen missen, kunnen zij uit en van zichzelf niet de minste oefeningen des geloofs doorleven, want dan moeten ze wachten op de beroeringen des waters.

Maar gelukkig dat weet de Heere ook, Hij weet hoe zwak van moed en hoe klein van krachten zij zijn, echter Hij zal nooit spreken of het moet nodig zijn. God spreekt niet tot Zijn volk opdat ze daar hoogmoed mee zouden kunnen bedrijven. Hij doet daar wegen aan vooraf gaan.

Want ziedaar, een Jozua staan voor die gesloten poorten. Maar bedenk het was hier geen menselijk plan, want wie had het ooit in zijn gedachten kunnen krijgen dat het vallen van de muren van Jericho op zodanige wijze zou gaan. Nee, zoiets was nimmer in de geest van enig schepsel opgekomen, maar de Heere gaat een plan in elkaar zetten en hoe eenvoudig gaat het dan. Al Gods werk staat in het teken van grote eenvoud. Wij mensen staan meestal naar iets groots of iets heel bijzonders, het werk des Heeren daarentegen draagt steeds het kenmerk van grote eenvoud. En juist door die eenvoud valt in het werk des Heeren alle mensenroem weg, want als straks de muren van Jericho zullen vallen dan zal de mens daarvan niet de eer ontvangen.

Nee, dan zal het blijken dat God een waarmaker is van Zijn woord en dat het gaat om de eer van Zijn Naam. Toch, wat is het groot als de Heere spreekt tot het hart van Zijn volk en ze mogen in de geloofsoefeningen daarin delen, want dan krijgen we niets anders dan onderwerping en volgen. Immers als de Heere aan Jozua gaat vertellen wat er te gebeuren staat, dat ze alle dagen en op de zevende dag, zeven maal rondom die stad moesten gaan, en dat als dan de bazuin een langzaam geluid zou geven dat dan het volk juichen moest, dus al voor dat die muren vielen, dan spreekt Jozua niet één woord tegen. We 'zouden zeggen welk een wonderlijke wijze van werken van dat Goddelijke Wezen, maar voor Jozua en het volk bleef er niets anders over dan onderwerping en volgen.

Wat zijn dat een levenslessen die de Heere Zijn volk komt te leren. Onderwerping. Wij willen zo gaarne begrijpen, wij willen zo gaarne zien. Nee het geloof is een vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs der zaken die men niet ziet. De Heere volgen. Ach daar strijdt onze natuur zo dikwijls tegen, doch de Heere weet wel wegen

met Zijn volk te houden dat dit het enige is wat overblijft. Jozua gaat echter geen enkele vraag stellen, maar het plan dat de Heere hem voorhoudt, aanvaardt hij onvoorwaardelijk. Ook dat is in het leven van Gods volk een zaak van betekenis, aanvaarden wat de Heere op u legt, zonder tegenspreken. Hoe onbegrijpelijk het ook zijn moge, aanvaarden zonder tegenspreken.

Ga eens in uw gedachten na hoe deze zaak georganiseerd moest worden. Voorop ging het krijgsvolk en daarna moest de ark volgen. Die ark moest gedragen worden, die stond niet op een wagen. Dan volgen de priesters met zeven bazuinen en tenslotte het volk. Welk een indrukwekkende optocht. Zo moest dat volk elke dag een rondgang maken rondom die stad, de bazuinen bliezen, doch het volk moest zwijgen. Anders gebeurde er niets. Zwijgend en volhardend volbrachten de Israëlieten iedere dag hun tocht zoals de Heere hun geboden had. Welke indruk zal dat gegeven hebben bij de inwoners van Jericho. Wellicht hebben ze er mee gespot. Ze zullen gezegd hebben: zouden die Israëlieten soms denken dat die eeuwenoude muren ondersteboven gelopen kunnen worden met menselijke voeten? Nee de Israëlieten hadden geen werktuigen om die muren te kunnen verbreken. Maar toch aan de andere kant zullen de inwoners van Jericho wel eens teruggedacht hebben aan hetgeen ze wel eens gehoord hadden, evenwel al laat God hun nog zes dagen tijd om de poorten open te doen, ze deden het niet.

God gaf nog tijd voor hun behoud, welk een machtige verantwoordelijkheid is dat geweest voor de inwoners van Jericho. Uit vijandschap sloten ze hun poorten, en zij meenden het onmogelijk te kunnen maken, dat de beloften die God aan dat volk gegeven had, werden verwezenlijkt. Desondanks geeft God nog tijd, zes dagen tijd geeft de Heere om de poorten die ze gesloten hadden te openen. Denk eens hoe groot de lankmoedigheid Gods is, dat Hij niet dadelijk ingreep. Eén slechts is er geweest, namelijk Rachab, die het oordeel aanvaardde. Al had ze dan een droevig leven achter zich, daar heeft ze mee gebroken. Ziet eens hoe ze die verspieders herbergt, niet om er mee in de zonde te leven, maar ze erkent ermee dat God de zaak winnen zal. Eén was er slechts in de gehele stad terwijl de anderen zich rijp maakten voor het oordeel. Dagelijks zien ze dat leger trekken rondom die stad en al hoorden ze het geluid van de bazuin, ze hebben hun hart verhard, hun poorten hebben ze dicht gehouden.

Wat kan er in het leven van een mens niet ontzaggelijk veel gebeuren, wat een waarschuwingen zendt God aan menig adres. En nu is het de vraag maar hoe verkeren wij daaronder, worden we erdoor vernederd of, verharden wij er ons onder.

Ook aan ons adres zijn de waarschuwingen niet achter gebleven, op alle mogelijke wijzen heeft God staan kloppen aan de deur van ons hart. Hij laat Zijn Woord brengen week aan week, daarmee brengende de boodschap dat het vreselijk zal zijn te vallen in de handen van de levende God. Is het ons gegaan daaronder als een Rachab die het oordeel aanvaardde? Want dat zal toch noodzakelijk in ons leven gebeuren moeten. Al ons redeneren zal geen vruchten afwerpen, maar persoonlijk het oordeel aanvaarden zal toch geleerd moeten worden, geleerd zal moeten worden dat we de eeuwige dood verdiend hebben. Ach wij leven nog, wij zijn nog in het heden der genade, wij mogen het aanbod van genade nog vernemen, dat er nog een mogelijkheid om behouden te worden is voor diep gevallen zondaren. Jericho sloot haar poorten, zij meenden het van God te kunnen winnen en zo staat ook een mens in zijn volle vijandschap tegenover de Almachtige.

Maar nu is er een voorrecht, voor God zijn er geen gesloten deuren. *Hij spreekt maar en het is er, Hij gebiedt maar en het staat er.* Maar die vraag mogen we toch aan elkaars consciëntie leggen: is er een ogenblik in uw leven gepasseerd dat we kregen te aanvaarden het rechtvaardig oordeel Gods vanwege onze zonden en

ongerechtigheden? zodat die deuren geopend werden? Heeft ons dat voor God op de knieën gebracht? Want denk erom ook de muren van Jericho zijn uiteindelijk gevallen, God zal het eenmaal winnen. Er zal ondervonden worden dat God zich niet laat bespotten.

Maar wat was het ook een geloofsbeproeving voor het volk van Israël. Als ze menselijk gingen redeneren dan zeiden ze: elke dag zijn wij rondgegaan maar van verandering is er nog, niets te bespeuren, zullen we straks niet teleurgesteld, ten spot van de vijand uitkomen? Want alles bleef zoals het was, de ene dag na de andere verstreek maar niets veranderde. In de weg die de Heere met Zijn volk houdt blijven ze niet vreemd van geloofsbeproevingen. Denk ook eens aan Noach toen hij in de ark was en dat hij er zeven dagen in zat zonder dat er één druppel water viel, zonder dat er enige verandering in de toestand kwam. Wij willen zo graag verandering zien, we willen vorderingen maken om daarop te kunnen bouwen. Maar als we dan denken waarmede Hebreëen 11 begint, dat we door het zaligmakende geloof dat God in de ziel gewrocht heeft mogen zien, dan kan er ook een wachtend geloof in de ziel worden doorleefd, wachtend op hetgeen de Heere doen zal.

Zijn er niet zodanigen in uw midden dat God tot u sprak toen u voor de grootste bezwaren stond, niet alleen in het uiterlijke maar ook in het zieleleven, maar dat u zeggen moet er komt geen verandering. Zo dat het vaak bij u is, hoe kom ik er ooit uit, hoe kom ik erdoor, terwijl van binnen de vijand zegt, *waar is nu God op wien u bouwdet, en aan Wien u uw zaak vertrouwdet?*

Dan kunnen we enigermate begrijpen de moedeloosheid van Elia, toen hij daar lag onder die jeneverboom. Wij toch zien aan wat voor ogen is en het is zo'n moeilijke weg op God te wachten. Werken schijnt gemakkelijker te zijn dan wachten en toch is het de weg die dat volk leren moet. Ouder worden ze, maar vorderingen aanschouwen ze niet, althans zo zij het beschouwen. Geen vervulling bekomen zij naar het schijnt van de Goddelijke toezeggingen. O, wat een geloofsbeproevingen maken dan Gods kinderen mee. We denken hierbij aan Simeon. Het was hem toch beloofd dat hij de Heere Jezus zou aanschouwen voor hij sterven ging, maar de dagen klommen en de vervulling van de beloften bleef uit. O, wat een geloofsbeproeving.

En dat nu de beproeving van uw geloof kostelijker is dan goud en zilver, want in de beproeving moet het blijken of het echt is. Alle namaak, hoe zeer het er ook op lijkt, valt weg als de beproeving komt, terwijl het waarachtige geloof gelijk is aan een diamant, die in de beproeving geslepen wordt en hoe meer die geslepen wordt hoe schoner kleuren er te voorschijn komen. Die geloofsbeproevingen nu zullen Gods kinderen nooit ontlopen want in die weg moeten ze eigenlijk ontkracht worden, moeten ze het onwaardig worden, terwijl toch ook in die geloofsbeproevingen ze het wel eens mogen verstaan wat de dichter zingt in Psalm 119:

*Gedenk aan 't woord gesproken tot uw knecht,
Waarop gij mij verwachting hebt gegeven
Dit is mijn troost, in druk mij toegelegd;
Dit leert mijn ziel u achteraan te kleven;
Al 't geen uw mond aan mij had toegezegd
Gaf aan mijn hart vertroosting, geest en leven.*

Dat is de taal van het levendgemaakte volk in de weg van geloofsbeproeving.

Zes dagen zijn ze in een weg van gehoorzaamheid met dat grote leger rondom die stad gegaan, maar op de zevende dag, zo was het Goddelijk bevel, moeten ze zevenmaal rondom die stad gaan. Opmerkelijk is ook hier het getal zeven. Dat getal toch doet ons

denken aan de volmaaktheid van de Goddelijke werking. Denk eens aan de zeven scheppingsdagen en andere voorbeelden uit de Heilige Schrift. Ook hier treft u hetzelfde getal zeven aan, welk getal de volheid van de werken Gods aangeeft. God maakt Zijn werk af. Hij laat niet varen hetgeen Zijn hand begonnen heeft, maar Hij voltooid het alleen op Zijn tijd en dat moet Israël leren, dat moet al Gods volk leren. O, dat getal zeven, dat getal van de voltooiing van het werk Gods. Het is gebleken in de schepping, maar dat blijkt ook in de herschepping gelijk de apostel zegt: dat Hij die een goed werk in U begonnen heeft, hetzelfde ook zal voleindigen tot op de dag van de Heere Jezus Christus. Juist dat getal zeven doet ons denken aan de Goddelijke voltooiing van de Heere, Die gezegd heeft: *Ik ben de Alfa en de Omega, Ik ben het Begin en ook het Einde.*

God was in uw leven het begin, u had nooit naar Hem gevraagd, nooit de wapenen van vijandschap leren neerleggen, maar de Heere was u te sterk. De grondslag waarom God Zich met u bemoeide ligt ten enenmale buiten u, die grondslag ligt in de stilte der nooit begonnen eeuwigheid.

Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde. Daar zijn geen waardigheden in de mens te bespeuren, waarom de Heere Zich met Hem zou bemoeien. Daarom getuigt de Heere: 'Ik doe het niet om Uwentwil maar om Mijn grote Naams wil.'

Toen God met u begon lag u in een staat des doods en in een staat van vijandschap, want de mens is een hater Gods en een hater van zijn naaste. Desondanks is de Heere begonnen en niet wij hebben een begin gemaakt. Alles wat van de mens uitgaat zal eindigen in een teleurstelling, alleen wat de Heere wrocht daarvan is Hij de eerste maar ook de laatste. En dit is zo opmerkelijk dat ze op de zevende dag zevenmaal rondom die stad moesten gaan, opdat zou blijken dat ze niet zelf de overwinning hadden behaald, maar dat de Heere het was die het deed op Zijn tijd.

Wat zal dat geweest zijn op die zevende dag. Het werd de vijfde keer, de zesde keer en de Heere had gezegd als de bazuin een langzaam geluid zal geven zeg dan tegen het volk juich.

O, dan was er nog niemendal gebeurd, want dan stonden de muren er nog en dan moesten ze al juichen. Juichen als het gebeurd is, kunnen we begrijpen, juichen als u het voor uw ogen ziet gebeuren is wel te doen, maar juichen als er nog niets gebeurd is.

2e. Dat deze muren zijn gevallen door het geloof

Hier treft u weer aan het karakter van het zaligmakend geloof. Ik denk als Jacob op zijn sterfbed ligt, dan heeft hij wat van dat gejuich gekend, voor hij gestorven was, als hij zegt: *op Uw zaligheid wacht ik o Heere*, dan hoort u het geluid van het zaligmakend geloof dat sprak al voor de dood zijn intrede deed. Als u denkt aan Paulus die ook die juichkreet van het geloof in zijn leven heeft gekend, als hij zegt: 'Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb het geloof behouden, voorts is mij weggelegd de kroon die de Rechtvaardige Rechter mij geven zal'.

Wat blijkt het toch duidelijk dat het geloof altijd zijn beproevingen meebrengt. Immers als ze juichten waar moesten ze dan hun vastheid in vinden, anders dan in de beloften die ze van God gekregen hadden. O, wat zal dat geweest zijn die zevende maal, de ark gedragen door de priesters. God was in het midden van dat volk. En toen nu die ramshoorn langzaam geblazen werd en Jozua tot het volk riep: 'Juich'!

O wat een gebeurtenis! Dat geluid drong ook door in die stad. En ziet nu eens daar gaat God werken. De muren vallen niet naar buiten maar die vallen naar binnen. Zij die dachten dat ze veilig waren achter die dikke muren, worden door die muren bedolven. Welk een indrukwekkend schouwspel toen daar de Heere betoonde: Ik ben

God en niemand meer. Nee, niet door wapenen die door dat volk waren gebruikt, daartoe hadden ze toch geen middelen, maar de Heere deed het. Hij gaf de voltooiing van Zijn werk in de toezegging die Hij aan Zijn volk gegeven had. De weg naar Kanaän scheen afgesneden te zijn, maar God ruimde de moeilijkheden op. Hij loste de bezwaren op, op een wonderlijke wijze. En als we dan denken hoe die dierbare Jezus voor Zijn volk door Zijn gezegende zoen- en kruisverdienste de moeilijkheden tot een oplossing gebracht heeft, want tussen het leven van God en Zijn volk stonden wel duizend moeilijkheden, die door niemand ter wereld konden worden opgelost. Hoe zou het mogelijk zijn geweest dat God aan Zijn eer en een verdoemelijk schepsel aan de zaligheid kon komen. Geen schepsel had daartoe het vermogen. Maar volk van God, die dierbare Heere Jezus, die Zaligmaker, die het van eeuwigheid op zich genomen had, en dat alle moeilijkheden die zich voordoen door Hem tot een oplossing zijn gebracht en dat wel op zulk een wijze dat God met zijn volk tevreden is. Hij heeft haar schuld geworpen in de zee van eeuwige vergetelheid en Hij zal die nimmermeer gedenken.

Bergen mogen wijken, heuvelen mogen wankelen, maar al de moeilijkheden zijn voor Gods volk opgelost. Niet door werken van eigengerechtigheid. O nee, want dan staan we gelijk het volk van Israël voor muren, die niemand kan doen vallen, maar in de weg van de borggerechtigheid van Christus, die Zichzelf gegeven heeft opdat in Hem Gods eer zou verheerlijkt worden en dat door Hem de zaligheid van een verloren volk zou verkregen worden.

Volk des Heeren, hoe menigmaal staat u als Israël voor een muur, waarvoor gij geen oplossing vinden kunt. Muren van schuld, onwaardigheid en afmaking die altijd een scheiding maken tussen God en uw leven. u hebt het wel eens geprobeerd om langs een weg van eigengerechtigheid de moeilijkheden tot een oplossing te brengen, maar de Heere komt zulke wegen te houden met Zijn volk dat het van hun kant hoe langer hoe onmogelijker wordt. Inderdaad het wordt ervaren, wij die leven worden altijd in de dood overgegeven om Jezus' wil, opdat het leven van Christus in ons sterfelijk vlees zal geopenbaard worden. Maar hier kunt u zien dat de beloften die God gaf, dat Die ze ook vervuld, en dat mocht een hart onder de riem voor u zijn. Gods volk wordt in hope zalig en waar is nu die hoop op gegrond? Op de onveranderlijkheid Gods in het aangezicht van het borgwerk van Christus. Hun hoop is niet gegrond op het feit dat ze het er ooit beter af zullen brengen; nee haar hoop is er niet op gegrond dat ze op zullen klimmen op de ladder van heiligmaking. Integendeel de Heere zegt: 'Graaf maar dieper mensenkind en u zult nog meer gruwelen vinden', want de weg Gods is een afbrekende weg.

Maar nu het geloof dat zijn vastheid krijgt in de beloften Gods. Niet die we genomen hebben en ook niet die eens voor de aandacht gekomen zijn, maar die waarvoor plaats is gemaakt. God spreekt, met eerbied uitgedrukt niet tegen Zijn volk of het moet nodig zijn en daarom gebeurt het niet alle dagen. Nee, daar hoeft u geen boek voor aan te leggen om te kunnen onthouden, dat zal geen leed uit het geheugen wissen. Maar nu in de oefeningen van het geloof, daarvan zegt ons teksthoofdstuk *dat is een vaste grond*. Waarin ligt dan die vaste grond?

Die ligt niet in uw bevinding, ook niet in uw kennis, maar die ligt hierin dat u met een God te doen hebt, Die niet liegen kan. Een vaste grond der dingen die men hoopt. In die hoop komt God Zijn volk te versterken, want in die hoop zal dat volk niet beschaamd worden. God loste de moeilijkheden op voor het volk van Israël toen de poorten gesloten waren. En volk des Heeren dat mogen wij u prediken tot uw innerlijke bemoediging. Al gaat het dan langs een weg die u niet kent en ook vaak niet wilt, maar dat de Heere opstaat om voor u de moeilijkheden op te lossen.

De tekst zegt het: *'door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen'*. Niet om het geloof, want dan zou daarin verdienste zijn, maar in het geloof op Hem die de Belover geweest was en die ook de Bevestiger werd.

Het huis van Rachab de hoer was het enige huis op die muur dat niet ineenstortte. Wat is de Heere vrij in de wegen en handelingen die Hij houdt. Welk een schouwspel. De muren vallen naar binnen en het volk klom in de stad en de gehele stad werd met vuur verbrand. Alleen het huis van haar die het oordeel waardig was en die dat had ingeleefd, bleef daar staan als een sprekend getuigenis. Wat de genade Gods vermag vindt u hier. Gelijk de ark van Noach dreef op de wateren van de Goddelijke oordelen, also stond daar het huis van haar die zondares voor God geworden was. Die twee dingen gedaan had. In het oordelen dat ze waardig was heeft ze een keus mogen doen. En niet alleen een keus maar ze heeft zich over mogen geven en dat is een werk des geloofs.

In Hebreëën 11 wordt gehandeld over het wezen van het geloof en *niet over het welwezen, gelijk u aantreft in Zondag 7 van de Catechismus*. Dat kunt u duidelijk zien in Rachab. Toen dat volk aankwam heeft ze te geloven gekregen dat God doortrok en is ze ontdekt geworden aan haar schuld en onwaardigheid. Toen is zonde, zonde geworden, in de weg der Goddelijke voorzienigheid door middel van die verspieters. Haar leven heeft ze in de weegschaal gelegd, niet om in de goddeloosheid te leven, maar om ze te verbergen. Hier kunt u eens zien wat de eigenschappen zijn van het leven des geloofs. Breken met de zonde, en een hartelijke keus en een zich overgeven aan de leidingen des Heeren.

Hier staat dan het huis van één die wel mocht roepen: *zo Gij de ongerechtigheid gadeslaat, dan kan ik niet bestaan*, maar dat er nu bij God vergeving is, opdat Hij gevreesd zou worden.

Wat een gebeurtenis zal het voor Israël geweest zijn, toen ze uit de woestijn kwamen in de vlakke van de Jordaan. Ze zagen daar de palm- en dadelbomen die ze in de woestijn zo vaak niet hadden gezien. Ze zagen daar de rozen die haar geur verspreiden, ja kortom ze zagen daar iets van de schoonheid en van de heerlijkheid, van de vettigheid van het land dat hun door den Heere beloofd was. Maar, hoe schoon het ook was, het was slechts een voorsmaak. Dat laat de Heere Zijn volk wel eens genieten en ervaren een voorsmaak van het hemelse Kanaän.

Niet om inlegkunde te bedrijven, maar wat ligt hiertussen een aangenaam verband. Want Israël is niet door Mozes in dat land gebracht, nee het is een Jozua geweest. En die Jozua was een type van Christus, van Hem die de Overste Leidsman en de Voleinder der geloofs is. Als u nu ziet hoe die meerdere Jozua dat volk, dat Hij uitleidt uit Egypte, doorleidt door de woestijn en inbrengt in het land vloeiende van melk en honing en dat hun moeilijkheden worden opgelost.

Volk des Heeren laat dat uw hart van blijdschap doen opspringen, dat Hij uw hand gevat heeft en dat Hij u leidt al gaat het dan door de woestijn des levens ook in het zieleleven. Dat u in die woestijn niet wegzakt, maar mag ervaren wat de Heere voor u is en dat Hij het voor Zijn rekening genomen heeft om u door de Jordaan des doods, als zijnde de stroom des gericht, om de verdienste van Hem die Zichzelf gegeven heeft tot een offer voor de zonde, u ook zal inleiden in dat land waarin niemand meer zal zeggen: *ik ben ziek*.

De moeilijkheden die zich voordoen op die weg kunt u zelf niet overwinnen, want hoe ouder dat u wordt hoe meer u aan de weet zult komen de waarheid van die woorden: 'Ik heb Mij doen overblijven een ellendig en arm volk, maar die zal de Heere redden'. En dat dit nu uw levenszaak wordt om gelijk Jozua deed, onvoorwaardelijk de Heere

te volgen, in een weg die wel gepaard ging met geloofsoefeningen, maar dat het ook een weg is waarop dat volk komt te juichen. Juichen des geloofs in de beloften Gods eer de muren gevallen zijn, omdat die beloften een vaste grond zijn die in Christus ja en amen zijn, Gode tot eeuwige heerlijkheid. Welaan zouden we dan niet, als we zien wat God voor Zijn volk is, grijpen naar de harp en zingen met de dichter van Ps. 68, het tiende vers:

*Geloofd zij God, met diepst ontzag,
Hij overlaadt ons dag aan dag
Met Zijne gunstbewijzen.
Die God is onze zaligheid,
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?
Die God is ons een God van heil,
Hij schenkt uit goedheid zonder peil
Ons 't eeuwig zalig leven
Hij kan en wil en zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van den dood,
Volkomen uitkomst geven.*

Toepassing

Dat mag het lied des geloofs zijn dat zijn grond en vastheid vindt in de toegezegde beloften Gods in het leven van Gods kinderen. En al zullen dan ook zij voor muren komen te staan, gelijk Israël heeft ervaren, dan zal diezelfde God tonen dat Hij de bezwaren voor zijn volk uit de weg ruimt en dat het zal uitlopen tot Zijn verheerlijking en tot lof en prijs in de harten van Zijn gunstgenoten. Wij durven dat met vrijmoedigheid te zeggen, want als Gods lieve volk haar wegen eens mag terugzien, wat heeft de Heere dan al menige muur laten vallen. En dan zegt de dichter het zo juist:

*Vergeet nooit één van Zijn weldadigheden,
Vergeet ze niet, 't is God die ze u bewees.*

Wij zijn menigmaal zulke vergeters van het goede, maar komt het Hem niet toe erkend te worden voor hetgeen Hij deed? Wanneer wij u dan ook het getal zeven verklaarden, dat dit een getal is dat ziet op de volkomenheid van de Goddelijke werking, vandaar dat Hij niet alleen de Alfa, maar ook de Omega is, het Begin maar ook het Einde. En dat zal al het leven van Gods arme volk blijven om in de geloofsoefeningen haar vastheid te verkrijgen in de beloften Gods, Die niet liegen kan, want vergeet niet de woorden waarmede dit hoofdstuk begint, n.l. *het geloof is een vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs der zaken die men niet ziet.*

Er staat niet de gelovige want ach, dat is een riet dat van de wind heen en weder bewogen wordt. Men moet altijd onderscheid maken tussen het geloof en de gelovige. En de diepe afhankelijkheid van het leven des geloofs zal in het leven van Gods kinderen niet onbekend blijven. En dan de geloofsbeproevingen, want denk erom dat het geen kleinigheid was op die zevende dag, die zesde keer was er nog niemandal te zien. En zo kan het ook in het leven van Gods volk ervaren worden, maar Hij is getrouw en de bron van alle goed. O, wanneer wij de moeilijkheden moesten oplossen, 't was een verloren zaak, want Israël had geen materiaal om die muren te rammeien, en ook wij hebben van onszelf geen materiaal om het van de vijand te kunnen winnen Maar wij hebben gezongen:

*Gij Heer alleen, Gij zijt,
Verwinnaar in de strijd;*

En geeft uw volk de zegen.

Omtrent het vallen van de muren schiet geen nagelschrap eer voor de mens over, alleen komt Hem de roem en de aanbidding toe. Denk eens aan de inwoners van Jericho, die zagen gedurende zeven dagen lang de lankmoedigheid Gods, maar ze verhardden zich ondanks alles wat gebeurd was. Ze hadden gehoord de daden Gods met dat volk, dat het een krijgsman was en dat Hij geducht was in mogendheden, nochtans ze verhardden hun hart. Voorrecht voor die Rachab die het oordeel aanvaardde.

En ach, als ik dan denk, wat is er in uw leven al niet gebeurd, wat een vermaningen, wat een waarschuwingen, wat een kloppingen, heeft de Heere in uw leven al niet laten plaatsgrijpen. En als u nu gelijk de inwoners van Jericho de poorten van uw hart toesluit, wat zal dat verschrikkelijk zijn. O dat we u mogen waarschuwen opdat het u niet ga als de inwoners van Jericho, die zes dagen, ja tot op de zevende dag toe de lankmoedigheid Gods aanzagen, dat God niet dadelijk ingreep. Zullen we het kunnen volhouden tegen de Almachtige? Daarom laat dit woord uw hart nog eens raken. En dat het ons gaan mocht, niet om de zonde van Rachab ten voorbeeld te stellen, maar het leven dat ze leerde kennen. De aanvaarding van het oordeel, en het doen van die hartelijke keus, en het Zich onvoorwaardelijk aan de Heere over te geven.

Mijn medereizigers, wij zijn er nog, we leven nog, we zijn nog in het heden der genade, och dat we onze dagen leerden tellen opdat we een wijs hart ter zaligheid mochten bekomen. Ook wij mogen nog de bazuin horen blazen, die bazuin die een zeker geluid geeft. O, dat dit in de dag der dagen niet tegen ons getuigen zal. Jong en oud denk er toch aan we zijn op weg en reis naar die alles beslissende eeuwigheid, wie weet hoe spoedig ook onze levensdraad kan worden afgesneden en dan zullen we voor God moeten verschijnen. Daarom haast u en spoed u om uw levenswil. Nog staat de Heere als met uitgebreide armen en wordt het u toegeroepen: *wendt u naar Mij toe en wordt behouden, o alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer.*

Volk van God aan de andere kant, al zal het van onze zijde een nauwelijks zalig worden blijven, van des Heeren kant echter dan ligt er niets vaster dan dat. Die Israëlieten hebben gejuicht eer de muren vielen, evenzo mogen Gods kinderen ook wel eens juichen reeds voor ze aan het eind zijn. We hebben gezongen:

*Hij kan en wil en zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van de dood,
Volkomen uitkomst geven.*

Welaan dan, de Heere bevestigte dit woord en Hij stelle het tot een eeuwige zegen in het midden van u. Amen.

4. DE RAAD VAN GAMALIËL

Zingen: Psalm 60 : 7

Lezen: Hand. 5 : 34-42

Zingen: Psalm 118 : 3 en 4

Zingen: Psalm 68 : 17

Zingen: Psalm 43 : 5

Het woord onzer overdenking vindt u in Handelingen 5 : 38 en 39, waar Gods Woord en onze tekst aldus luidt:

En nu zeg ik ulieden: Houdt af van deze mensen en laat hen gaan; want indien deze raad, of dit werk uit mensen is, zo zal het gebroken worden; maar indien het uit God is, zo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien bevonden wordt ook tegen God te strijden.

U vindt in deze tekstwoorden: *De raad van Gamaliël*

Deze raad behelst:

1e Een zwijgend nazien

2e Een ernstig onderzoek

3e Een grote waarschuwing

4e Een betekenisvolle vertroosting

Mijn hoorders,

Wat was de werking van de Heilige Geest in de eerste christengemeente krachtig en helder. Het was niet alleen dat de discipelen waren vervuld, maar ook het woord dat door hen gesproken werd, werd krachtig verheerlijkt in de harten van zondaren en zondaressen. Want al mogen Gods knechten dat woord uitdragen, de toepassing daarvan is geen mensenwerk, dat blijft te allen tijde het werk van de Heilige Geest. Vandaar komt de dichter uit Psalm 51 zo bijzonder te bidden om de werking, van de Heilige Geest. Indien u nagaat wat was dan in die eerste christengemeente de gemeenschap der heiligen levend. De gemeenschap der heiligen bestond niet alleen in innerlijke kracht, maar die openbaarde zich ook met daden naar buiten, want die mensen verkochten hun goederen, terwijl ze de opbrengst legden aan de voeten der apostelen, welke uitdeelden daar waar het nodig was. Hieruit blijkt duidelijk dat de gemeenschap der heiligen een tweeledig karakter draagt. Het betreft niet alleen de zielsgemeenschap, maar het gaat ook over het dragen van elkanders noden, en in het vervullen van elkanders lasten.

Dat moet u ook zien als een vrucht van de werking van de Heilige Geest, dat u daarmee niet in de mens eindigt, maar dat God daarvan alleen de eer en de dankzegging ontvangt. Maar ook in die gemeente wilde men dat werk van de Heilige Geest nabootsen. u vindt dat in ons teksthoofdstuk in het begin waarvan er gesproken wordt van Ananias en Saffira. Die mensen wilden het werk van de Heilige Geest nadoen, want in hetgeen zij deden lag een grote nevenbedoeling. Zij beoogden de verheerlijking Gods niet, maar het was hun om eigen eer en om eigen waarde te doen. En al was dat schijnbaar voor de ogen van mensen bedekt, de Heere maakte het aan de apostelen openbaar. En wanneer daar Ananias staat met zijn gave voor de apostelen, daarmede betuigende dat het alles was, wat hij voor die akker gekregen had, dan wilde

Ananias hier nabootsen hetgeen vrucht was van de werking van de Heilige Geest. Daar echter was bij hem geen sprake van. Er zat in zijn werk geen greintje dat vrucht was van de werking van de Heilige Geest. Alles wat hij deed was eigenbedoeling. En toen sprak God krachtig. Op hetzelfde ogenblik kwam hij daar te sterven en werd hij gedagvaard voor de Rechter van hemel en aarde. Want zoals de apostel zeide, hij had de mensen niet gelogen, maar hij had Gode gelogen. Dat nabootsen van het werk van Gods Geest werd hier op heterdaad gestraft, God Zelf kwam hier tussenbeide om te betonen dat het hier niet gold een werk van Hem maar een werk van Ananias zelf. Ook toen zijn vrouw kwam werd haar door middel van het onderhoud dat de apostelen met haar hielden nog de gelegenheid gegeven de waarheid te bekennen. Maar ook zij werd gedreven door diezelfde onheilige geest. Ook zij gaf hetzelfde getuigenis wat haar man gegeven had, en wat zal dat geweest zijn, toen de apostel getuigde dat de voeten die haar man hadden weggedragen ook haar zouden wegdragen. Samen werden ze als in één ogenblik gedagvaard voor de Alwetende God.

Wat is het toch noodzakelijk dat in het leven van een ieder een gedurig onderzoek plaatsgrijpt. Want God alleen is de kenner der harten en Hij is de proever der nieren. Want wanneer wij dat werk van de Heilige Geest willen nabootsen, al is het dan ook onder nog zulke godsdienstige vormen, dan is er Een die harten kent en nieren proeft, want het gaat toch maar om waarheid in het binnenste.

Wat ging daarvan een sprake uit in Jeruzalem, wat een machtige indruk zal het verwekt hebben toen zulk een tijding gehoord werd. Wat gaf God een Majesteit op de ambtelijke bediening van Zijn knechten, wat hebben ze het voorrecht gehad om onder de zegen van de Almachtige dat rijke Evangelie te verkondigen, inhoudende dat er een weg ontsloten was voor een allesverbeurd hebbende zondaar of zondares om met God verzoend te worden, en onder de rijke bedauwing van de Heilige Geest werden er velen toegebracht tot de gemeente die zal zalig worden.

Och, mochten we toch in deze donkere en kommervolle dagen innerlijke behoefte omdragen om die werking van de Heilige Geest. Hoe menigmaal moeten tegenwoordig Gods knechten wel klagen: 'Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?' Maar laten we elkander ook mogen waarschuwen voor al dat huichelachtige, als de mens zichzelf bedoelt, in plaats dat hij beoogt de verheerlijking Gods.

Maar mijn hoorders, als God werkt zit de duivel ook niet stil, dat blijkt wel uit het verband van uw tekst. Want hoe meer er werden toegebracht tot die gemeente, hoe heviger de vijandschap en de haat zich ging openbaren. Immers die monden moesten gestopt worden van die bringers van dat heil, van die predikers van Jezus van Nazareth. Die het openlijk kwamen te betuigen, dat Hij gestorven is om onze zonden, maar ook dat Hij is opgewekt tot onze rechtvaardigmaking, en dat alle gronden die zich openbaarden buiten de bediening van Gods Geest niet houdbaar zijn voor de eeuwigheid.

De Joden daarentegen riepen, *wij zijn Abrahams zaad en hebben nog nooit iemand gediend*. Immers de prediking van de apostelen deed de fundamenten van hun verwachting schudden. Gelijk weleer de prediking, van Johannes de Doper, breng dan vruchten voort ter bekering waardig. Want met alle uiterlijkheden zullen we toch eeuwig omkomen. Alleen met het werk van de waarachtige bekering, het werk Gods in ons, met minder zullen we het toch niet kunnen doen. Vandaar dat als vrucht van die vijandschap de apostelen gegrepen werden en als de grootste booswichten in de gevangenis werden opgesloten.

Wat is de strijd die door Gods Kerk alle eeuwen door gestreden is, hevig geweest. Die strijd is ingeluid in het Paradijs, waar God gezegd heeft: *Ik zal vijandschap zetten*

tussen het vrouwenzaad en tussen het slangenzaad. Die strijd kunnen we terugvinden in alle rollen der eeuwen en diezelfde strijd wordt nog gevoerd, en die zal blijven tot aan het eind van deze wereld. Maar wat een weldaad was het voor, de apostelen dat de Heere er ook was, en of we dan vrij zijn of dat we in de gevangenis zitten dan maakt God het met Zichzelf goed. O, wat is dat een voorrecht voor Gods arme volk, dat die God nergens in of uit te sluiten is en dat Hij het met Zichzelf goed maakt, als wij maar gaan in Zijn weg. Als wij maar niet wandelen in eigen gekozen wegen, want dan zal Hij gewisselijk Zijn aangezicht verbergen. Maar als we in Zijn weg zijn, dan zal Hij het te allen tijde betonen, ook al zitten we in de gevangenis: *Ik ben met ulieden, al de dagen uws levens.* Is dat niet de troost voor Gods arm volk?

Wat kunnen de moeilijkheden groot zijn en de omstandigheden bezwarend. Zelfs zo erg kan het zijn dat ze er met anderen niet over kunnen en durven praten. Maar als ze de Heere mogen ontmoeten, dan vallen alle bezwaren weg. Hij staat er toch boven. Ziet u dat ook eens in ons tekstwoord. O, dat we toch eens rijkere en hogere gedachten van die God mochten hebben. Wat denken we daar dikwijls nietig over, wat zitten we dikwijls bij de pakken neer, alsof Zijn Hand verkort is, dat Hij niet mee helpen kan, en Zijn oor zwaar, dat Hij niet meer hoort. Maar hier hebt u het bewijs, hoe ook de gevangenis gesloten is, God staat er boven. Och dat we toch meer naar boven mochten zien, want God staat toch boven de omstandigheden.

Hoe menigmaal heeft God dat al niet betoond in de ervaring van Zijn kinderen. Daar hebben hun woningen van mogen gewagen, van hulp en heil hun aangebracht. Want inderdaad de apostelen hebben zichzelf niet kunnen vrijmaken. Ze zaten wapenloos en krachteloos in de gevangenis. Maar de grote Doorbreker, Die is voor hun aangezichten heengegaan en Die heeft hen uitgeleid, wat menselijkerwijs onmogelijk was. Volk des Heeren, laat maar gedurig in uw en mijn ziel mogen leven, *wat bij de mens onmogelijk is, dat is mogelijk bij God.* De apostelen hadden van hun Zender de boodschap gekregen, om niet te gaan vluchten, maar om in de tempel te gaan en het Evangelie van zaligheid openlijk te prediken. Ze stonden toch voor 's Heeren rekening. Maar wat een gewaarwording is dat geweest voor dat Sanhedrin, dat raad had gehouden en dat de apostelen liet ontbieden op hun vergadering. In mijn gedachten zie ik de apostelen staan voor. dat Joodse Sanhedrin, waaronder velen van de Sadduceeën waren, die van de opstanding niet wilden weten, en waar het allemaal grote vijanden waren van het kruisevangelie van Christus. Aan die bloedtheologie hechtten ze geen waarde. Ze wilden nu eens laten zien hoe zij daar boven stonden.

Wat werden die apostelen des Heeren toch voor zware posten gezet, want het waren toch ook maar mensen van gelijke beweging als alle anderen. Maar dit is zo'n voorrecht, dat ze in Gods weg waren, want dan geeft God kracht en sterkte, vooral wanneer het gaat over Zijn zaak en als het gaat om Zijn Woord, ja bovenal, als het gaat om Zijn eer, want die stond toch hier op het spel. En al is het dat het Sanhedrin de apostelen gaat *betuigen dat ze Zijn Woord niet meer mogen spreken*, dat ze van dat heil moesten zwijgen; dan heeft Petrus een antwoord mogen geven, *dat men Gode meer gehoorzaam moet zijn dan de mensen.* En dan mag hij daar verklaren wat Christus gedaan heeft voor verloren schepselen. Een evangelieprediking heeft hij mogen houden in de tegenwoordigheid van het Joodse Sanhedrin. En wat gebeurde er toen iets wonderlijks.

En dat brengt ons tot ons tekstwoord. Want in die vergadering was ook Gamaliël tegenwoordig. Hij was een vermaard Schriftgeleerde en wij kennen hem enigermate omdat hij de leermeester is geweest van Saulus van Tarsis, die aan zijn voeten onderwijs ontvangen had. Geen onderwijs in de heilige Godgeleerdheid, geen

onderwijs had hij gegeven in het stuk der ellende en evenmin in het stuk der verlossing of in dat van de dankbaarheid. Hij had onderwijs gegeven in de Joodse godsdienst, hier een weinig en daar een weinig, en om als een Farizeeër te gaan leven. Die Gamaliël doet zich hier kennen als iemand die de historie kent, en daarbij komt dat hij een vermaard man was die achting had onder het volk.

Over de persoon van Gamaliël zijn de verklaarders zeer verschillend. Er zijn er die menen grond te hebben dat hij later nog tot het Christendom is overgekomen en dat hij later nog door een van de apostelen gedoopt is. Maar daar is echter geen enkel geldig bewijs voor aan te voeren, wel van het tegenovergestelde, nl. dat hij zich zijn leven lang geopenbaard heeft als een vijand van het kruis van Christus.

En toch vinden we in dit ogenblik gelegenheid om te luisteren naar de raad van deze Gamaliël. Wat zijn Gods wegen toch wonderlijk. Denk aan Biléam die gehuurd werd om het volk des Heeren te gaan vloeken. Hoe graag hij dit gedaan had, God liet het hem niet toe. Er liep schoon water door een vuile goot, want in plaats dat hij dat volk kon vloeken heeft hij een rijke profetie gesproken, waaraan hij echter zelf niet de minste behoefte had. Want openlijk heeft hij het betuigd: 'Er zal een ster voortkomen uit Jacob, en die zal de landpalen der Moabieten verslaan'. Die man heeft daar nog een Christusprediking gedaan. En nu moet u hier eens zien.

Gamaliël zegt dan: 'laat die apostelen eens even naar buiten gaan, ik heb iets aparts met u te behandelen.' En als zij buiten stonden dan opende hij zijn mond. Dan gaat hij iets uit de historie vertellen. U kunt dat lezen in het 36e vers van ons teksthoofdstuk: 'Want voor deze dagen stond Theudas op, zeggende dat hij wat was, die een getal van omtrent vierhonderd mannen aanhing; welke is omgebracht en allen die hem gehoor gaven, zijn verstrooid geworden'. Daar ging het dus om een man die gezegd had dat hij wat was. Op zichzelf is dat al heel lelijk, als een mens gaat zeggen dat hij wat is. Want wat is de mens, wat is in hem te prijzen? Ja, wat zou die mens wel van zichzelf gezegd hebben?

De verklaarders gaan er over het algemeen mee akkoord, dat hij gezegd heeft dat hij de Christus was. Maar, zegt dit raadslid, ga eens na hoe het afgelopen is. Tenslotte is hij zelf omgebracht en zijn zijne volgelingen verstrooid geworden, het is allemaal op niets uitgelopen.

Een tweede voorbeeld haalt hij aan. Hij gaat vertellen van Judas de Galileeër, die tijdens de beschrijving uit Lukas 2 getracht had zichzelf op de voorgrond te schuiven, omdat hij protesteren ging om geen belasting te betalen aan de Romeinen. Maar ook met die man is het ongelukkig uitgekomen. Voor een ogenblik scheen dat nog wel wat te zijn en te worden, maar als u het nakeek dan liep het op niets uit. Daar nu wil Gamaliël lering uithalen. Ook deze predikers praten over. Jezus van Nazareth, maar Jezus is gekruisigd en nu mogen deze mensen daar nog een ogenblik over napraten, kijk het maar eens na. Ik zou u raden wees voorzichtig met deze mensen. Niet dat hij het heil van deze mensen beoogde, dat in geen geval. Maar hij was bang voor zijn eigen leven, want u moet niet denken dat het was uit liefde voor die mensen. Integendeel. En vandaar geeft hij het Sanhedrin die raad, gelijk in onze eerste hoofdgedachte naar voren komt.

1. Een zwijgend nazien

Gamaliël raadt aan dat men zich niet te druk zou maken over die mensen. Kijk het maar na, wil hij als het ware zeggen, dan zal het zijn eigen dood wel sterven, 't zal wel op niets uitlopen. En wanneer wij nu overhaast handelen gaan, dan kunnen de gevolgen wel zo zijn, dat we het weten zullen. Dus uit eigenliefde gaf Gamaliël deze raad. In de tekst staat: 'En nu zeg ik ulieden: houdt af van deze mensen, want indien

deze raad uit mensen is, zo zal het gebroken worden, maar indien het uit God is, zo kunt gij het niet breken, opdat gij niet misschien gevonden wordt ook tegen God te strijden'. Daar nu was hij toch wel een beetje benauwd voor. Daarom geeft hij de raad, die mensen zwijgend na te zien.

Het komt ons voor, dat dit een raad is die voor alle tijden betekenis heeft. Want wordt het niet openbaar dat als een mens gaat zeggen dat hij wat is en als hij gaat trachten mensen achter zich te krijgen, tot verheerlijking van zijn eigen persoon, dan doet zo'n mens een werk dat God niet kan dulden, vooral als dat gaat op een godsdienstige manier, want dan zoeken wij niet de eer van God, maar dan zoeken wij de eer van onszelf.

Als u alle dingen eens zwijgend naziet, dan kunt u van afkijken veel leren. En laten we voorzichtig zijn met het vellen van een oordeel, maar laat die raad van Gamaliël, afgezien dan van het feit wie hij was, door ons ter harte worden genomen. Want dit leidt mij tot mijn tweede hoofdgedachte, waarbij wij met u gaan spreken over:

2. Een ernstig onderzoek

Mijn hoorders, het gaat hier over twee dingen. Is iets uit de mens, het zal verbroken worden, gebeurt dat vandaag niet dan geschiedt het morgen wel. Maar is het uit God, welke tormenten er dan ook gebruikt worden, dat kan niet verbroken worden. Het gaat dus over twee zaken: is het uit de mens of is het uit God. Is het niet noodzakelijk dat we daarmee tot onszelf inkeren? Dat we nu niet eens over een ander praten, maar dat we onszelf eens openleggen voor het heilig oog des Heeren. Immers wij gaan allen naar een eeuwigheid, het is met praten niet goed te maken. Als u de Schrift nagaat wat is er dan menigmaal uitgekomen hoe ver het werk van een mens kan gaan. Laat ons daartoe enige voorbeelden opnoemen.

- Denk aan Kaïn, ook hij ging offeren, maar wat beoogde hij? Lag er niet een machtig onderscheid tussen het offer van zijn broeder en het offer van hem? Oppervlakkig bekeken was er tussen die beiden geen onderscheid, maar het zat dieper. Het ene dat was uit de mens en het andere dat was uit God.
- Denk aan Saul, van hem staat geschreven dat hij onder de profeten was. Maar ga eens zien waar het op uit gelopen is, wat het einde geweest is. Bleek het niet dat het niet uit God was, maar dat het uit de mens was?
- Denk eens aan Orpa, hoever is zij meegegaan, was het niet tot aan de grenzen van het land? En bij de eerste beproeving heeft ze stand gehouden, maar toen ze hoorde dat er geen vleeselijk voordeel te behalen was is het openbaar gekomen, dat het niet uit God was, maar dat het uit de mens was. Als u dan hoort wat Ruth sprak, toen haar schoonzuster wegging: 'Uw volk is mijn volk, en uw God mijn God, waar gij zult heengaan daar zal ik heengaan en waar gij zult sterven daar zal ik bij u blijven'. Daar op de grens kwam openbaar wat uit God was en wat uit de mens was.
- Denk eens aan Judas. Wat had hij niet een vooraanstaande plaats in de rij van de discipelen weten te verkrijgen. Hij was de drager van de beurs, de verzorger van de armen. Maar wat is het niet openbaar geworden dat het niet uit God was, maar dat het uit zichzelf was. Als hij in de dadelijke nabijheid van de Heere Jezus aanzat aan de paastafel, in dezelfde schotel doopte, wie had dan ooit gedacht dat hij als een huichelaar openbaar zou worden. Als hij aanmerking maakte op het gedrag van Maria tijdens de zalving, dan waren ze het allemaal met Judas eens. En toch was het niet uit God, maar het was uit de mens. En is het niet klaarlijk bewezen toen hij met een judaskus Jezus ging, verraden?

- En laten we tenslotte nog het voorbeeld mogen aanhalen van Demas. Hij is Paulus' reisgenoot geweest, maar let er eens op wat het eind is geweest. De tegenwoordige wereld heeft hij weer lief gekregen. O, let er toch eens op, hoe ver het gaan kan, terwijl het toch blijkt dat het niet uit God, maar uit de mens is. Het is daarom zo noodzakelijk dat we daarop de klemtoon laten vallen. Immers we zijn van nature zo geneigd om alles maar in rust te houden. Het zal nog wel wat meevallen. We grijpen ons zo vaak vast aan een strohalm, maar alles wat niet uit God is, wat uit de mens is dat heeft een kenmerk. En vraagt u naar dat kenmerk dan noem ik u in de eerste plaats het missen van de waarachtige vernieuwing. Dat miste een Kaïn, dat miste een Saul, dat miste een Orpa, dat miste een Judas en dat miste een Demas.

Van die vernieuwing wordt toch gesproken in Efëze 2: 'Want u heeft Hij mede levend gemaakt, daar u dood waart door de misdaden en door de zonde'. Denk er toch aan, er moet een Godsbegin in het leven van een mens plaatshebben, en wanneer dat niet het geval is gaan we bouwen op de oude grondslag, waarmee we voor eeuwig zullen omkomen. En al denken we dan wat van onszelf, of al zeggen dan de mensen dat we wat zijn, ja al zouden we bewierookt worden, door wie dan ook, 't komt er maar op aan of het uit God is.

Daarop kan in deze droeve tijden nooit de nadruk te veel gelegd worden. Een meelopen met mensen, die zeggen dat ze wat zijn kan ons toch niet redden. Denk daarom aan de raad van Gamaliël, die zegt: kijkt het eens zwijgend na. Onze ouden hebben wel eens gezegd: 'Laat het eens overzomer en laat het eens overwinteren'.

Maar trekt er eens lering uit, want het gaat toch maar over één zaak, is het uit God of is het uit de mens. Want als het uit de mens is dan missen we de vernieuwing, maar weet u wat we dan ook missen? De waarachtige vreze Gods. Want dat is een hemelse plant die de Heilige Geest in het hart van het wedergeboren volk komt te planten. Iemand kan wetenschappen hebben maar die zullen teniet gedaan worden, alleen de vreze Gods blijft bestaan, omdat daarin de liefde Gods is, en die vergaat nimmermeer. En dat missen degenen waarin alleen een werk van de mens is. Want zo'n mens leert nooit zijn ellende kennen, al mag hij er dan over praten, historieel en dogmatisch, maar hij heeft nooit met de tollenaar op zijn borst leren kloppen. Het is zo'n groot verschil of men erover praat, of dat men eruit spreekt. Ook het verstand kan het ver brengen, want dan wijzen wij u weer op Judas, en toch is het een werk uit de mens. En waar een werk uit de mens is, die zullen nooit geen behoefte aan Christus kennen, die zoeken rust in hetgeen ze zelf doen.

Dat zien we ook in de dwaze maagden, die klopten op de deur en die meenden dat die deur open zou gaan op grond van hetgeen zij gedaan hadden, maar nooit hebben zij behoefte gehad aan het werk van Christus. Maar dit is het allerergste, men heeft nooit behoefte gehad aan de eer van God, maar alles gaat tot zelfverheerlijking. Want een mens zoekt van nature alleen zichzelf, totdat het openbaar komt, totdat God het openbaar maakt, soms onder aangrijpende omstandigheden.

Want wat is Gods kerk al menigmaal geschud, door mensen die als pilaren werden geacht, die beschouwd werden als bouwers van Gods kerk en als leidlieden van Gods kinderen, terwijl ze soms droevig aan hun einde kwamen. Dat God kwam te spreken en dat het openbaar werd dat het geen werk uit God was maar een werk uit de mensen. Daarom nogmaals, is het niet dringend nodig dat we daarop de volle nadruk laten vallen, *is het uit God of is het uit de mens?*

Want hier in het tekstwoord wordt het gezegd, al is het dan uit de mond van Gamaliël, wat u doet of wat u laat, als het uit de mens is het zal verbroken worden. Maar als het

uit God is dan is het geheel anders. Dan is niet de mens met God, maar is God met de mens begonnen. Immers na de zondeval is er van de zijde van het schepsel geen mogelijkheid om tot God op te klimmen. Hij kan niet en hij wil niet.

Maar nu het eeuwige wonder van genade dat God op de mens nederziet. Die eeuwige liefde Gods, die haar grondslag vindt in de stille eeuwigheid, waar gehandeld geworden is over dat volk tussen de Vader en tussen de Zoon. En dat de Zoon de eisen des Vaders heeft ingewilligd en dat Hij Zichzelf zou overgeven als een rantsoen voor hun zonden. En als alle wegen van de zijde van het schepsel waren afgesneden, dat Hij Zichzelf gegeven heeft, opdat Hij de Weg, de Waarheid en het Leven zou zijn.

O, die liefde des Vaders, die verlossing des Zoons en die bediening van Gods Geest. Hoe wordt het werk van een Drieënig God niet verheerlijkt in het trekken en in het wekken van verloren zondaren en zondaressen. Als de mens geplaatst wordt in de diepte van zijn geestelijke ellende dan komt God eraan te pas. Asaf mocht betuigen: 'Gij hebt mijn rechterhand gevat'.

Hoe nodig is het dat u dat onderzoekt, laat dat toch een zaak van overweging in uw leven zijn, of u daar iets van kent. Want waar de Heere gaat werken daar wordt de vernieuwende genade in het leven verheerlijkt.

Daar grijpt een staatsverwisseling plaats, daar worden we eens Anderen, n.l. de Heere Jezus Christus.

Daar worden we afgesneden van Adam en ingeplant in de Heere Jezus, door de Heilige Geest die als kinderleider dat volk komt te leiden, te leren en te onderwijzen. Als het werk uit God is dan zal de Heilige Geest in ons leven ontdekkend en ontblotend werken.

Daar krijgt dat volk haar schuldbrief thuis, maar in de ontdekking van de schuld krijgen ze evangelische verootmoediging, ze vallen God toe. Judas, het werk uit de mens, die viel van Christus af, achterover, maar dat arme volk van God die krijgt God toe te vallen in de aanvaarding van de schuld dat ze Zijn straffen dubbel waardig zijn en dat ze alle rechten hebben verspeeld. Ja, ze krijgen het als met haar eigen bloed te ondertekenen, dat ze de eeuwige straffen waardig zijn, maar onder dat alles ligt er een betrekking op dat Goddelijke Wezen en zullen ze het met de Catechismus moeten betuigen: 'Want alhoewel ik tijdelijke en eeuwige straffen heb verdiend, is er nog een middel, is er nog een weg'.

Want dat volk kan God niet missen. Er is een breken met de zonde in hun leven geschied, er is een keus gevallen, een onvoorwaardelijk overgeven des harten aan de Heere en dat gaat er nooit meer uit. Dat zal nooit of te nimmer vernietigd worden, omdat het niet een vrucht is van eigen akker, maar omdat het een werk van God is, dat in de ziel van dat volk verheerlijkt werd. En als ze dan eens mogen ervaren, al is het door de traliën van het Woord, dat de weg eens mag geopend worden dat het nog kan. Dat ze nog met God verzoend kunnen worden, zonder krenking van Zijn deugden, wat wordt er dan een betrekking gewerkt op die dierbare Jezus, om in Hem gevonden te mogen worden. O, dan heeft de bruidskerk ervan uitgeroepen: 'Hij is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend.' En dan zal dat volk toch nimmer kunnen rusten, evenmin als de duif van Noach buiten de ark, voor en aler ze in Christus geborgen zijn. Niet door hun gerechtigheid, o nee, maar door Zijn gerechtigheid. Dat God nu aan Zijn eer gekomen is, niet door hun, want dat kan niet meer, maar door die dierbare Heere Jezus Christus. En dan is dat feitelijk het leven van Gods volk om in de gunst en in de gemeenschap met die God te leven.

En weet u wat dan het kenmerk is, die mensen worden niet wat, integendeel, dat worden kleine mensen. Daar moet u maar op letten, als een schip met zand geladen wordt, dan zinkt dat schip met elke zak die in dat schip geladen wordt dieper,

daartegenover als u een luchtballon neemt, hoe meer lucht daar in gepompt wordt des te hoger stijgt die ballon totdat ze eindelijk uit elkaar barst. Denk erom dat de waarheid bevestigd wordt: 'Ik heb Mij doen overblijven een arm en ellendig volk'.

En al mogen ze dan nog zulke oefeningen ontvangen in het genadeleven, als ze op hun dagelijkse afmakingen leren letten dan blijven het bekommerde mensen die het zullen leren, hoe ouder, hoe nauwer, en dat het nog een eeuwig wonder zal wezen als er van hun wat terecht komt. Daar hebt u het machtige onderscheid tussen het werk uit God en tussen het werk uit de mens. Nee wij zijn geen hartekenners, maar de Schrift leert ons kenmerken en dan moet u hier altijd maar op letten wat Petrus geschreven heeft: 'Zijt met ootmoedigheid bekleed, want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade'.

U moet maar op de vruchten letten. Kijk niet naar hoge woorden, want er komt soms wat uit die mond, zaken die in het hart nimmer beleefd zijn. Maar als dat kleed van ootmoed ons dekt, dan worden we niet groot, dan trachten we de mensen niet achter onze persoon te krijgen, maar dan doen we gelijk Johannes de Doper, die wees de mensen niet op zijn persoon, integendeel die wees op het Lam Gods dat de zonden der wereld wegdraagt.

En is dat ook het werk niet van de dienaren des Woords, dat God hun een tegengift geeft om niet wat te worden, opdat ze de mensen van hun persoon zullen afvoeren en wijzen op het Lam Gods. Want denkt u erom we kunnen niet met een dominee naar de hemel, ook al grijpen we de slippen van zijn kleed. Mensen het kan niet, onderzoekt u toch in elke weg en denkt aan die raad van Gamaliël, die in de eerste plaats raadt: een zwijgend nazien, en in de tweede plaats: een ernstig onderzoek, maar die ook in de derde plaats geeft:

3. Een grote waarschuwing

Gamaliël zegt als het een werk uit God is dan zal het niet verbroken kunnen worden. Alle aanslagen op het werk Gods zijn vruchteloos. We zouden haast zeggen, die moeten medewerken ten goede, n.l. diegenen die God naar zijn voornemen geroepen heeft. Dat valt voor het vlees en bloed wel niet mee. Denk aan de weg die de apostelen hebben moeten bewandelen. In de gevangenis, voor het Sanhedrin, er werd geen middel onbeproefd gelaten om ware het mogelijk het werk van God te vernietigen. Echter let eens op de raad van Gamaliël. Die raad toch, *als het een werk van God is, verzet u er dan niet tegen, want dan krijgt u het met die God te doen.*

Dat zei hij wel niet uit de vreze Gods, maar hij was benauwd voor de gevolgen. Opmerkelijk is het echter dat deze waarschuwing te allen tijde noodzakelijk is. We zeggen zo gauw wat met onze mond. We zijn zo spoedig geneigd om te veroordelen en te verdoemen, maar zou het niet veel beter zijn als we de zaken meer in Gods handen overgaven en dat we nimmer strijd gingen voeren voor een mens? Gamaliël haalt voorbeelden uit de historie aan en we geloven dat een elk die geen onbekende is in het kerkelijk Jeruzalem, ook wel voorbeelden kent. Waar wij verwachting van koesteren dat is veelal van hen die zeggen dat ze wat zijn en waar soms de Heere werkt daar hebben wij geen erg in.

Denk eens aan Hanna. De Heere werkte in haar hart, maar ze werd door Eli beschouwd, alsof ze dronken was. Laten we u daarom tot voorzichtigheid mogen manen, zowel in het een als in het ander. Laten we geen propaganda maken voor personen. Denk toch aan de raad van Gamaliël, als uit de mens is, hoe ook getracht wordt het in stand te houden het kan niet. Net zomin een baksteen drijven kan, zal het mensenwerk stand kunnen houden. En al wat door de mens en van de mens is, evenmin Laten we u deze waarschuwing mogen geven ook in de omstandigheden en de tijd

waarin we leven. Laat het ons toch tot een persoonlijk onderzoek leiden want we gaan persoonlijk naar de eeuwigheid, en dan gaat het er maar om wat er inwendig in onze ziel doorleefd is, of God er wat in gewerkt heeft. Daarom Gamaliël raadt het Sanhedrin, denk er om, als u de slagen eens thuis krijgt, niet direct uit vreze Gods, nee hij keek een weinig verder. Laten we daaruit lessen mogen trekken en laat dit woord ons, ook in de ernst van de tijden brengen voor Gods aangezicht, want dan mogen we in de 4e plaats nog iets zeggen van

4. Een betekenisvolle vertroosting

Het werk dat uit God is kan niet verbroken worden. Gaat de ganse geschiedenis vanaf het Paradijs maar na, dan is het wel een brandende braambos, maar die niet verteert. Wat is er tegen Gods Kerk, Gods werk en Gods zaak van alle kanten al niet aangerold, maar het is niet verbrand. Waarom? Omdat de Heere erin was. Als u dat ook eens mag zien in het leven van Gods volk.

Want ook hun leven staat in het teken van de machtige worsteling. Komt het water wel eens niet tot aan de lippen, als de gedachten worden vermenigvuldigd, of het niet uit opvoeding is, of u niet als een huichelaar zult openbaar komen. Of het u niet gaan zal als een Orpa, of het u niet gaan zal als een Judas. Maar let daar eens op, daar hebben die mensen nooit geen last van gehad, omdat het een werk van mensen was. Maar het arme volk van God komt in de schuddingen; dat leidt tot een ernstig onderzoek. Die leren bidden: *Heere is er dan een schadelijke weg bij mij, leidt mij dan op die eeuwige weg.* Die mensen leren: 'Graaf maar dieper mensenkind en u zult nog veel meer gruwelen vinden', zodat alle hoop op verzoening de bodem wordt ingeslagen, ja dat het van hun kant een onmogelijkheid wordt.

Maar in de rijke openbaring van de Heere Jezus Christus, door de werking van de Heilige Geest krijgt dat volk een hoop op de levende God. En die hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in het hart is uitgestort. Dat werk nu komt in de zeef van satan.

Maar volk, kijk dan uw weg eens terug. Hebt u geen tijden gehad dat u soms van moedeloosheid zou omkomen, maar dat Hij het was die zegt: 'Sta op en eet, want de weg die zou voor u teveel zijn'. Ja dat God het was die zich in u verheerlijkte, zodat u moed en kracht kreeg om op de weg voort te gaan. Wat een beroeringen, wat een schuddingen, hebt u al meegemaakt, maar gelijk een moeder haar kind troost, wat weet de Heere dat volk dan te vertroosten, met zulk een troost die ze voor de hele wereld niet ruilen zouden. En dan leren ze het als zij dat werk in het leven moesten houden dan was het voor eeuwig verloren, maar omdat de Heere gezegd heeft: 'Omdat Ik niet wordt veranderd, daarom zijt gij o kinderen Jacobs niet verteerd'. Die onveranderlijkheid Gods, wat ligt daar een vertroosting in. 't Is zoals de Heere sprak tot Abraham: 'Ziet Ik ben uw schild en uw loon zeer groot'.

Er waren vroeger in het leger schilden waar men helemaal achter kon staan. En zie dat zegt nu de Heere tot dat volk, *'dat ben Ik nu voor u.* Uw veiligheid ligt niet in uw bekering en niet in uw beschouwing maar die ligt in Mij. En uw loon is dat u uit genade zult zalig worden.' Daarvan krijgt God alleen de eer. Want al zal het dan aan uw en mijn kant een nauwelijks zalig worden zijn, dan is het toch een zeker zalig worden, omdat het in God vast ligt.

Kijk daarvoor het tekstwoord maar na, als het uit de mens is, het zal verbroken worden, maar als het uit God is, dan is het onverbreekbaar. En ongelukkig diegene die gebruikt wordt in de hand van satan om zich tegen het Godswerk te gaan verzetten. Met zulke mensen kunt u medelijden hebben. Maar laat die raad van Gamaliël door u en mij in de praktijk worden gebracht, dat zwijgend nazien, daar kunnen u en ik nog

veel van leren. Maar ook dat u aan de ene kant ziet het mensenwerk, dat geen stand houdt, maar ook aan de andere kant dat Godswerk, dat openbaar komt in de waarachtige bevinding van Gods volk dat dit onverbreekbaar is. Mij dunkt als we daarop zien dan mogen we met elkaar wel zingen uit Ps. 68 : 17:

*Hoe groot, hoe vrees'lijk zijt G'alom;
Uit Uw verheven heiligdom
Aanbidd'lijk Opperwezen!
't Is Israels God die krachten geeft,
Van wien het volk zijn sterkte heeft:
Looft God, elk moet Hem vrezen.*

Toepassing

Het Sanhedrin heeft de discipelen nog wel even gezeseld. Daaraan wilden ze hun harten nog wel even ophalen, maar wat zij beoogden, om hen te doden dat heeft geen doorgang kunnen vinden. En als u dan leest in het laatste gedeelte van ons hoofdstuk, dan hebben de discipelen het nog een voorrecht geacht om voor de Naam des Heeren smaadheid te mogen lijden. Dan kregen ze voor de geseling nog dank u te zeggen, en hebben ze kracht gekregen om voort te gaan op de weg waarop hun de Heere gezet had. Ze hadden er geen spijt van, o nee. Want door al de geselingen was de liefde Gods uit het hart niet uitgeseseld kunnen worden. Nee als het loondienaren geweest waren dan hadden ze zulk een Meester wel de dienst opgezegd. Maar Gode zij dank het waren geen loondienaren. Want uit kracht van innerlijke vereniging hadden ze zich door genade overgegeven aan de dienst van God. We mogen met een enkel woord wel gaan eindigen.

Neemt u dat eens mee naar huis, laat dit de moeite waard zijn dat u dat in de binnenkamer brengt. Want ik heb u voorbeelden opgenoemd uit de Schrift hoever het kan gaan met mensenwerk. Vooral in onze dagen, wat is men veel geneigd op hetgeen wij doen, onze hoop voor de eeuwigheid te bouwen.

Daarom onderzoekt u nauw, ja zeer nauw. Laten we niet zoals velen zeggen het moet hier komen of daar komen, maar laten we letten hoe het begonnen is. God moet aan het werk gaan, want dan staat er zo met recht in Zacharia dat die zeven zich hebben verblijd toen ze dat tinnen gewicht zagen in de hand van Zerubbabel. Dat was een bewijs dat de Heere aan het werk was, en dan volgt de Heere niet het model zoals u en ik dat willen, maar Hij doet het naar Zijn eeuwig welbehagen.

Want een elk van Zijn kinderen krijgt een aparte weg en dan gaat het er maar om, is de Heere begonnen. En als u dan ziet hoever het mensenwerk kan gaan. O, wat zal het een gewaarwording wezen als we met mensenwerk sterven moeten en God moeten ontmoeten, want het is maar met geen praatje goed te maken. Laten we elkaar dat toch meer op het hart binden, laten we elkaar eerlijk onder ogen zien en alle mensenverheerlijking op zij zetten. Want we ontmoeten elkaar voor de Rechter van hemel en aarde en daarom zal het noodzakelijk zijn ons vrij te maken van uw bloed.

Daarom onderzoekt u ernstig is het uit de mens of is het uit God. Wat is het nog gelukkig dat we nog leven en dat we nog zijn in het heden der genade. Uw levensboom is nog niet uitgerooid, want als die eenmaal valt daar zal hij eeuwig blijven liggen. Leer daarom de Heere nog te zoeken terwijl Hij nog te vinden is, leer Hem nog aan te lopen terwijl Hij nog nabij is. Wie weet hoe dicht we bij ons einde zijn. Onze adem wordt slechts afgesneden en we zijn niet meer.

Jonge mensen denk daar ook eens aan, de zuigkracht van de wereld, de zonde en ons

eigen hart is zo groot. Denk er om we zullen God moeten ontmoeten en als we dan niet meer zullen hebben dan mensenwerk, dat zal te kort en te smal zijn. O, dan de weg, te hebben geweten en die niet te hebben bewandeld: laat toch de wereld spotten wat zij wil. Denk aan de raad van Gamaliël. Hij die zichzelf Christus had genoemd was op een niet uitgelopen. Zo had Gamaliël het ook gedacht van Jezus de Nazaréner. Hij toch immers was gekruisigd en nu zijn er nog wel enkelen die in Zijn Naam spreken, maar wacht het maar af, straks loopt alles toch op niets uit.

Wat een voorrecht echter als het werk van God nagekeken kan worden. Want door al de rollen der eeuwen heen, heeft God Zijn werk in het leven gehouden. En dat zal Hij doen ook in de harten van Zijn kinderen, en die troost mag ik u, volk van God meegeven, dat het werk van God onvernietigbaar is.

Al moet u dan soms in het donker en het duister uw weg gaan, ja al gaan uw gedachten zich zo dikwerf vermenigvuldigen, Gods werk is onverbreekbaar. Als u dan eens terug mag zien, hoe de Heere u tot hiertoe gebracht heeft, dan ligt uw hoop niet op mensenwerk, maar dan ligt uw hoop gebouwd op hetgeen de Heere deed, want de Heere zegt het in Jesaja: *Ik heb het gedaan en Ik zal het nog doen. Ik zal dragen en Ik zal redden, want dan zal Ik tot de ouderdom en tot de grijsheid toe Dezelfde zijn.*

Laat dit de sterkte in uw leven zijn. En al is het dan een nauwelijks zalig worden aan uw kant, dan ligt er toch de vastheid, dat Hij die dat goede werk in u begonnen heeft, dat Hij het ook voleinden zal. O, als wij het moesten doen, wat zou er dan van terecht moeten komen, maar Hij zal het doen. En Hij zal het doen op de dag van de Heere Jezus Christus.

Welaan dan, de Heere bevestigde dan nog Zijn Woord en Hij stelle het tot een rijke zegen in het midden van u. Amen.

5. DE STRIJD TEGEN AMALEK

Zingen: Psalm 62 : 5

Lezen: Exodus 17

Zingen: Psalm 68 : 4 en 11

Zingen: Psalm 42 : 3

Zingen: Psalm 72 : 10

Het woord onzer overdenking vindt U in Exodus 17 en daarvan het 8e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Toen kwam Amalek en streed tegen Israël in Rafidim.

Dit woord spreekt ons van:

De strijd tegen Amalek. Waarbij wij letten op de volgende 3 hoofdgedachten:

- 1e. Amalek, Israëls oude vijand
- 2e. Jozua, Israëls aanvoerder
- 3e. Mozes, Israëls voorbidder

Mijn hoorders,

Hoe Godonterend is te allen tijde het ongeloof geweest. Als u de Schrift nagaat, dan wordt u dat duidelijk bewezen. Kijk maar naar het verband van onze tekst, dan krijgt u daar de bewijzen van het ontzaggelijke, van het vreselijke van de kracht van het ongeloof. God had toch dat volk door grote daden uitgeleid uit Egypte en in die uitleiding lag toch begrepen dat Hij dat volk voor Zijn rekening nam. Dat Hij overal voor zorgen zou en dat Hij een allesvervullend God en een zielzaligend God is en dat was niet alleen met Israël, maar dat houdt ook verband met al Gods gunstgenoten. Als God een mens uithaalt uit het Egypte der zonde door de kracht van Zijn wederbarende genade, dan neemt God ook zulk een mens met al zijn noden en al Zijn behoeften voor Zijn rekening. Want dan staat er zo met recht, zou Ik hen niet alle dingen schenken.

En gaat nu de praktijk van het leven eens na. Hoe weinig of we daar eens houvast aan hebben, hoe klein of ons geloofskrediet op God is en dat we eerder geneigd zijn te gaan murmureren om beestenwerk te gaan doen, dan om in stilheid en vertrouwen onze sterkte te mogen vinden.

O, het Godonterende van het ongeloof dat geeft reden dat wij ons wegschamen, want de Heere zegt met recht in Zijn Woord: *Zou Ik het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?*

't Is waar, wij zijn, ook na ontvangen genade, mensen met inklevende verdorvenheden maar de verantwoordelijkheid blijft toch te allen tijde op ons drukken en dat zal de Heere ook betonen in de weg die Hij met Zijn volk houdt.

Als u ons tekstverband nagaat dan kwam Israël op zijn reis uit Egypteland naar het land der belofte, op een plaats welke Rafidim genoemd werd. Dit woord betekent zoveel als rustbed.

Kijk eens, mijn hoorders, op de lijdensweg die God met Zijn volk houdt mogen ze ook wel eens rusten. Hij is geen land van uiterste donkerheid, gewis geen dorre woestijn. Als het hun bij ogenblikken niet eens gegund en gegeven werd dat ze eens even mogen rusten wat zou er dan van het volk terecht komen. Maar rusten is geen bewijs dat ze in het land der belofte zijn, die weg ligt vooruit. Maar de Heere weet wat Zijn volk van node heeft en behoeft. Ga het leven van Gods kinderen eens na. Er zijn dan

ook wel eens tijden dat de Heere tot hen zegt: *Rust eens een weinig, want de weg zou voor u te veel zijn.* En wat weet de Heere het dan met Zichzelf onuitsprekelijk wel te maken.

Maar toen de Israëlieten in Rafidim kwamen, was daar geen water. Ze gingen op de omstandigheden letten en dat was eigenlijk de weg die hen leidde tot het Godonterend ongelooft. Want al was het er niet toen ze er kwamen, zou de Heere niet voor Israël zorgen? God had ze voor Zijn rekening genomen. Als ze dan eens terug zagen naar de grote Goddelijke wonderen die Hij aan hen verheerlijkt had, wat zou dat geen stof moeten zijn om met hun behoeften voor Zijn aangezicht te komen.

Maar nee toehoorders, ze gingen beestenwerk doen. Had God dat verdiend? Dat diepe beledigende dat in het ongelooft ligt, is eigenlijk met geen pen te beschrijven. En dan, ze gaan zoeken in de tweede oorzaak, het was alsof het Mozes' schuld was. Had ons toch maar gelaten in Egypte, had ons maar niet uitgeleid. Is het niet verschrikkelijk; had Mozes dat dan gedaan? Als die dat toch had moeten doen, had het dan ooit kunnen plaatsgrijpen?

Maar ach als we met het ongelooft gaan redeneren, dan vallen we van de ene ellende in de andere. Dat bewijst ons tekstwoord. In plaats dat ze met hun noden bij God kwamen, wilden ze stenen opnemen om Mozes te stenigen. Wat heeft de Heere toch een verdriet van dat volk, als u dat leest in de Schrift en als u dan kijkt naar uw eigen leven, dan wordt u daar duidelijk bij bepaald. Het volk van Israël dacht als we daar komen dan moet het in orde wezen. Dat denken wij ook zo dikwijls, maar we moeten altijd eerst voor God in onze onwaarde terecht komen. Ja als ook u, uw weg eens terugkijkt, wat God in het verleden gedaan heeft, zou Hij dan een half werk doen?

En nu dat Godonterend ongelooft. Het niet in Gods hand overgeven. Gaat u het tekstverband eens na. De Heere zegt tegen Mozes, *neemt uw staf en neemt de oudsten mee en gaat naar die rotssteen.* In plaats dat de aarde opende, en dat murmurere, dat opstandige volk levend ter hel zou varen, moet u eens kijken wat God doet.

Mozes kreeg het bevel dat hij slaan zou op die rotssteen voor de ogen van de oudsten des volks. Toen werd die rotssteen veranderd in een waterfontein. Stromen waters vloeiden uit die rotssteen en dat water vloeide nog naar Israël toe ook.

Zie toch eens de wonderen van Gods eeuwige liefde. Ze hebben dat water niet gevonden toen ze er kwamen. Maar wist de Heere dan ook niet wat er gemist werd, en wat ze middelijkerwijs dringend van node hadden om die weg te kunnen bewandelen? Hij heeft ervoor gezorgd. Maar ga nu eens zien, hoe ontzaggelijk het is, hoe vreselijk. Aan de ene kant een murmurere mens en aan de andere kant een goeddoend God. Welk een tegenstelling.

Maar mijn hoorders, als dat niet waar was, wat zou er van terecht moeten komen. Elk van Gods volk zal leren:

*Hij handelt nooit met ons naar onze zonden,
Hoe lang, hoe zwaar wij ook Zijn wetten schonden.*

Opmerkelijk is het dat door het water dat uit de rotssteen vloeide het ganse volk werd bediend. De kleinen zowel als de groten. Ze hebben gedronken uit die rotssteen, die eerst geslagen was. En als ik dan denk welk een symbool er in dit gedeelte van ons teksthoofdstuk ligt, dat die dierbare Jezus de Rotssteen is. En dat Hij geslagen is geworden. *Zwaard ontwaakt tegen Mijn Herder en sla Die Herder.* En dat uit Zijn wonden dat heil gevloeid is, waaruit Zijn ganse Kerk bediend wordt. Want dat water uit die rotssteen was niet alleen voor de groten, nee het was voor de zuigeling zowel als voor de grijsaard; ze zijn allen daaruit bediend geworden. Dat nu in die levenswoestijn waar Gods volk en Kerk doorgaat met al de moeite, met al de strijd en

met al de zonden, een fontein geopend is uit die geslagen Rotssteen. En dat die dierbare Jezus Zijn ganse Kerk bediend met weldaden, die uit Zijn verdienste voortvloeien. O, staan we hier niet voor het raadsel van de onpeilbare diepte van de eeuwige Godsgedachte, dat God zich in en door Christus verheerlijkt in een alles verbeurd hebbend schepsel. En dat Hij het bewijst: *Ik doe het niet om Uwentwil, maar om Mijns groten Naams wil.*

Want als u dan kijkt bij ons tekstwoord. We kunnen er maar een enkele greep uit doen. Want dan staat er zo met recht: 'Toen'. Toen kwam Amalek, en streed tegen Israël. O merk toch op: God ziet de zonde niet door de vingers. Al zal Hij een alvervullend God zijn in het leven van Zijn kinderen, dit neemt echter niet weg dat zijn Woord bewaarheid zal worden: *Zo 't richtsnoer van Mijn Wet tot regeling niet kan baten, dan zal Ik u bezoeken met de roe en met bittere tegenheden.*

Daarom staat het zo opmerkelijk in ons tekstwoord, toen; toen ze daar gemurmureerd hadden, toen ze daar dat beestenwerk gedaan hadden, toen ze het ongeloof in hun leven hadden laten botvieren, toen kwam Amalek en die streed tegen Israël. Ze hadden even mogen rusten, want Rafidim betekent rustbed, maar nu staat de strijd voor de deur. Nu ontbrandde er een strijd van grote betekenis. De strijd tegen Amalek, waarbij wij in de eerste plaats willen letten op:

1. Amaleks Israëls oude vijand.

U moet zich indenken, dat Amalek stond nog in verwantschap met Israël; Ezau's nakomelingen dat waren deze Amalekieten. Er bestond dus nog bloedverwantschap tussen Israël en Amalek, want u treft hier aan Ezau's en Jacobs geslacht. En zie nu, onder de leiding der Goddelijke voorzienigheid komt deze Amalek daar te Rafidim.

U zult wellicht vragen wat de aanleiding is geweest van deze strijd.

Och, Amalek kwam Israël op de weg die het bewandelde te betwisten of Israël wel recht had die te bewandelen, en om hun beesten te laten eten op die velden die daar waren. Bovendien wisten de Amalekieten wel, dat Israël bij de uitleiding uit Egypte niet met ledige handen was uitgegaan, maar dat ze op Gods bevel de Egyptenaren hadden beroofd.

Let nu eens op hoe sluw deze strijd werd aangegrepen. Amalek werkte niet met open vizier, integendeel het viel Israël in zijn achterste delen aan, waar de zwaksten, waar de vermoelden waren, menende dat ze daar groter kans hadden, om dat volk in de grootste ellende te brengen. Zeker ze waren er niet onbekend mee dat er wat te halen was, maar toch ligt er een diepere oorzaak in die strijd van Amalek.

Immers God had de zegening gelegd op Jacob en niet op Ezau. En alhoewel die zaak in het leven tussen Jacob en Ezau wel een weinig vereffend was geworden, de geschiedenis leert ons echter dat die zaak in de geslachten nimmer tot vereffening is gekomen. De vijandschap dat de zegen op het geslacht van Jacob was gelegd, dat was en bleef de diepste oorzaak dat Amalek vijandig tegen Israël was en bleef.

Zie ook hier, want Amalek wil proberen die beloofde zegen van Israël te ontroven. Het zal trachten Israël te vernietigen zodat het nooit, in het beloofde land zal aankomen. In wezen is het dus vijandschap tegen de soevereiniteit van God, omdat ze meenden dat de zegen die Jacob ontvangen had, hun toekwam. Zo is dus het aanbinden van de strijd in de eerste plaats een strijd tegen God, omdat Hij het was die het in Zijn eeuwige Raad had vastgelegd: *Jacob heb ik liefgehad en Ezau heb ik gehaat.* Daarom laten ze geen middel onbeproefd om de beloften die God aan het volk van Israël gegeven had te verijdelen. Dit was de diepe ondergrond van de strijd die hier door Amalek werd aangebonden.

Oppervlakkig bezien, wat had het volk, vanwege de murmuringen die men daar in

Rafidim had gepleegd, te zeggen dat de vijand kwam, maar aan de andere kant lag er iets dat onverdiend was. Er was een werk Gods in dat volk. Dat volk had de belofte Gods ontvangen en geen macht ter wereld zou het vermogen hebben, die belofte Gods te vernietigen. Niettegenstaande echter probeert Amalek hier de rijke gedachte die God op Israël had gelegd in hun handen te krijgen. Als u die strijd van Amalek ziet, dan kunt u zien dat al Gods volk met diezelfde vijand te doen heeft. En dat niet alleen met die vijand van buiten, doch ook met die vijand van binnen.

Dat geslacht dat sterft nooit uit dat bezig is, om was het mogelijk het werk Gods te vernietigen, en te verrijden. In die strijd, in die worsteling wordt al Gods volk betrokken.

Onze ouden hebben het daarom al gezegd: 'welkom in de strijd'. Die strijd, o volk, zult u nooit te boven komen, niet en aler voor u de laatste adem hebt uitgeblazen, want u zijt in het strijdperk van dit leven. O die twee machten, die worstelen om de overwinning kunt u ook zien in het leven van Gods kinderen. Ga het maar na in Gods Woord, altijd gaat het om het werk te vernietigen wat God uit genade verheerlijkt heeft. Als u het aan Jacob had gevraagd, zal hij het nooit hebben kunnen begrijpen dat hij die zegen kreeg en evenmin zal dat ook niet één van Gods volk ooit kunnen begrijpen.

Maar daaruit blijkt het vrije Gods. Hij ontfermt zich diens Hij wil en Hij verhardt diens Hij wil. En op grond dat die gezegende Heere Jezus Christus, aan het recht Gods voldaan heeft en dat uit Zijn verdiensten de zegeningen afdalen in het hart en in het leven van die onwaardige schepselen, zo zal de ganse levende kerk in het strijdperk van dit leven uit de bediening van Christus in stand worden gehouden. Nogmaals het staat er zo opmerkelijk: Toen kwam Amalek en streed tegen Israël. Maar dit leidt mij tot mijn tweede hoofdgedachte om met elkander na te gaan:

2. Jozua, Israëls aanvoerder

U moet zich indenken dat het een tijd van grote nood was. Maar nu in die tijd van nood doet de Heere wonderen. Het is hier voor de eerste maal dat Jozua op de voorgrond treedt, op bevel van Mozes. Mozes ziet om naar strijdbare helden om de strijd tegen Amalek aan te binden. Jozua zal het zelf wel nooit hebben gedacht dat God hem voor dit werk had willen gebruiken. Maar toen er geen nood was, was er ook geen plaats voor. Werkelijk als er nood is, gaat de Heere wonderen doen. Hij verwekte Jozua en maakte deze tot een strijdbare held. In de tijd van nood ziet u altijd twee dingen gebeuren. De een ontpopt zich dat hij staat aan de kant van Amalek, maar aan de andere kant komt het vaak openbaar dat God nog bemoeienissen houdt, gelijk hier, toen Hij Jozua riep om als aanvoerder op te treden. Jozua had hiervoor helemaal geen opleiding gehad, hij had bij wijze van spreken geen enkele academie gevolgd, nochtans kreeg hij van 's Heeren wege de taak om als aanvoerder op te treden.

Wanneer u de geschiedenis van Gods kerk nagaat, als u eens denkt aan de tijd van de Richteren, als er nood is wat de Heere dan doet. Dan komt het altijd van een weg waarvan men het nooit verwacht had. Welk een eenvoudige mensen, denk maar aan die ossenherder, die God komt te roepen in tijd van nood om het volk voor te gaan in de moeite waarin ze verkeerden.

O, dat God Zijn Kerk in stand houdt en dat hij daarvoor personen gebruikt die daar zelf nooit geen erg in hadden maar door wie Hij Zijn eeuwige Raad komt ten uitvoer te leggen. In tijden van nood mogen we wel eens Gods daden zien. Al is het waar, dat het volk het verzondigd had vanwege hun ongeloof, vanwege het zware murmureren dat zij gedaan hadden, nochtans geeft hen de Heere niet over. Hij blijft desondanks nog Dezelfde. Want alhoewel Hij het volk zou bezoeken met de roe en bittere

tegenheden, desniettegenstaande zou Zijn goedertierenheid van hen niet wijken. De Heere die zorgde.

Er werd daar in die vlakte bij Rafidim een legertje verzameld. 't Is een groot verschil aan welke kant wij staan of we staan de kant om af te breken, of aan de kant om de strijd aan te binden. Dat voorrecht heeft Jozua daar mogen ondervinden, dat God ook daartoe mannen kwam te verwekken, die met hem de strijd aanbonden tegen Israëls oude vijand. De strijd aan te binden tegen hen die het volk het recht kwamen betwisten, die zo het mogelijk ware wilden trachten het volk van hun schatten te beroven, ja nog erger de strijd aan te binden tegen hen die zouden proberen Gods beloften te vernietigen. Die in plaats van dat God zou triomferen, zelf de triomf wilden behalen.

O. wanneer het gaat om de eer van God, wanneer het om Zijn zaak gaat, gelijk het blijkt uit dit tekstverband, wat is het dan een voorrecht als God ons nog schenkt die genade voor Zijn zaak en voor Zijn eer te mogen pal staan. De Heere heeft dat ook kennelijk in Jozua betoond die Hij in tijd van nood kwam te roepen tot dat betekenisvolle ambt.

Jozua heeft dit ambt mogen uitoefenen in de vreze van de levende God. Mozes gaat een andere kant heen, maar Jozua wordt in de strijd gezet. En als we dan denken aan die meerdere Jozua, aan die dierbare Heere Jezus, Die als die grote en eeuwige Aanvoerder van Zijn Kerk voorop gaat wat hebben dan Gods kinderen reden om Gods daden groot te maken. Daar die gezegende Jezus zich toch heeft overgegeven om Zichzelf voor al Zijne en onze vijanden te bestrijden. Immers in ons is geen kracht tegen die grote menigte en ook geen recht als we op onszelf zien. Daarom heeft de dichter het gezongen:

*Gij, Heer alleen Gij zijt,
Verwinnaar in den strijd,
En geeft Uw volk den zegen.*

Volk, krijg daar eens erg in, let daar eens op in dit uur. Dat die grote Aanvoerder aan de spits getreden is, dat er hulp is besteld bij een Held, Die machtig is te verlossen. Dan mag het er wel eens donker voor Gods Kerk uitzien, dan mogen de gedachten wel eens worden vermenigvuldigd; wat zal er nog ooit van terechtkomen, maar als u eens ziet op die meerdere Jozua, die gezegd heeft: *Mij is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde*; dan is er voor Gods Kerk nog hoop. Geen verwachting is er wanneer we een blik in onszelf slaan.

Dat toch hebt u uit dit tekstverband wel kunnen opmaken. Nee, dan moet schaamte ons aangezicht bedekken maar dat de behoudenis van Gods Kerk in Christus ligt, in Hem die de Verwinnaar in de strijd zal zijn en Die Zijn volk de zegen niet zal onthouden.

Dat is ook een sterkte in uw persoonlijk leven, want ach, wat doorleven Gods kinderen een worstelingen van hun eigen verdorvenheid, worstelingen van hun eigen om- en afzwerpingen, wat zou er van terecht moeten komen als ze in eigen kracht zouden moeten volharden tot het einde toe.

Maar volk, krijg het eens van een andere kant te bezien. De Heere deed wonderen in een tijd van nood door het verwekken van een Jozua.

En nu gaan we met onze gedachten naar de stilte der eeuwigheid, naar de onderhandelingen tussen de Vader en de Zoon, omtrent die grote nood waarin wij onszelf door de zonde zouden werpen, die diepe nood die met geen pen te beschrijven is. En dat in die onderhandelingen tussen de Vader en de Zoon gunstige gedachten werden geopenbaard. Daar staat zo: *de Raad des Vredes zal tussen die Beiden zijn,*

hetwelk betekent dat er, bevredigende gedachten zouden zijn. Dat die dierbare Jezus troon en kroon zou verlaten om af te dalen in de nood waarin wij onszelf gebracht hadden, opdat Hij uit die nood Zijn volk zou ophalen en ze in Zijn gemeenschap zou terugbrengen, waarbij Hij ervoor in staat dat er geen klauw zal achterblijven. Zodat het ook in het persoonlijke leven mag ervaren worden, omdat Hij de grote Aanvoerder is, wat we gezongen hebben uit Psalm 68: *al gaat uw pad ook door de zee, geen golven zullen u overstromen.*

Daar staat Christus Borg voor, dat Zijn volk niet ten onder gaat. Omdat Hij hen gekocht heeft met de prijs van Zijn bloed, ja omdat Hij Zijn leven ervoor afgelegd heeft. En mogen wij nu maar ontdekkende genade ontvangen, opdat we eigen krachten mogen leren te verachten, wat op Jezus' school wordt geleerd. Dat u met een oog op Hem, die genade mag ontvangen om in alle donkerheid en in alle strijd tot uw eigen ziel te mogen spreken:

*Doch Gij mijn ziel, het ga zo 't wil,
Stel U gerust, zwijg Gode stil;
Ik wacht op Hem, Zijn hulp zal blijken.*

O, Mijn hoorders, wat een voorrecht als u dat leest in de tekst en als u nagaat deze geschiedenis uit het verleden, dat die eigenlijk de bouwstof in de geschiedenis van Gods Kerk door alle eeuwen heen geweest is. Mochten we dan ook te midden van alle moeilijkheden die genade ontvangen om te zien op die overste Leidsman en die Voleinder des geloofs, Die de strijd gestreden heeft en Die met eer en heerlijkheid gekroond is.

O, welk een les waarbij we verklaard krijgen de rijkdom van de genade die er is in die meerdere Jozua. Want Hij zal dat volk niet alleen door de woestijn leiden, maar Hij zal ze ook in het land der belofte brengen. En volk van God, nu heeft die meerdere Jozua, Die heeft uw hand gegrepen en Die heeft u voor Zijn rekening genomen voor tijd en eeuwigheid. En eerder zal een moeder haar zuigeling vergeten, dan dat Hij u vergeten zal, want Hij heeft u in Zijn beide handpalmen gegraveerd. Gewis dan:

*Hoe hoog de nood mag gaan,
Hij (en niet wij) zal des vijands kop verslaan,
Die haar'ge schedel vellen.*

Dat mocht sterkte in uw ziel geven opdat u niet op de omstandigheden komt te letten. Want dan gaat het ons zoals het eenmaal een Petrus ging; Zag hij op de golven, dan riep hij uit: ik verga. Maar dat we mogen zien op Hem die boven de omstandigheden staat. Want dan kan het water wel eens komen tot aan de lippen, maar dan zal Hij ervoor zorgen dat het er niet overgaat. Maar dit leidt ons tot onze derde hoofdgedachte op:

3. Mozes, Israëls voorbidder

Mozes onttrok zich omdat hij wat anders te doen had. Hij heeft zijn staf in de hand genomen en is op de hoogte des heuvels gegaan. Die staf, het was maar een gewone stok, maar er was een geschiedenis aan verbonden. Immers met die staf had hij weleer de schapen gehoed. Maar toen hij tot een ander ambt werd geroepen, ontving hij onderwijs van God en daarvoor gebruikte God die staf. Eerst heeft hij die staf ter aarde geworpen en het werd een slang, en die moet hij toch aangrijpen.

U zult zeggen, als u dat doet dat kost uw leven. Maar hij ontving lering van God, want hij kreeg een boodschap dat hij naar Farao moest gaan en wat was Farao anders dan een slang, die dat volk dodelijk zou bijten. Maar de Heere riep Mozes en toen hij als het ware die staf, die in een slang veranderd was, aangreep is hij er niet door gebeten.

Die slang werd weer zijn staf. Dus toen God hem riep tot dat gewichtvolle werk, moest hij toch wel op die staf zien, want het was wat om als schaapherder naar een koning te gaan. Men zou zeggen naar een slang te gaan, die hem dodelijk zou bijten. Maar in de mogendheid des Heeren trok Mozes op, met de staf die hij meekreeg. Steeds zou hij zich die voor ogen kunnen stellen om er aan herinnerd te worden wat de Heere deed.

Let u ook eens wat hij met die staf in Egypte heeft mogen doen. Weliswaar kwamen de wonderen niet uit die staf zelf, maar het ging er toch niet buiten. Water in bloed veranderen en .wat dies meer zij. Met diezelfde staf heeft hij de zee geslagen toen er geen weg meer was, toen het eigenlijk een omkomen scheen, ja, toen het scheen of de achtervolgende vijand hen weer in zijn macht zou terugkrijgen. Toen baande God een weg, middelijkerwijs doordat Hij het water sloeg. Vandaar dat die staf een geschiedenis had, daar ging een herinnering vanuit.

Eerstelijk, dat God hem geroepen had, maar ook wat de Heere voor hem geweest was in zijn ambtelijk werk.

En nu, op dit ogenblik, is Mozes met die staf in zijn hand op de hoogte van de heuvel geklommen. Ga nu eens zien mijn hoorders, toen Jozua daar in de strijd stond, dat Mozes zijn handen tot God kwam op te heffen. Dat hij de voorbidder van dat volk werd, dat in nood en in wederwaardigheden zich bevond. Jozua in de strijd en Mozes in het gebed, zijn handen tot God in de hemel opheffende. Daar was Mozes van overtuigd, dat er buiten de Goddelijke zegen van geen overwinning sprake kon zijn. Dat hij het niet moest verwachten van een Jozua, maar dat hij het alleen moest verwachten van de Heere. Daarom steekt hij zijn handen naar de hoogte tot God in de hemel.

O, wat een schouwspel, als u zich dat eens indenkt. Jozua aan het hoofd van het leger en Mozes roepende tot God. Biddende strijden dat wordt ons geleerd in ons teksthoofdstuk. Nee het is niet te verwachten van 's mensen kracht, of van 's paards vermogen, maar dat we het verwachten van de God des hemels, dat we de handen opheffen tot de Almachtige. Wat is het een weldaad die weg des gebeds, dat toegaan tot de troon der genade, te allen tijde en onder alle omstandigheden van het leven.

O, de waarde van het gebed is onuitsprekelijk groot. Het is het wapen geweest, waarmede Christus geworsteld heeft in Gethsémané, en dat wapen, dat onneembare wapen is één van de erfstukken die Christus aan Zijn kinderen gegeven heeft. Het wapen des gebeds, kent u krachtiger wapen dan dat?

Denk aan onze vaderlandse geschiedenis, dat er tijden geweest zijn dat de vijand veel benauwder was voor een biddag van de Geuzen, dan tienduizend soldaten. Als de handen werden opgeheven tot God in de hemel, dat God dan wonderen deed.

Denkt u bij voorbeeld eens aan de stad Leiden, welk een nood was daar en in welk een ellende bevond men zich, maar het volk van God worstelde aan de troon der genade. Het is gebleken dat ze als een stroom hem aanliepen. Maar dan ook: *Hij liet ze nimmer schaamrood staan en Hij wendde straks hun lot.*

Dat zijn geen vleselijke, maar dat zijn geestelijke wapens. Het volk dat er iets van leren mag in hun eigen leven grijpt wel eens naar wapenen om hun eigen zaak te verdedigen. Maar wat een voorrecht als men zijn handen tot God mag opsteken om het van Hem te verwachten. Dat zijn lessen die van betekenis zijn.

En als dan Mozes die staf in zijn hand nam, dan werd hij niet alleen herinnerd aan de roeping waarmee God hem geroepen had, maar ook aan de wonderen die de Heere weleer verricht had. Het is alsof hij zeggen wil, *Heere U bent Dezelfde, U bent de Onveranderlijke, U hebt het toch nooit gedaan om de waardigheid van een volk, Gij hebt het toch steeds om Uwszelfs wil gedaan.*

Wat heeft Mozes hier mogen pleiten. Mogen pleiten op Gods eigen werk, op Gods eigen beloften, op Gods eigen toezeggingen. Maar ach, hij was ook mens en als die handen dan zakten, dan werd de vijand sterker en vandaar dat ze hem op een steen zetten en dat Hur en Aäron kwamen om zijn armen te ondersteunen.

Welk een les ligt hierin ook heden ten dage nog, als het gebed weg raakt dan wordt de vijand nog sterker. Acht dat niet gering, laat dit woord eens regel van ons leven zijn. Immers als het gebed in de beleving achteruitgaat, dan komt de satan in zijn kracht zich des duidelijker te openbaren.

U moet dat ook in uw eigen leven eens zien. Als u een biddende omgang met God mag hebben, dan wordt u een klein mens. Want werkelijk Mozes stak zijn handen naar Boven in zijn hulpbehoevendheid. Met eerbied uitgedrukt, hij hield zich aan God vast. Als dat leven meer beleefd wordt dan moet de vijand eronder. Maar als het gebedsleven kwijnt dan gaat een mens praten, dan gaat hij rekenen, dan gaat hij beschouwen. Dan gaan we een weg op die van God afleidt.

En denk erom dat is niet alleen de behoefte van een mens die in zijn bekommering leeft, nee o, nee, Mozes met al zijn ervaring, ook die zat daar met zijn handen naar boven toe. Want in de weg der genade wordt de hulpbehoevendheid groter naarmate men langer op die weg wezen mag. Er staat niet voor niemendal: *Ik heb Mij doen overblijven een arm en een ellendig volk*. O, het loopt zo laag bij ons af. Maar dat voorrecht, dat Mozes had, dat bestaat niet in vorm, nee dat is een hartsbehoefte. Maar zo zeiden we, Mozes is mens, gelukkig kreeg hij steun. Wat is dat een weldaad. Immers zo vaak ziet men dat er een geest uitgaat waarbij het gaat om alle steun, om alle eenheid te verwoesten. Redeneren gaat men dan, hoge geesten ziet men opkomen en wat al niet meer.

Maar hier ziet u wat anders. Hier ziet u Mozes zijn handen opheffende, die blijkt steun nodig te hebben. Welk een weldaad voor Hur en Aäron dat zij Mozes mochten ondersteunen in het gebed. Mocht zo Gods kerk, in deze droeve dagen, in deze betekenisvolle dagen die wij tegemoet gaan elkander steunen. Mocht dit ons ten voorbeeld strekken. De handen opheffende tot God Die in de hemel is.

Maar laten we daarbij gevoelen dat we mensen zijn en dat we niet mochten vallen aan de kant van de brekers. Want denkt u erom dat de duivel rond gaat als een briesende leeuw.

Och, dat we toch behoren mogen bij dat volk dat met al hun zaken bij God terecht komt. Niet dat dit maar een praatje is, dat het maar eens hoge termen zijn, maar dat het eens een beleefde behoefte wezen mag. Wat zal het dan een voorrecht zijn als we dan die steun in de weg des gebeds mogen vinden, daar zijn Hur en Aäron goed mee geweest. Hier kunt u eens zien dat de Heere in de omstandigheden van de tijd wel eens verschillende dingen openbaart. Amalek kwam openbaar als Israëls oude vijand. Maar aan de andere kant doet God toch ook nog wonderen, dan geeft Hij nog steun aan elkaar in de weg des gebeds. Die mensen hebben niet veel gezegd, die hebben wat mogen doen. Immers tussen praten en doen is een machtig verschil. Hier hielp geen praten, hier moest wat gedaan worden.

O, als u dat drietal daar op die heuvel ziet, wat mochten we daar wel eens jaloers op worden. Och, dat de Heere ons, te midden van alle troebelen en te midden van alle omstandigheden, daar brengen mocht, want het gaat toch om Zijn zaak en om de eer van. Zijn Naam, en om de waarheid van Zijn Woord.

Maar laten we tenslotte nog hierop even uw aandacht mogen vestigen. Mozes was een mens, die een stut dringend nodig had. Maar als u dan denkt aan die meerdere Mozes, aan die dierbare Heere Jezus, die heeft die stut niet nodig. Die is gezeten aan de

rechterhand des Vaders en leeft daar zonder menselijke stutten om voor Zijn volk te bidden. Als Mozes de handen naar omhoog hield, dan moest de vijand het verliezen. Maar de handen van Christus zakken niet, als Hij ze opheft als Borg en Middelaar en Zaligmaker, voor Zijn ganse Kerk. Hij heeft geen menselijke steun van node. Hij heeft gezegd: *Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten*. Zo is Hij voor het arme volk van God een Voorbidder wiens oor nooit zwaar wordt om te luisteren naar het geroep van zijn ellendigen. En die dierbare Heere Jezus is niet alleen de meerdere Jozua die aanvoert, maar ook de meerdere Mozes, opdat Hij het voorwerp des geloofs van al Zijn volk mag zijn. Wat ligt dan uw zaak in goede handen, volk van God.

Laat er dan gebeuren wat er moge gebeuren. Dan mogen de wateren wel eens komen tot aan de lippen, maar dan zal Hij er toch voor zorgen dat ze er niet overgaan, dan ligt het in Zijn handen. Want Hij zal het bewijzen dat Hij een waarmaker is van Zijn eigen Woord. O, als al die dingen hadden afgehangen van mensenhulp, dan had Mozes het vast en zeker moeten verliezen. Als de overwinning van ons afhankelijk was dan was het verloren. Maar gelukkig het heil en de zaligheid van al het volk ligt in handen van de Heere Jezus.

Laat ons dat tot bemoediging mogen zijn. En te midden van betekenisvolle tijden en dagen met het oog op dit gedeelte van Gods Woord, te mogen grijpen naar de harp om met elkander te zingen van Ps. 42 : 3.

Toepassing

Het komt er in dit leven voor een elk onzer maar op aan, aan welke kant van de strijd wij staan. Nee, het gaat er in de eerste plaats niet om of we godsdienstig zijn. Want u moet wel bedenken die Amalekieten hielden er ook nog wel godsdienst op na. Maar met alle godsdienst die ze hadden, bewezen ze vijanden van God en vijanden van Zijn volk te zijn. Laat dit niet te hard in uw oren klinken, maar dat dit eigenlijk de staat is waarin de mens zich van nature bevindt, in een staat van vijandschap tegen God en tegen Zijn volk. De een mag dat weliswaar bruter uitleven dan de ander, niettegenstaande worden wij beschreven in de Schrift vijanden van God en vijanden van Christus te zijn.

Vandaar is het zo noodzakelijk om door wederbarende genade vernieuwd te worden, om eens Anderen te mogen worden. Om een staatsverwisseling in ons leven te mogen kennen, om afgesneden te worden van Adam en om geplant te worden in de geestelijke wijnstok, in de dierbare Heere Jezus Christus.

Hoe noodzakelijk is daarom het onderzoek in uw en mijn leven, of God met ons begonnen is, of dat wij met God begonnen zijn. 't Is waar, wat zullen Gods kinderen een zelfkennis opdoen op die weg, die zij hier op aarde krijgen te bewandelen. Wat zullen zij hun zondige aard hun leven lang hoe langer hoe meer moeten leren kennen. Wat zijn het een beschamende lessen die op die school van Jezus moeten worden geleerd. Maar daartegenover dat water uit die Rotssteen, die bediening uit Christus, met een afzien van al het onze, die vrije gunst die eeuwig Hem bewoog. En als het dan gaat om dat werk dat in de harten van al Gods gunstgenoten verheerlijkt wordt, dan kunt u er van verzekerd zijn dat de machten der hel zich daartegen zullen openbaren.

Wat een voorrecht echter die Jozua als aanvoerder en die Mozes als voorbidder heeft. Dat al die weldaden verklaard liggen in de gezegende Heere Jezus Christus en dat daarom Zijn volk in Zijn kracht de eeuwige overwinning zal behalen.

Het zal voor dat volk toch meevallen. Maar ook wat een rijkdom die meerdere Mozes aan de rechterhand des Vaders. Zijn armen worden niet moe. Want al gaat dan, o volk, uw pad ook door de zee, de overwinning van Zijn kerk ligt in Hem gewaarborgd.

Maar, geve ons de Heere elkander in het gebed te ontmoeten. Dan hebben wij geen wapens om te vechten en dan zoeken wij onszelf niet, dan toch zijn wij allemaal bedelaars, dan moeten we de handen naar boven steken, ons overgeven aan de levende God en dan wordt alle eigen wil, alle eigen zin en alle eigen bedoeling weggevaagd. Om dan in de weg des gebeds elkander tot een steun, tot een stut te mogen zijn, als het gaat om de zaak des Heeren, ja als het gaat om de eer des Heeren.

Daarom volk, ik moge u opwekken, laat uw oor niet te luisteren gelegd worden, naar alles wat rondgestuurd wordt. Maar ik wijs u de weg naar de binnenkamer, ik wijs u de weg des gebeds.

Nee, laten we niet met vleselijke wapens onszelf gaan bewapenen, laat satan toch geen winst van ons te boeken krijgen, want daar gaat het hem toch om. Hoe meer er kapot gemaakt wordt, hoe groter zijn overwinning is. Satan zal u nooit naar het gebed drijven. Daarom roep ik u toe te midden van ernstige tijden het wapen des gebeds te mogen hanteren. u mocht uw verwachting niet op mensen stellen Immers wie had gedacht dat God Jozua gebruiken zou, of dat God die ossenherder gebruiken zou, toen het ging om Zijn zaak en de eer van. Zijn Naam.

Daarom gemeente, als de een in de strijd gezet wordt, of een ander in het gebed, gedenkt elkander in alle moeilijkheden.

Gedenkt ook ons in de dagen die voor ons liggen. We mochten elkaar nog tot een stut en tot een steun zijn, omdat het niet gaat om de eer van een mens, maar omdat het gaat om de eer des Heeren, om het werk dat Hij begonnen heeft. O, de Almachtige geeft ons die vrucht, wat op zichzelf al een teleurstelling is voor de duivel als het volk op de knieën komt. Satan wil het volk liever laten lopen, dan kunnen ze vastlopen in de netten die hij gespannen heeft. Maar dat de Heere ons dat mocht geven, uit het vrije van Zijn eeuwig welbehagen, dat dit woord ons ten regel mocht zijn, hoe wij in dezen hebben te wandelen. Er mocht nog eens iets gevoeld worden van de gemeenschap der heiligen.

Het gaat niet om te winnen, maar het gaat om de zaak van de levende God. Welaan dan, de Heere bevestigte dit woord en Hij stelde het nog tot een eeuwige zegen in het midden van ons. Amen.

6. GODS VRIJE GUNST JEGENS ZIJN VOLK

Zingen: Psalm 138 : 1

Lezen: Jakobus 1

Zingen: Psalm 27 : 3 en 7

Zingen: Psalm 89 : 1

Zingen: Psalm 99 : 8

Het woord onzer overdenking vindt u opgetekend in de Zendbrief van de Apostel Jacobus en daarvan het 1e hoofdstuk het 18e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Naar zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der Waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen.

Dit woord spreekt ons van:

Gods vrije gunst jegens Zijn volk waarin we beluisteren:

1e. Een grote weldaad

2e. De bron waaruit die vloeit

3e. Het middel wat daartoe wordt gebruikt

4e. Het doel wat daarmee wordt beoogd

Het was een levende behoefte, die er in het hart van de dichter leefde, hetgeen we daar straks met elkaar mochten zingen, als hij het uitroept:

Och, mocht ik in die heilige gebouwen:

De vrije gunst die eeuwig Hem bewoog,

Zijn lieflijkheid en schone dienst aanschouwen,

Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog.

Zou dat ook niet leven in de harten van al Gods gunstgenoten, als ze even als die dichter geleid worden in de heilige gebouwen en daar aanschouwen mogen de vrije gunst die God ook in hun leven heeft willen betonen, mogen aanschouwen? Zal dan ook hun ziel niet in verwondering en aanbidding wegzakken? Als we daarom een blik slaan in het woord van onze tekst, dan vindt u datzelfde terug. Want wat toch is het anders, hetgeen Jakobus in ons tekstwoord neerschrijft en waarbij wij uw aandacht in deze ogenblikken wensen te bepalen, dan Gods vrije gunst jegens Zijn volk. Dan begint de apostel in de eerste plaats u te bepalen bij:

1. Een grote weldaad

Lees het maar in dit tekstwoord: Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard, door het Woord der Waarheid. Hier wordt gesproken van een baren en daarmee wordt bedoeld de waarachtige wedergeboorte. Als we dat woord baren lezen dan worden we in gedachten geleid naar Gethsémané. Daar toch kunnen we horen de stem van Hem, die Zijn ziel zou geven tot een schuldoffer opdat Hij zaad zou zien. En wanneer Gods volk bij dat baren van Christus bepaald wordt, wat het Hem gekost heeft, toen Hij het in Gethsémané uitriep: *Indien het mogelijk is laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, maar niet Mijn wil maar Uw wil geschiedde*, dan krijgen we daar een duidelijk bewijs in welke barensnood Christus geweest is, opdat wanneer Hij zijn ziel tot een schuldoffer zou gesteld hebben, Hij zaad zou zien.

O, denk eens evenzeer wat het Christus gekost heeft als u in gedachten gaat naar Golgótha. Hoe hoort u hem daar ook in de klimmende barensnood uitroepen: *Mijn*

God, Mijn God waarom hebt Gij Mij verlaten? In welk een ontzettende zielssmart is de gezegende Heere Jezus afgedaald, enkel en alleen, opdat Hij die vrije gunst die eeuwig God bewoog, zou kunnen verheerlijken in de harten van diep ellendige schepselen. Laten daarom Gods kinderen nooit, nee nooit vergeten hoe duur ze gekocht zijn. Dat dit een prijs was niet van goud of zilver, maar dat die prijs was het gezegende bloed van den Heere Jezus Christus.

Maar als hier in deze tekst over *baren* wordt gesproken dan denken we niet alleen aan de smarten van Christus, maar dan komen ons ook in gedachten de smarten en barensweeën die doorleefd worden in de wedergeboorte in de harten van Gods kinderen. Gelijk het in het natuurlijke leven wordt ervaren, alzo is het in het geestelijke. Als God die grote weldaad van de waarachtige wedergeboorte werkt in het hart van een mens, dan gaat het niet buiten ons leven of buiten onze persoon om. Nee, dat wordt in ons leven uitgewerkt en vandaar die smart als God door genade een mens van dood komt levend te maken. De Heere komt dan zo'n mens bekend te maken met de diepte van zijn ellende, hij krijgt zijn schuldbrief thuis. Krijgt dan zo'n mens er niet iets van te ervaren wat het zeggen wil in het Godsgemis te leven?

Nee dan wordt het maar niet een uitwendige verandering, maar dan wordt het waarachtige inwendige beleving. Maar toch desondanks mogen we zeggen, wat is het een grote weldaad als God die hartvernieuwende genade in het hart van een mens komt te openbaren.

Van die wedergeboorte is God Drieëinig en inzonderheid, God de Vader, de Auteur. Immers alle goede gaven en volmaakte giften zijn afdalende van de Vader der lichten, bij Wie geen verandering of schaduw van omkering is. En dan is het God de Heilige Geest, Die het uit Christus neemt, en komt toe te passen in de harten van diepverloren zondaren en zondaressen. Groter wonder kan er op de wereld niet gebeuren, dan dat een mens door de werking van de Heilige Geest het leven Gods deelachtig wordt.

Dat is, mijn hoorders, maar geen aanraden, maar dat is een daad van Gods Almacht, als de doden zullen horen de stem van de Zoon van God, en die ze gehoord hebben die zullen leven. Met minder zal het toch nooit kunnen, zullen er een gegronde levens- en stervenstroost in ons hart en leven aanwezig zijn.

Daarom hoe noodzakelijk is het dat we altijd een onderzoek blijven instellen in ons eigen leven, want het gaat toch op een eeuwigheid aan. Met wat uiterlijke reformatie is het toch niet in orde te maken, daarmede kunnen we God toch niet ontmoeten. Alles wat van de mens is zal toch te kort en te smal zijn, alleen wat Hij gewrocht heeft, dat en dat alleen zal juichen tot Zijn eeuwige verheerlijking.

In die wedergeborene nu komt God het wezen van het zaligmakende geloof te werken. Dat geloof is die innerlijke band die de mens aan het Wezen Gods verbindt. Maar ook komt dat geloof ons terecht brengen in onze ellendestaat, waarbij we echter ondanks alles terecht komen aan de voeten des Heeren, gepaard gaande met een waarachtige verootmoediging, en een levende behoefte om verzoening met God te mogen verkrijgen. En al mag daarbij Gods weg menigmaal verborgen zijn, toch ligt dat in de harten van al Gods gunstgenoten. Dan is er een breken met de zonde en dan komt er een haasten om des levens wil. Dat volk zal toch geen rust kunnen vinden, voordat ze in de bloedwonden van Hem die hun gebaad heeft, haar ziel die vrijmaking heeft gevonden, die alle verstand te boven gaat. Die grote weldaad nu noemt de apostel in ons tekstwoord, wat ons leidt tot onze tweede gedachte om na te gaan:

2. De bron waaruit die weldaad vloeit

In ons tekstwoord staat: *Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaad*. In de grondtekst staat feitelijk, *willende heeft Hij ons gebaad*, om aan te tonen dat het van God zelf uitgaat.

Dat dus niet de mens op de voorgrond treedt, maar dat het enkel en alleen is die vrije gunst die eeuwig God bewoog. Want toch de staat van elk mens van nature is, dat hij niet zalig worden wil zoals God dat wil. De gevolgen van de zonde zijn zo verschrikkelijk. Het verstand is verduisterd, de wil is verkeerd en de hartstochten zijn ongeregeld. Zodat wanneer het afhankelijk was van een mens dan zou het nooit of nimmer gebeuren. Maar nu worden we ingeleid in het feit dat God het gewild heeft. Hierbij valt alle waardigheid van het schepsel weg, alle roem is uitgesloten. Enkel vrije gunst is het, dat God het gewild heeft. Wie zal dat ooit kunnen vatten. Denkt u toch in dat de breuk die er ligt tussen God en mens door de mens moedwillig is geslagen, toen hij satan het aangezicht en God de rug toekeerde, ja meer in volle vijandschap gepoogd heeft om God van troon en kroon te stoten om er zelf op plaats te nemen.

Vergelijk daarbij nu eens het willen Gods. En dat willen was gegrond op recht. O nee, het is niet zo dat God de zonde van Zijn volk door de vingers ziet. Bedenkt slechts wat het Christus gekost heeft, opdat Sion door recht zou verlost worden en hare wederkerigen door gerechtigheid. Dat wonder wordt voor Gods volk hoe langer hoe groter als ze erbij bepaald worden, waarom het op hen was gemunt.

Als de Remonstrant gelijk had dan was het wonder zo groot niet, als God zich ging verheerlijken in waardige mensen. Maar dat Hij Zich nu gaat verheerlijken in diep gevallen zondaren en zondaressen. Wie zal dat ooit kunnen bevatten?

Ja als u de Schrift leest dan ligt de vastheid van de Kerk Gods in de stille eeuwigheid, wanneer God spreekt: Ik heb u liefgehad en dat met een eeuwige liefde. Kan dat ooit uitgesproken worden? Zal dat immer in zijn volle diepte en breedte verklaard worden? Als u daarvan een indruk krijgt, ja dan moet u wel in verwondering wegzakken. Soms de minste uit vaders huis. Soms gelopen hebbende met indrukken in de consciëntie, maar ware het mogelijk geweest, die consciëntie was als met een brandijzer toegeschroeid.

Maar de Heere betoont en bewijst het: *Ik doe het niet om Uwentwil, maar Ik doe het om Mijn grote Naams wil, dat die verheerlijkt wordt.* Is er dan wel iets waarop dat volk roemen kan? Is er dan grond voor die geestelijke hovaardij, waarbij de een boven de ander gaat staan? Immers nee, want 't is toch allemaal verkregen goed.

't Is verdiend door die bloedbruidgom die voor haar in barensweeën geweest is. Die de volle beker van de toom Gods heeft leeggedronken tot de laatste druppel toe. Die in de diepte van de Godsverlating is ingedaald, enkel en alleen om te zorgen dat Zijn volk nooit meer van Hem zou verlaten worden.

Volk, wordt dat wonder, als u geleid wordt in een weg van ontdekking en ontbloting, niet steeds groter? U hebt de tijd wel eens gehad dat u dacht van kracht tot kracht te zullen voortgaan, om zo voor God in Sion te zullen verschijnen, maar wanneer de bronnen van uw bestaan opengaan en de geestelijkheid van de wet tot in de schuilhoeken van uw hart haar licht gaat verspreiden, o, wat wordt het aan onze kant dan hopeloos. O, dan dat wonder, dat God van Zijn willen nu nimmer spijt krijgt. In de natuur kan een mens ook wel eens wat willen, maar hoe menigmaal geschiedt het dan niet dat hij daar later spijt over krijgt, 't valt soms tegen of hoe dan ook. Maar dat nu is bij de Heere niet denkbaar, zodat we wel onszelf tegen kunnen vallen, maar dat volk kan God nooit tegen vallen. Daarom dat wonder van die vrije gunst, zal eerst in volle heerlijkheid openbaar ko men, als dat volk haar loop op aarde heeft beëindigd, en ze met de bruidskerk het mogen instemmen: *Door U, door U alleen om 't eeuwig welbehagen.*

Daarom als u dit tekstwoord leest, dan gaat er iets door uw ziel heen, dat willen Gods verheerlijkt, in diepverloren schepselen. Mocht u daarbij volk maar gedurig bepaald

worden. Dat wij er eens buiten gezet werden met al onze waardigheden, maar dat we meer oog kregen voor die gunst die God in uw leven verheerlijkt heeft. Jakobus, hij is de man van de praktijk. Daarom wijst hij zo sterk op die vrije gunst, waardoor alle roem bij het schepsel zal wegvallen, maar dat zij zullen eindigen in Hem, die alle eer, lof, aanbidding en dankzegging toekomt. Die het zo overwaardig is. Daarom welk een rijkdom ligt er in dit Woord, een rijkdom die niet valt uit te spreken, waarbij alles wat van de mens is ten enenmale opzij wordt gezet, omdat er staat: *willende heeft Hij ons gebaard.*

Tegen Mozes werd eenmaal gezegd, doe de schoenen van uw voeten, want de plaats waarop u staat is heilig land; maar dat mogen we ook wel zeggen in verband met deze tekst. Wordt ooit de rijkdom van Gods genade ons gepredikt, dan is het wel in dit woord. Och mocht dat toch meer de beleving van Gods volk uitmaken. Dan zou de les die door Johannes geleerd werd meer in de praktijk worden gebracht: *Hij moet wassen, en ik moet minder worden.* Want dat is toch feitelijk het grootste struikelblok voor Gods volk, om uit eigen wil te worden uitgezet.

Dat volk kent wel eens een tijd dat het gedacht heeft, als God nu eens zo gewillig was als ik, dan had het reeds lang plaatsgegrepen. Maar als u daar nu eens licht over krijgt, dat wij het nooit willen zoals God het wil. Want hiermee staat terecht in verband: *Wie zijn leven zal willen verliezen, die zal het behouden, maar die het behoudt, die zal het verliezen.* Dat is dus de regel die in de praktijk door Gods kinderen moet worden geleerd.

In die wil Gods nu is alles bepaald, wat tot nut, tot profijt en tot verheerlijking van Zijn Naam is. Het gaat daarom niet zoals wij het willen, maar het gaat zoals God het wil. En die wegen Gods gaan meestal tegen vlees en bloed in. Dat toch ook leest u in Jakobus' brief: 'Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeking valt, wetende dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt.'

O, nee, daar zegt onze natuur geen amen op, maar het ligt in de wil van God verklaard, om onder al zulke wegen heen, Zijn volk rijp te maken voor de eeuwigheid, opdat ze eindigen zullen in het willen Gods.

In het natuurlijke leven is het mogelijk dat er een misdraacht geboren wordt, wat de zon niet ziet. Maar zo is het in de genade niet. Wat geboren wordt uit de wil van God, kan nooit geen misdraacht zijn, maar gelijk in een natuurlijke geboorte alles aanwezig is, wat door middel van opgroeien tot ontwikkeling komt, alzo is het in die geestelijke groei die God in de harten van Zijn volk heeft gelegd. Daarom zal dat leven een opwassen zijn in de genade en kennis Gods enerzijds, maar anderzijds een opwassen in de diepte van onze ellendestaat, opdat we met de apostel nergens anders in zullen roemen, dan in het kruis van de Heere Jezus Christus. Daarom onze tekst spreekt ons niet alleen van een grote weldaad, hij wijst ons niet alleen op de bron waaruit die weldaad vloeit, maar en daarvoor vragen we speciaal uw aandacht, in de derde plaats, hij wijst ons ook:

3. Het middel waaruit die weldaad vloeit

In onze tekst staat, *naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der Waarheid.* Laat ons dat te alle tijde de moeite waard zijn, om dat middel hetwelk God gebruikt te onderzoeken. Niet dat God aan middelen gebonden is, maar Hij heeft er Zich aan willen verbinden. En wanneer het hier gaat over het Woord der Waarheid wat betekent dit dan anders als het evangelie? Dat evangelie toch wijst Christus aan als het middelpunt, Die gezegd heeft: *Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.* Neem de Heere Jezus weg uit het evangelie, wat blijft er dan over voor een verloren mens. Immers niemendal.

In het Woord der Waarheid is in Hem alles verwezenlijkt wat van Hem geprofeteerd was. Hij is dé Weg, niet een weg, want dan zouden er meerdere wegen zijn, maar Hij is de enige weg, waardoor een verloren zondaar weer in verzoende gunst met een Drie-enig God kan geraken. Maar Hij is ook het Leven. Want buiten Hem is er geen leven maar een eeuwig zielsverderf. Vandaar, dat de mens bij de wedergeboorte met de persoon van Christus in vereniging gebracht wordt, omdat Hij het Leven is. Dus niet, dat dit pas plaats grijpt in de geloofsbewustheid van een mens, want zeg mij dan waar moet dat leven dan daarvoor vandaan komen. Hier hebt u een duidelijk bewijs dat het middel dat God gebruikt het Woord der Waarheid is, en dat dit Woord der Waarheid ons verklaart wat de Heere Jezus is.

En dat gebruikt God nu als het middel, vandaar het onderscheid tussen wet en evangelie. Het is mogelijk dat iemand door de kracht van de wet in zijn consciëntie een overtuiging krijgt. Die overtuiging kan buitengewoon diep gaan, maar die overtuiging is geen wedergeboorte.

Vandaar, dat Gods kerk menigmaal beroerd wordt, door mensen waaraan uitwendig iets groots gebeurd is, maar van wie het later openbaar komt dat ze het leven missen. De Schrift geeft ons daarvoor ook voldoende bewijzen. Denk bijvoorbeeld aan Demas, aan Judas. Ga eens zien hoe de wet hem veroordeelde toen hij uitriep: ik heb verraden onschuldig bloed, maar het was geen wedergeboorte. Daarom wordt het Woord der Waarheid het zaad van de wedergeboorte genoemd. Vandaar dient u altijd wel dat onderscheid terdege vast te houden, wat er bestaat tussen toerekening en innerlijke openbaring.

Hier in de tekst staat dat God het middel gebruikt en dat is Zijn Woord. Dat Woord nu komt Hij krachtig toe te passen door de Heilige Geest in het hart van de zondaar en dat nu is het zaad van de wedergeboorte. Dan komt er niet alleen een verandering, maar zulk een mens wordt eens Anderen, omdat zo'n mens in Christus overgezet wordt. Maar dan ook komen er andere werkzaamheden die vloeien uit het leven Gods en deze werkzaamheden nu worden gemist in de consciëntie-overtuiging. Weliswaar kan de overtuiging van de consciëntie met ontzaggelijke benauwdheden gepaard gaan, maar u mist er altijd in de waarachtige verootmoediging. Als David zegt: *Uw verootmoedigingen hebben mij groot gemaakt*, dan bewijst dat duidelijk dat bij de consciëntie-overtuigingen de verootmoedigingen niet worden beleefd.

Als echter het Woord der Waarheid, door de krachtige werking van Gods Geest in het hart gewerkt wordt, dan wordt het verstand verlicht, dan wordt de wil veranderd en dan worden de hartstochten geregeld. Dan vloeien er uit dat nieuwe leven geestelijke werkzaamheden, gepaard gaande met evangelische verootmoedigingen. Dat volk mag in hun nood bij de Heere komen.

Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan Manasse. Toen het hem benauwde, waar kwam hij toen anders terecht? Zo ook die tollenaar, die dáár achterin stond in de tempel, alsook die zondares bij welke mensen het niet alleen een consciëntie-beroering was maar een evangelische bearbeiding. Weliswaar mag de wet soms een uitwendige reformatie teweegbrengen echter zo'n mens blijft vreemdeling van het waarachtige bevindelijke leven. Dan kan er wel over het leven gepraat worden maar er wordt nimmer uit gesproken.

Maar dat leven dat in onze tekst wordt bedoeld, *willende heeft Hij ons gebaad door het Woord der Waarheid*, dat is het waarachtige zaad dat nooit sterft, n.l. het zaad der wedergeboorte; en daaruit vloeien de werkzaamheden in het hart der wedergeborenen. Maar u zult mij vragen krijgen dan zulke mensen geen kennis aan de wet?

O, gewis mijn toehoorders, maar dat gaat geheel anders. Of de wet zich openbaart in de hand des Geestes, dan is het een kenbron der ellende en die kenbron der ellende

openbaart zich hierin gelijk als de voorbeelden in de Schrift voor het grijpen zijn, dat het gepaard gaat met verootmoediging.

Met een hartelijke droefheid en verlegenheid vlucht dat volk naar de Heere, om te vragen hoe kom ik ooit met God verzoend. Dat is een geheel ander geval dan dat de wet zich tegenover ons stelt. Als die wet bediend wordt in de hand des Geestes, dan zal die wet een tuchtmeester zijn om ons uit te drijven uit al ons wettisch woelen, en ons heendrijven naar Christus, opdat we in Hem gevonden zullen worden, en in Zijn gerechtigheid die alleen kan redden van de dood. Daarom wijst de apostel zo ernstig op het middel dat wordt gebruikt. Wat is het daarom groot als een mens mag leven onder de bediening van het Woord. Echter houdt dit steeds in gedachten, al was iemand nog zo onderwezen in dat brengen van het Woord, God moet er aan te pas komen.

Gods knechten hebben het vermogen niet om zondaarsharten te openen. Maar in het brengen van het Woord der Waarheid, leeft die overtuiging in ons hart, als Gods Geest het toepast dan zullen de doden horen de stem van de Zoon van God en die ze gehoord zullen hebben, die zullen leven. O, wat is er toch een grote behoefte aan de werking van Gods Geest. Want het is toch altijd een daad van een Almachtige God als voor een doorn een dennenboom en voor een distel een mirtenboom opgaat. Daarom wat is het groot als we ons mogen bevinden onder de verkondiging van het Woord der Waarheid. Maar gevoelt en beseft U toch altijd daarbij dat dit op zichzelf niet genoeg en voldoende is, maar dat God door Zijn Geest krachtig moet werken.

Vandaar kunnen we zo zien in onze dagen dat God zijn hand zo stil houdt. Week aan week wordt het Woord der Waarheid gebracht en laten we dan maar in onze eigen omgeving blijven, is er dan geen reden om met de profeet te zeggen: *Wie heeft nu onze prediking geloofd, en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard*. Laten we daarom toch steeds en ernstig vragen om die werking van de Heilige Geest waarvan de Schrift zegt: *De wind blaast waarheen hij wil en men hoort zijn geluid, maar men weet niet vanwaar hij komt, noch waar hij heengaat, alzo is een iegelijk die uit de Geest geboren is*. Daarom wat zullen Gods kinderen te allen tijde behoefte blijven omdragen aan de werking van God de Heilige Geest. Hoe ouder ze toch op die weg worden hoe meer ze in de oefeningen van het leven komen, om alles uit kracht van die bediening te mogen ontvangen. Want al is het dat het geen leed ooit uit het geheugen kan uitwissen, wat God in hun leven gewerkt heeft, om er gebruik van te mogen maken, om er de sterkte en om er de troost van te mogen genieten, blijft altijd nodig de dadelijke bediening van de Heilige Geest.

Want anders zitten we er zelf zo in, dan bedoelen we onszelf en onze eigen eer. Maar in de diepe afhankelijkheid aan die leiding, die te allen tijde het Woord der Waarheid gebruikt in alle levensomstandigheden, waarin Gods kind zich vaak bevindt, in strijd, in moeite, in zorg of in kommer, dan ligt de Bijbel vol met troostrijke woorden, doch die kunnen we zelf niet grijpen, al mogen we er wel eens op pleiten, nochtans kunnen we er onszelf de kracht en de troost niet van geven. maar dit leert: *zonder Mij kunt u niets doen*. Werd toch die afhankelijkheid meer beleefd en beoefend, wat zou dat in het leven toch ook tot openbaring, komen. Nee, dan zijn we geen grote mensen, dan worden we gelijk een kind. Of, als we een kruimeltje krijgen, gelijk die Kanaänese vrouw ontving, hoe zouden we onder de tafel terecht komen. Want reken erop het gaat niet buiten de bevinding om, maar dat kan toch de grond nooit zijn. Vandaar als u Jakobus leest, de man van de levenspraktijk, wat heeft hij dan altijd op de voorgrond geplaatst, niet alleen dat grote werk, niet alleen de Bron waaruit dat werk vloeit, maar ook het middel wat daartoe gebruikt wordt.

Daarom blijft het zo noodzakelijk, vooral in de tegenwoordige tijd, waar allerlei

geesten uitgaan, dicht bij dat Woord te leven. Want u voelt het toch wel dat het niet mogelijk is om door de Wet tot het leven te komen, alleen door het Woord der Waarheid. Maar dat volk blijft niet onbekend met de Wet, alleen wordt die Wet dan een tuchtmeester tot Christus, opdat we in Hem gevonden zullen worden, Die alleen redt van de dood. En komt u dan in het stuk der dankbaarheid terecht, dan wordt die Wet een regel des levens. Niet om er wat mee te verdienen, want als we in deze ogenblikken hebben nagegaan in welke barensnood Christus voor Zijn kerk geweest is, om voor hun de zaligheid te verdienen, waarvan aan hun kant nimmer sprake meer kon zijn, hoe zullen we dan nog uit onszelf enige verdienstelijkheid verkrijgen; maar dat we die vrije gunst die eeuwig God bewoog meer en meer kregen te bewonderen. Want dan willen we in de vierde plaats nog kort letten op: het doel dat wordt beoogd.

4. Onze tekst besluit met dat betekenende woord: *opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen.*

Gods werk stelt te allen tijde ten doel de verheerlijking van Zijn Naam, maar hier leert u dat het willen Gods ook meebrengt dat Gods volk gesteld wordt tot eerstelingen Zijner schepselen. Er zijn in het leven rangen en standen. Maar als u Gods volk beziet, dan zijn het de verachten en de weinig ge-achten, nochtans zijn het volgens onze tekst *de heiligen van hoge plaatsen*. De zonde heeft de mens gestort in diepte van de ellende, maar let nu eens wat de genade doet, uit die diepte haalt die dat volk op.

De eerstelingen behoorden, gelijk onder Israël het geval was, de Heere toe, zowel van de opbrengst van het vee, als wel de opbrengst van het land. En nu lag het in het willen Gods, dat volk door Zijn Geest te bearbeiten, opdat ze Hem volkomen zullen toebehoren, als de eerstelingen van Zijn Geest. Zij zijn het eigendom Gods, gekocht met die dure prijs des bloeds, maar ook wederkerig dat ellendige volk in zichzelf heeft God tot een eigendom.

En nu wat er ook in dit leven moge gebeuren dat kan nooit meer teniet worden gedaan, aan dat volk is God met onverbreekbare banden verbonden en die banden blijven. De bergen mogen dan wijken en de heuvelen wankelen maar Zijn goeder-tierenheden voor dat volk zullen blijven tot in der eeuwigheid.

O mocht die kennis toch eens vermeerderd worden, mocht die genade toch meer en meer geschonken worden, opdat u uw grondslag meer buiten uzelf kwam te zoeken. Want daar alleen vloeit de ware troost in leven en sterven uit voort, daarin ligt alles begrepen. Die zorg Gods voor die eerstelingen. Dat waken Gods over Zijn kerk die Hij zich tot een eigendom gemaakt heeft, doet de apostel terechtkomen bij de Bron, dat God dat nu gewild heeft. Hebben we dan te veel gezegd als we met de dichter het nogmaals uitroepen: *Hier weidt mijn ziel met een verwondrend oog.*

Als Gods volk een weinig bij hun hart leeft, dan zal dat altijd een zaak blijven van aanbidding en bewondering. Want als ze dan hun loop op aarde hebben beëindigd en ze geroepen zullen worden tot het doel waartoe ze God gebaard heeft, wat zal het dan in de eeuwigheid een voortdurend wegzinken zijn dat God dat gewild heeft. Wat een smart kan dat Gods volk veroorzaken, dat ze in hun leven al het mogelijke hebben gedaan om God buiten hun hart te houden, want ze zullen het betuigen moeten: *Gij hebt mij overmocht, Gij zijt mij te sterk geworden.* Want dan hebben ze de wapenen moeten neerleggen aan die gezegende Goddelijke voeten, wat hun ten allen tijde met verootmoediging moet vervullen, ziende op die vrije gunst die eeuwig Hem bewoog.

En al valt de weg voor vlees en bloed altijd niet mee, maar als u dan op uw weg terugkijkt, hebt u dan wat over die God te klagen gehad? Heeft Hij u dan alleen door het water laten gaan, of als u door het vuur van de verdrukking moest, zijt u er door verbrand geworden? Hoe onbegrijpelijk dan vaak Gods gangen waren, die Hij hield

met die eerstelingen, toch zullen al die wegen uitlopen tot lof en prijs van Zijn driemaal heerlijke Naam. Laat daarom dit woord een plaats in ons hart verkrijgen en laat het ons oorzaak zijn, dat we grijpen naar de harp en met de dichter zingen uit Psalm 89 : 1.

Toepassing

Wat is het voorrecht groot als wij nog leven mogen onder het Woord der Waarheid, dat God nog uit laat dragen door Zijn knechten die Hij geroepen heeft. Maar laten we dat altijd voor ogen houden dat bij het uitdragen van het Woord der Waarheid de bediening van Gods Geest noodzakelijk is. Nietwaar, Gods knechten hebben een taak om achter hun hoorders aan te houden gelijk een herder dat doet, met vermaning, met bestraffing, maar ook indien het mogelijk is om tot jaloersheid te verwekken, en alzo het Woord van God uit te dragen, waartoe ze van 't Heeren wege gesteld zijn. Maar nogmaals laten we daarbij toch vooral letten op de onderwerpelijke toepassing. Immers het gaat maar niet om het zo maar te aanvaarden, dan is er toch geen plaats voor gemaakt in ons hart en in ons leven.

Laat daarom aan de hand van dit tekstwoord, te allen tijde in uw en mijn hart er een onderzoek plaats hebben. We hebben even trachten aan te tonen of iemand wettisch of evangelisch bediend wordt. We hebben ook aangetoond de wet in de hand des Geestes, of dat de wet tot ons komt in haar veroordelende kracht. Want een opgeknapt leven mist de toepassing van het Woord der Waarheid. Dan hebben we geen wortel in ons, waarvan Job onder alle verdenkingen kon getuigen: dit weet ik dat de wortel der zaak in mij gevonden wordt. Dat was de toepassing geweest van het Woord der Waarheid.

Daarom, het mocht de Heere behagen om in onze donkere en kommervolle tijden, de werking van Gods Geest onder ons haar kracht te openbaren. Want alles wat daar buiten valt zal toch te kort en te smal zijn om God in vrede te kunnen ontmoeten.

Hoe wordt er in onze dagen op allerlei manieren geredetwist. Maar mensen ga tot uzelf in en onderzoekt het of dat Woord der Waarheid in uw ziel is toegepast, opdat we straks niet als de dwaze maagden voor gesloten deuren komen te staan. En al zullen we dan kloppen en zeggen: we hebben vele werken gedaan, daarmee blijft die deur dicht, omdat we de toepassing missen.

Daarom laten we het in grote waarde houden dat we nog leven en dat we nog in de mogelijkheid zijn om met God verzoend te worden. Het kan nog, de deur is nog niet op het nachtslot. Let eens op Noach hoe hij gepredikt heeft, wijzende op die ark, als het enige middel van behoudenis, en die taak ligt ook op onze schouders.

Ook wij hebben het te prediken dat alles wat buiten die ark is voor eeuwig om zal komen, maar ook aan de andere kant dat er in die ark een weg ter behoudenis wordt aangewezen. Het is niet onze taak uw oksels onder de armen te naaien, of om u naar de mond te praten, maar we dienen u de waarheid te verkondigen zoals die in ons tekstwoord verklaard wordt.

Daarom de Almachtige, Hij mocht ook in het midden van ons in de harten van jong en oud, willen werken door de bediening van de Heilige Geest door het Woord der Waarheid, opdat het benedenwaarts mocht wortelen schieten en opwaarts vruchten voortbrengen van geloof en bekering waardig. Dat we toch bewaard werden voor zorgeloosheid, zelfs met een schijn van rechtzinnigheid, om te zeggen als God het niet doet wat kan ik er dan aan doen.

Mijn toehoorders, we zijn redelijke schepselen. De Heere hoort naar het geroep der jonge raven, zou Hij dan niet horen naar Zijn schepselen? Daarom zoekt terwijl Hij

nog te vinden is, roept Hem dan aan terwijl Hij nog nabij is, want de dag die gaat als kaf voorbij. De Heere beware u voor het te laat, voor eeuwig te laat is.

En dat zal altijd stof van aanbidding blijven, voor al Gods volk, die vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog. O, wat het Christus gekost heeft, volk van God, vergeet dat nooit en nooit.

En dat we genade mochten ontvangen door de bediening van Gods Geest om meer en meer pasklaar gemaakt te worden, om gevonden te worden in Hem die de Weg, de Waarheid en het Leven is, waaruit al uw leegtes vervuld kunnen worden, en waarin al uw bezwaren kunnen worden opgelost. O, als u bedenkt waartoe God u verheven heeft tot eerstelingen zijner schepselen, dus niet alleen, dat het volk Gods wettig eigendom is, maar ook dat het volk God tot een eigendom heeft, al is het dan dat ze er altijd geen gelovig gebruik van kunnen maken.

Maar zie dan eens, kijk dan uw weg eens terug en overdenk wat God voor u geweest is tot op dit ogenblik toe. En is dan de belofte niet aan Gods kerk gegeven: *Ik heb het gedaan en Ik zal het nog doen, Ik zal dragen en Ik zal redden?* Laat dan de weg menigmaal door het donker gaan en laat de geestelijke armoede steeds groter worden, dit staat echter vast: *Ik zal u nooit begeven en Ik zal u nooit verlaten, omdat de verbondsverbintenis tussen God en Zijn volk eeuwig vast ligt.*

Hij zal steeds en altoos Dezelfde blijven en zijn tot in der eeuwigheid. Daarom dat we de oefeningen vervat in dit woord maar meer en meer inleven. Laat de brief van Jakobus, die vaak wonderlijk is, maar altijd profijtelijk, ons maar voortdurend voor ogen staan.

Welaan, de Heere bevestigte Zijn Woord tot de grootmaking van Zijn Naam. Amen.

7. DE ZEGEN VAN DE GEVOUWEN HANDEN

Zingen: Psalm 73 : 1

Lezen: Handelingen 12 : 1-19

Zingen: Psalm 77 : 6 en 8

Zingen: Psalm 126 : 2

Zingen: Psalm 138 : 3

Het woord onze overdenking vindt u in Handelingen 12 : 5, waar Gods Woord aldus luidt:

Petrus dan werd in de gevangenis bewaard, maar van de Gemeente werd een gedurig gebed tot God voor Hem gedaan.

Dit woord spreekt ons van:

De zegen van de gevouwen handen en laten we op:

- 1e. Een redding uit nijpende nood
- 2e. Een redding langs een wonderbaarlijke weg
- 3e. Een redding met de meest gezegende vrucht

Mijn hoorders,

De grote Bruidegom van Zijn duurgekochte bruidskerk zegt in Hooglied 2 : 14: "Mijn duive, zijnde in de kloven der steenrotsen, in het verborgene ener steile plaats, toon Mij uw gedaante; doe Mij uw stem horen; want uw stem is zoet, en uw gedaante is liefelijk."

Wat een innige betrekking bestaat er toch tussen Christus en Zijn kerk, als Hij zegt: Mijn duive. Dit is omdat Hij Zijn volk gekocht heeft met de prijs van Zijn dierbaar hartebloed. Hij toch heeft niet alleen haar gekocht, maar Hij heeft ook Zichzelf voor die Bruidskerk overgegeven tot in de dood, ja, tot in de dood des kruises. En als we dan bedenken waarom Christus Zijn bruid vergelijkt bij een duif, dan zijn daar toch zeer gewichtige redenen voor.

In de eerste plaats, wat is de duif toch eigenlijk een wapenloze vogel. Bij de velen die het op haar ondergang aanleggen staat toch de duif feitelijk machteloos. Echter één ding heeft zij van haar Schepper ontvangen, namelijk een zeer snelle vlucht. Zij mag haar vleugels gebruiken om te vluchten tot de kloof der steenrotsen. Is dat ook het voorrecht niet dat God aan Zijn volk gegeven heeft? Leven zij ook niet te midden van allerlei gevaren, van allerlei omstandigheden die haar het leven benauwen? Gaat de satan niet rond als een briesende leeuw, om zo het mogelijk ware hen te verslinden?

Maar het is niet alleen de vijand van buiten, maar ook de vijand van binnen die zoveel parten speelt in het leven van Gods kinderen.

Maar gelijk die duif, die een tweetal vleugels heeft, zo heeft God ook aan Zijn volk gegeven in de eerste plaats dat dierbare geloof wat éénmaal de heiligen overgeleverd is. Dat geloof dat éénmaal toch de wereld overwinnen zal. Dat geloof dat door Gods Geest in het wedergeboren hart geplant wordt. Dat geloof nu is toch onuitroeibaar. Dat is geen werk van 's mensen handen, maar dat is het werk van Gods Geest, Die dat onwederstandelijk heeft gewerkt in de harten van Gods gunstgenoten. Welk een onberekenbare kracht ligt er dan toch in dat geloof. Wanneer het volk van God genade mag ontvangen om het beoefenen, door middel van de werking van Gods Geest, dan kan het geloof nooit te veel verwachten. Dan is dat geloof een hand, die als het ware

de Eeuwige komt aan te grijpen en die met Jacob komt te zeggen: *Ik laat U niet los tenzij dat Gij mij zegent.*

Maar laten we ook in de tweede plaats niet vergeten dat God dat volk de Geest des gebeds gegeven heeft. Dat gebed, hetwelk het onneembare wapen is wat God Zijn volk uit genade heeft willen schenken. Wie zou eigenlijk de kracht van het gebed kunnen bepalen? Immers wat het gebed vermag is duidelijk gebleken in het leven van Elia. Hij bad een gebed en het regende in geen drie jaren en zes maanden, terwijl toen hij weer een gebed mocht bidden de hemel geopend werd en de aarde door regen werd verkwikt. Niet om het gebed, want dan zou er in het gebed verdienste gevonden worden, maar het gaat toch niet buiten het gebed.

Denkt u zich het leven van Gods volk eens in als ze het gebed zouden moeten missen. Waar zouden ze dan kunnen heenvluchten in al hun moeilijkheden? Maar gelijk die duif, die zulk een snelle vlucht heeft, die niet de vijand tegenvliegt, maar die zich verbergt in de rots waar ze veilig is, alzo ook Gods volk dat door middel van geloof en gebed mag leren vluchten tot die Rotssteen der behoudenis, de gezegende Heere Jezus Christus, in Wiens bloedwonden zij hun veiligheid mogen vinden.

O, welk een weldaad. En als dan de Heere tot Zijn kerk zegt: Toon Mij nu maar uw gedaante en laat Mij nu uw stem maar horen, want uw stem is zoet en uw gedaante is liefelijk. Och dat kirren van die duif is dat ook niet het innerlijke leven van het arme volk van God? Van Hiskia staat er beschreven dat hij piepte als een zwaluw en kirde als een duif, maar hij mocht het voorrecht hebben om in die gezegende Rotssteen zijn veiligheid te vinden. Wat kunnen er dan onbegrijpelijke wonderen gebeuren. Als Gods volk dan hun leven mag nazien, wat hebben ze dan door middel van het gebed niet al mogen ervaren. Is dan de waarheid van het woord niet bewezen:

*Zij liepen als een stroom Hem aan,
Hij deed hun nimmer schaamrood staan,
Maar wendde straks hun lot.*

Welk een weldaad is daarom het leven des gebeds, dat in de praktijk van de oefeningen des geloofs bij het volk van God een onberekenbare kracht heeft. We schreven boven deze tekst: de zegen van de gevouwen handen en wordt dat niet duidelijk bevestigd in het woord en in het verband van onze tekst? Die onbegrijpelijke zegen, die middellijkerwijs ervaren is als een vrucht van de gevouwen handen.

Nee, Gods kind mag niet grijpen naar vleselijke wapens, zij heeft een ander wapen gekregen en dat is een geestelijk wapen. En nu dat geestelijke wapen, dat is in God alleen bevonden krachtig te zijn. Wat er dan ook gebeuren mag, dan heeft de Heere dat volk, dat met innerlijke geloofsoefeningen hun lot en hun weg in de handen des Heeren hebben mogen overgeven, nooit beschaamd doen uitkomen.

Daarom als u het verband van onze tekst nagaat dan vinden we daar een stukje geschiedenis, welke geschiedenis met recht genoemd mag worden: bouwstof voor het leven des geloofs.

Laat dit woord u en ons toch te allen tijde tot een richtsnoer zijn. 't Is helaas in u en mijn leven zo menigmaal dat we niet met gevouwen handen in onze wegen komen te wandelen. Wat gaan we dikwijls rekenen, wat gaan we vaak vleselijke armen tot onze hulp inroepen. Maar in onze tekst kunt u het lezen, de onberekenbare zegen van de gevouwen handen, gelijk in onze eerste hoofdgedachte naar voren komt als we met u gaan spreken over:

1. Een redding uit nijpende nood

Inderdaad was er nood in het leven van Gods knecht en er was nood te kunnen verlost

worden. Maar aan de andere kant, wat met recht de naam dat het een strijdende kerk is. Strijd moet er gevoerd worden tegen een driehoofdige vijand, satan, wereld en eigen vlees. Wat komt er daarom in het leven van dat volk zich een nood te openbaren, zodat ze het menigmaal wel mochten uitroepen, er mochten wel vensters in de hemel zijn, om uit die nood te kunnen verlost worden. Maar aan de andere kant, wat krijgt dat volk een kennelijk bewijs dat de Heere Jezus gezegd heeft: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde."

Geen nood is te groot, of Hij staat er boven. Want bij Hem zijn toch milde handen en vriendelijke ogen van eeuwigheid. 't Blijkt toch zo dikwijls dat de Heere Zich met de nood van Zijn volk bemoeit en dat Hij weet wat er bij hen omgaat. Wat wordt dat ook kennelijk bewezen in het verband van onze tekst. Wij denken wel eens: mijn weg is voor de Heere verborgen. 't Kan wel eens schijnen dat God Zich als 't ware niet meer met ons inlaat, zodat het lijkt of ons lot in de handen van het noodlot ligt, zodat de vijand maar kan doen wat hij wil.

Hier echter krijgt u een duidelijk bewijs dat het geheel anders is. Mijn raad toch, zo zegt de Heere, zal bestaan en Ik zal Mijn welbehagen doen. Welk een vastheid daarom dat God regeert en dat dientengevolge de aarde wel behoorde te beven, want die Godsregering zal alleen tot heil voor Zijn kerk en volk zijn.

Als u het verband van onze tekst nagaat dan leest u dat over het volk van Israël Herodes regeerde. 't Was ongeveer twaalf jaar na de dood van Christus, dat in diens handen de regering van dat volk lag. Deze Herodes was een proseliet en stond in nauw verband met de farizeeërs. U moet denken na de dood van Stefanus was er een grote scheiding gekomen tussen de farizeeërs en het volk van God, en waar die grote scheiding gevallen was, was ook de vijandschap des te heviger geworden. Immers als God werkt, zit ook de duivel niet stil, wat ook wel blijkt uit het verband van dit hoofdstuk.

Herodes nu wilde het volk een dienst bewijzen en grotere dienst kon aan de farizeeërs niet bewezen worden dan dat de dienaren van Jezus Christus gegrepen werden, zodat diens monden werden gestopt en hun prediking geen vruchten meer kon dragen. Hierdoor zou toch de voortgang van het Koninkrijk Gods op aarde belemmerd worden, zodat we duidelijk zien dat de vijandschap, die zich ook in die dagen openbaarde, een vijandschap was tegen God. Het waren de dienstknechten van de vorst der duisternis die geen middel onbeproofd lieten om de voortgang van het Evangelie, en de rijke zegen die daaruit voortvloeide, als het ware trachtten te verhinderen. Vandaar, om de Joden dus een dienst te bewijzen, dat Herodes Jakobus had gegrepen. Een van Gods kinderen en knechten had hij laten grijpen. De reden waarom staat in uw tekstverband niet vermeld, maar uit alles kunnen we opmaken dat het maar een buitengewoon kort proces is geweest, dat als gevolg had, dat hij met het zwaard gedood werd.

Wat zijn Gods wegen toch wonderlijk. We zouden zo zeggen, had dat niet verhinderd kunnen worden? Doch zo zijn er zoveel vragen waarop wij geen antwoord kunnen geven, doch die straks in de eeuwigheid zullen worden opgelost. Onder Israël toch was het onthoofden geen gebruikelijke straf, toch paste Herodes die toe. Aan de andere kant echter, wat zal dat voor Jacobus zijn geweest, om uit de handen van zijn vijanden te zijn verlost en bij zijn God en Koning te zijn. Eigenlijk doet de vijand altijd een dwaas werk, want die doet niet anders dan het volk naar huis te slaan. Voor de gemeente was het echter een zware slag, want dat dat korte proces een einde zou maken aan dit vruchtbare leven, daarvan hadden ze zich geen voorstelling kunnen maken.

Geloof maar dat het bericht van Jacobus' dood een ontroering in de gemeente heeft

teweeggebracht. Immers hun dienaar des Woords, waaraan ze zich zo nauw verbonden voelden was op een gewelddadige wijze van het leven beroofd. Hebben ze ooit de band die hen aan elkaar verbond gevoeld, dan is het wel geweest toen dat bericht hun bereikte.

De daad van Herodes dus had mede tot gevolg dat ze zich nimmer nauwer aan elkaar verbonden hebben gevoeld. Welk een voorrecht, als nood en ellende zich openbaart, dat het ons naar de Heere mag, brengen, als het ons verbinden mag aan de troon van Gods genade. Maar geloof dat er rouw, diepe rouw in het hart van de leden van de gemeente des Heeren was toen ze het bericht ontvingen van het aangrijpende einde van een van Gods knechten. Aan de zijde van de farizeeën daarentegen was er vreugde, er was weer een mond gestopt, er was er weer één uit de weg geruimd, die de fundamenten van hun verwachting kwam te ondermijnen. Want vandaar kwam feitelijk de ontzaggelijke vijandschap. Die farizeeën kwamen maar te roepen: wij zijn Abrahams zaad en hebben nog nooit iemand gediend, maar dat kunnen de fundamenten niet zijn van onze eeuwige verwachting. Immers Johannes had toch gezegd: brengt dan vruchten voort van geloof en bekering waardig, en dat werd bij hen niet gevonden.

Daarom merkte Herodes dat hij de Joden een grote dienst bewees. Wat is een mens toch gesteld op menseneer. O, in plaats van dat een mens verlegen is om Gods gunst, is men gesteld op eer van mensen, al gaat het dan nog zo dwaas, als de mens hem maar eert en toejuicht dan mag het nog door zulke verkeerde wegen heengaan dat deert een mens niet. Toejuiching van mensen maakte ook Herodes nog des te heftiger tegen Gods kerk, daarom is het dan ook dat hij Petrus liet grijpen en in de gevangenis werpen.

Maar let u nu eens op Gods voorzienigheid, wat is dat toch altijd een oorzaak van bewondering. Herodes voerde tegenover Petrus niet dadelijk het proces uit. 't Was juist ten tijde van het Paasfeest en daarom moest er even gewacht worden. Maar na het feest zal Herodes hem voor het volk leiden en dan zal hij naar alle waarschijnlijkheid met Petrus dezelfde weg bewandelen, die hij met Jacobus gegaan is. Hetzelfde zwaard, waarmede Jacobus onthoofd was, lag klaar om ook het hoofd van Petrus te treffen. Doch om des te meer gunst van het volk te kunnen ontvangen moest er nog even gewacht worden, zodat het proces over. Petrus niet dadelijk ten uitvoer werd gebracht.

Welk een nood dus was er zowel in het leven van de gemeente als in het leven van Petrus. Had Petrus ooit kunnen denken dat hij daar zou komen en in zulk een weg zou geleid worden? Wat heeft Petrus het ondervonden: *Mijn wegen, toch, zegt de Heere zijn niet uw wegen, en Mijn gedachten niet uw gedachten.* Gods volk wordt in wegen gebracht die ze niet geweten en die ze niet gekend hebben, maar waarin de Heere zal betonen: *Ik ben God en niemand meer.* Vergeet echter nooit, dat daaraan omstandigheden zijn verbonden. Dat is maar geen rekensom, dat is geen zaak van theorie, dat moet doorleefd worden. Menigeen van Gods kinderen komt in banden te verkeren, komt zich in nood te bevinden, soms zo erg als het te voren nimmer geweest is. En dan is het vaak dat ze van binnen gaan zeggen:

*Waar is God op wien gij bouwdet,
En aan Wien u uw zaak vertrouwdet;*

Dan kan het wel eens schijnen of de put zijn mond zal toesluiten dat dat volk met haar God bedrogen uitkomt. O, die innerlijke strijd in het leven van Gods kinderen. Niet alleen de noden van tijdelijke aard, maar bovenal die van eeuwige aard. Wat kan die ziel zich in een ontzaglijke nood bevinden, zo groot, dat het schijnt of ze eeuwig

buiten God zullen wegzinken, dat ze nooit Zijn aangezicht meer in gunst zullen aanschouwen. Inderdaad wat kan die zielennoed hoog rijzen. Wat kunnen de aanvechtingen in het leven van Gods volk een kracht hebben, zodat duizend zorgen en duizend doden hun hart komen te vervullen.

Ja, terecht, Gods kinderen zijn bandenkinderen! Lees het maar in Psalm 73, hun bestraffingen zijn elke morgen nieuw. Dat de Heere nu zulke wegen houden moet om een mens van zijn eigen hoogten af te breken, om het aan de zijde van het schepsel een afgesneden zaak te maken, omdat wanneer de Heere redt, Hij alleen er de eer van zal ontvangen.

Mijn toehoorders, wij moeten er buiten vallen en dat zijn harde lessen, maar aan de andere kant, het zijn zulke nuttige lessen, het zijn Godeverheerlijkende lessen. Ook in zulk een nood, zulk een innerlijke nood nu, daarin bevindt zich niet alleen Petrus, maar ook de gemeente. En toch, als God in de nood meekomt, al is er dan nog geen uitkomst, wat kan dat een innerlijke verandering teweegbrengen. Want als u uw tekstverband leest, dan sliep Petrus in de gevangenis.

U zult zeggen hoe is het mogelijk, hoe is het denkbaar om in zulk een nood nog te kunnen slapen. Hij was toch zelfs met ketenen aan zijn bewakers verbonden en dan rustig te slapen.

Aan de andere kant schijnt Herodes toch wel wat te vrezen van dat volk. Het sluiten van de ijzeren deuren werd niet voldoende gevonden, een aparte wacht moest er aan te pas komen, zelfs zo dat Petrus met ketenen aan zijn bewakers werd verbonden. Er staat in de tekst dat hij bewaard werd. Maar geliefden wat een voorrecht, want naast Herodes' wakers was er nog een andere bewaking. Israëls Wachter, Hij sluimert niet, de Heere bewaarde hem.

Daar hadden èn Herodes èn de krijgsknechten geen erg in, maar wat is het een rijkdom de bewaring Gods, in alle omstandigheden van het leven. Zijn er niet in uw midden, die dat niet vreemd is. Als de Heere u verenigt met de weg, die Hij met u houdt, dan krijgt u rust. Al komt er direct dan nog geen uitkomst, dan moogt u het in God verliezen, dan krijgt u iets van onderwerping, dan leert u zich verenigen met de weg die God met u houdt, en dat geeft te allen tijde rust.

Dat is voor de wijzen en verstandigen verborgen, maar dat openbaart de Heere aan Zijn kinderen. Men vraagt wel eens hoe is het mogelijk als u ziet dat Petrus in zo'n toestand slaapt. Ja toehoorders dat is mogelijk. Dat was geen zorgeloosheid, o nee, integendeel. De zaak was, dat hoe hoog de nood ook gerezen was, hij had zich in Gods handen mogen overgeven. Wat een oefeningen moeten Gods kinderen menigmaal doorleven. Daar zijn die wegen nu nodig voor om er de praktijk van te leren. Nee het leven van Gods volk is geen zaak van theorie, maar het wordt bij bevinding gekend. Dat leert vlees en bloed niet. Vlees en bloed is geneigd om in desbetreffende wegen tegen God op te staan, genade daarentegen leert onderworpenheid, genade geeft een stilheid. Wellicht heeft het in het hart van Petrus geleefd:

Maar gij mijn ziel, het ga zo 't wil;

Stel u gerust, zwijg Gode stil.

Ik wacht op Hem, Zijn hulp zal blijken.

Maar ook, wat doet de duivel soms een verkeerd werk. Als hij het van tevoren wist was het wellicht nooit gebeurd, dat hij gebruikt wordt als een herdershond om de schapen bij elkaar te drijven. Want in het huis van Maria was de gemeente samengekomen en die sliep niet. Nee, die leefde mee. Voor hun was het ook nood, maar ze mochten het voorrecht hebben om de handen te vouwen en die tot God in de hemel op

te heffen. Als u dan eens ziet die gemeenschap der heiligen, Petrus in de gevangenis en het volk op de knieën. Welk een nauwe band, wat een innerlijke verbinding, dat dragen van elkanders lasten, dat roepen tot de God des hemels. Zie in het huis van Maria was er geen plaats voor twisten, er was geen tijd voor dat de een boven de ander stond.

U kunt ze daar allemaal aantreffen op de knieën, in de weg des gebeds, hun handen tot God in de hemel opheffende. Zou dat ook de plaats van Gods kerk in onze dagen niet moeten zijn in de tijden en omstandigheden die wij doormaken? Te komen in het heiligdom des gebeds en om harten en handen tot God in de hemel op te heffen en te buigen voor Zijn Goddelijke Majesteit? Daar had de duivel niet op gerekend, dat dit de vrucht zou zijn van die nijpende nood, dat het volk bij elkaar kwam en dat ze met elkander de Almachtige nodig kregen. Maar, dat God geen ledig aanschouwer is en dat Hij een waarmaker is van Zijn woord, dat gaan we met elkaar beschouwen in onze tweede hoofdgedachte:

2. Een redding langs wonderbaarlijke weg

Lees het maar in het tekstverband. De Heere zond een engel van de hemel. God ging er Zich mee bemoeien. Hij liet, met eerbied uitgedrukt, die nood klimmen, totdat Hij zegt: *tot hiertoe en niet verder.*

't Is net als met dat scheepje dat op zee was, toen Jezus op de bergen was achtergebleven, en dat de storm hen overviel. Maar het was vrucht van het gebed van Christus, dat die storm dat scheepje niet kon vernietigen. Jezus was achtergebleven, biddende op de bergen. En dat grote voorrecht dat in alle nood die grote Hogepriester biddend is aan de rechterhand des Vaders en dat Hij daar zegt: Vader het waren de Uwen, maar Gij hebt ze Mij gegeven. Vader ik bid niet dat Gij ze haalt uit de wereld, maar dat Gij ze bewaart voor de boze. De rijkdom van de voorbeding van Christus, die in alle benauwdheden mede benauwd is geweest.

Volk het is wel iets groots, maar het is toch zo zeker waar, dat ook uw noden op Jezus' hart gebonden zijn, nee laat ik maar zeggen in. Zijn hart. En nu kan het wel eens schijnen, maar dan is het maar schijn, of de Heere niet weet waar u woont, of Hij niet bekend is met uw omstandigheden, maar hier hebt u het bewijs dat de Heere het wel weet, maar Hij maakt het altijd schoon op Zijn tijd. Dat is ook hier kennelijk en duidelijk gebleken.

O die nederbuigende goedheid Gods dat er een engel gezonden werd naar die gevangenis. Al zijn dan de ijzeren deuren dicht, de Heere is nergens in of buiten te sluiten.

Volk dat is het eeuwige voorrecht. Een Daniël in de leeuwenkuil, een Jeremia in de put, een Johannes op het eiland Patmos, maar de Heere was er ook. Hem kunnen we niet buiten sluiten. Dat heeft Petrus ervaren in zijn hart, maar dat zal ook de vijand moeten erkennen. Want in het midden van de nacht, in de laatste nacht van zijn leven naar het scheen, toen het zwaard alreeds boven zijn hoofd hing, kwam de engel; gaf God licht in die gevangenis. Want als de Heere komt dan brengt Hij alles mee.

Trek daar eens lering uit. De Heere komt op Zijn tijd en dan is het vaak zo dat onze verwachtingen al aan het wankelen zijn, zodat we zeggen met de dichter: Zouden Zijn beloftenissen immer haar vervulling missen? Maar de Heere komt niet op mijn tijd en ook niet op uw tijd, maar op Zijn tijd. Onbegrijpelijk, ondoorgrondelijk schoon.

En ziet eens als de Heere er Zich mee bemoeit wat er dan gebeurt. Want daar had Petrus niet aan durven denken en dat was ook in het hart van de biddende gemeente niet opgekomen. Wij hebben meest maar zulke arme gedachten van de Heere, zulke kleine gedachten. Maar als Hij komt dan betoont Hij dat Hij God is.

Die engel stootte Petrus aan, hij moest nog wakker gemaakt worden ook. En het eerste wat gebeurde was dat de ketenen braken. Volk wat is dat een voorrecht. Wat kunnen Gods kinderen op allerlei manieren in banden zitten en die banden kunnen mensen niet laten breken en die banden kunnen zichzelf niet laten breken, maar de Heere is het die de banden verbreekt.

Weet u de grond waarom die banden worden verbroken? Die moet u hierin vinden, dat de Heere Jezus voor u gebonden is geweest, en dan zegt het kostelijke Avondmaalsformulier, dat Hij gebonden werd, opdat Hij ons zou ontbinden. Het zijn de vruchten van die dierbare Middelaar, die voor dat volk de banden heeft aanvaard, opdat Hij ze op Zijn tijd in het leven van Zijn volk zal doen breken.

Daarom volk, grijp eens moed, krijg daaraan toch eens enige houvast. U hebt het vermogen niet om uw banden te breken en geen mens is daartoe in staat, maar het is God die de banden breekt. Wat kunnen er al een banden worden ervaren uit kracht van het ongeloof, door de kracht van uw eigen verdorvenheid. Wat kunt u zich daardoor in banden en in boeien bevinden. Maar wat is de Heere altijd een verrassend God, wat komt Hij altijd onverwachts en als Hij komt dan brengt Hij alles mee. Zijn er niet die dat met de dichter hebben ervaren als hij zingt:

*Ik lag gekneld in banden van de dood,
Daar de angst der hel mij alle troost deed missen.*

Die standen worden toch doorleefd in de harten van. Gods kinderen. En als ze dan een blik in zichzelf werpen dan is er nooit recht en verwachting dat God de banden breken zal, want dan zijn het altijd vruchten van eigen schuld. Maar als die Engel des Verbonds, die gezegende Heere Jezus in uw leven openbaar wordt en met het licht van Zijn Heilige Geest in uw ziel komt in te dalen en de kracht van Zijn Middelaarbediening in uw leven verheerlijkt, dan breekt God uw banden waarin u gekneld lag. Het waren banden van de dood. En dan krijgt dat volk licht, dat Christus hun banden overgenomen heeft en dat zij uit de rijkdom van Christus nu ontbonden worden, hoe ze ook gekneld lagen.

O, wat is de redding die God tot stand brengt in het leven van Zijn volk toch altijd wonderbaarlijk. Dat kunnen wij nooit uitrekenen. Nee, dan betoont Hij het te allen tijde, een verrassend God te zijn. Gaat dat maar eens na in het leven van Jacob als hij daar lag en het moede hoofd op die steen gelegd had. Had hij het verwacht dat het daar zou kunnen? En ik roep uw eigen leven tot getuige, is God niet een verrassend God in uw leven geweest. In het leren van uw pad, in het licht verschaffen in uw donkere zielsleven en dat er een vrijmakende kracht door de verlossing in Christus in uw leven mocht ontstaan en dat u mocht roemen in de hoop der eeuwige heerlijkheid. O werkelijk, de reddingen van Gods volk gaan te allen tijde langs wonderlijke wegen. Petrus werd dan wakker gemaakt. De engel gaf hem het bevel om zijn voetzolen aan te trekken.

Dat gebeurde allemaal in de gevangenis, terwijl de vijand er bij was. En dan gaan ze heen. Alle deuren openen zich totdat ze tenslotte bij de ijzeren deur komen. O, als God werkt dan gebeurt dat zo volkomen. Als Petrus buiten komt moet hij eens even tot zichzelf komen. Of het geen gezicht was, of het geen droom was, of dat het nu werkelijkheid was, zo eenvoudig komt God Zijn volk uit de nood te redden. Wij denken wel eens dat hemel en aarde bewogen moet worden, maar als God werkt wie zal het dan keren? En dan verbreekt hij de ijzeren deuren en de koperen grendelen, dan lost Hij al de bezwaren van Zijn volk op. Wat is dat een voorrecht dat Hij de bezwaren wegneemt. Dat Hij betoont: *Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.* Laat dat toch de sterkte in ons leven zijn opdat we niet naar gebroken bakken gaan,

opdat we het niet verwachten mogen van vleselijke armen, maar dat we het eens verwachten mogen van Hem, die alleen wonderen doet. Werkelijk u kunt wel eens voor bergen geplaatst worden waarover u niet heen kunt zien en voor zeeën komen te staan waardoor u niet gaan kunt; maar het is niet zonder oorzaak dat de dichter zingt:

*God (dat is Zijn werk) baande door de woeste baren,
En brede stromen ons een pad.
Daar rees Zijn lof op stem en snaren,
Nadat Hij ons beveiligd had.*

Wat zal het geweest zijn toen Petrus de volle werkelijkheid van het werk Gods kreeg in te leven. Wat zal hij dat hebben bewonderd en dat aan Petrus. O, als u eens terugdenkt wat er achter de rug lag. Wat er gebeurd was in de zaal van Kájafas. En nu te zien die eeuwige liefde Gods en dat aan zo'n diep onwaardige. Want als de Heere redt dan moet de mens in de laagte terecht komen. Dat kan ons nooit in de verheffing brengen, want Hij doet het niet om onzentwil maar om Zijn grote Naams wil, dat die verheerlijkt wordt. Wat zal Petrus het bewonderd hebben en mij dunkt dat wordt ook beleefd in het leven van Gods kerk. Een bewondering van de uitreddende liefde Gods en dat aan zo een. O, dat maakt ons toch zo klein, dat doet ons buigen voor Zijn Goddelijke Majesteit. En als ik dan denk aan die biddende gemeente. De Heere had al wonderen gedaan en ze wisten er nog niemendal van.

Voorts wat doet Petrus?

Hij gaat naar dat huis toe omdat hij wel meende dat daar een open deur was. Maar als hij daar komt en hij klopt en de dienstmaagd zal naar de poort komen, dan kan ze het haast niet geloven dat hij het was. Ze dacht dat het een geest was, daarom bleef de deur maar dicht. Van binnen zeiden ze, je raast. Het is niet mogelijk. Dat moet u zich nu eens indenken. Ze hebben er eerst om gebeden, maar toen de Heere het gaf zeiden ze: het is niet waar. Opmerkelijk is dat als u dat leest.

Nee het is niet zo dat ze zeggen: dat hadden we wel verwacht, daar hebben we om gebeden. Nee toehoorders want die gemeente moest ook als bidders in hun onwaarde voor de Heere komen, opdat ze er buiten zullen vallen. Er ligt een groot gevaar ook in onze allerheiligste verrichtingen dat wij er tussen gaan zitten. Dan zijn we zulke eerrovers Gods, dan gaan we de eer op ons hoofd zetten. En ook daarvoor moeten we wegen leren gelijk als het gebeurde in het huis van Maria. Maar Petrus die hield vol. En toen eindelijk die deur openging en Petrus in het midden van dat volk kwam, wat zal dat geweest zijn. U kunt zo merken dat ze niet zwijgen konden, want Petrus moet met de hand wenken. Ze hebben mogen zien de zegen van de gevouwen handen, bestaande uit een redding, langs een wondervolle weg.

Petrus ging eens aan de gemeente vertellen wat de Heere gedaan had. Hoe Hij het geweest was die redding had aangebracht, zodat alle roem van schepsels zijde ten enenmale was uitgesloten en dat het was: *Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen*. Want dan zorgt de Heere voor Zijn eer, maar laat dit gedeelte van Gods woord in de strijd en in de moeite, waarin het volk van God zich menigmaal bevindt, tot een sterkte wezen, want dan kan nooit het geloof te veel verwachten. Als u dan mag zien de zegen van die gevouwen handen. Maar dat leidt ons tot onze derde hoofdgedachte:

3. Een redding met de meest gezegende vrucht

Wanneer u uw tekstverband nagaat dan was deze redding middellijkerwijs vrucht van gebedsverhoring. Niet om het gebed, maar ook niet zonder het gebed. Dat is nu juist het gebrek in onze dagen. We praten, we vechten met vleselijke wapens, maar het

gebed wordt gemist. Immers met gevouwen handen kan men niet vechten, dat is onmogelijk. Het gebed is de verborgen levenskracht van Gods volk, dat drijft hen naar de binnenkamer, dat doet hen met God in gemeenschap leven en dan mogen ze Zijn daden ondervinden. *Op uw noodgeschrei deed Ik grote wonderen.* Het is een van de oordelen in onze dagen en laten we daarbij maar beginnen met onszelf, dat de binnenkamer zo leeg staat en dat we meer hersenwerk dan hartewerk zien. De gevolgen daarvan zullen niet achterblijven. Maar dit gedeelte van Gods woord roept u en mij toe naar de binnenkamer. Als u echter nagaat dat de gemeente al een groot verlies geleden had door de dood van Jakobus dan werden ze thans bewaard dat de droefheid zou vermenigvuldigd worden. U kunt hier toch zien dat de Heere altijd vaderlijk met Zijn volk handelt. Maar laten we ook niet vergeten dat deze redding uit nijpende nood, die gegaan was langs een wonderlijke weg, een redding was met de meest gezegende vrucht, en dat voor het Godsrijk op aarde.

Dat God Zijn knecht had verlost toen het zwaard reeds boven zijn hoofd hing, toen het scheen of de vijand kon doen wat hij wilde, maar dat de Heere er boven stond. Want de redding uit de gevangenis was op wonderbaarlijke wijze geleid geworden. Maar ook aan de andere kant kunt u zien wat een arm werk het voor de vijand is om Gods kerk te belagen. Want gaat het laatste gedeelte van het teksthoofdstuk maar na. Het schijnt of Herodes hoe langer hoe hoger kan opklimmen, zo zelfs dat hij een rede houdt tot het volk dat men roept een stem Gods en niet des mensen. Toen echter was het afgelopen. God sloeg toe. Hij heeft met God te doen gekregen. Want al was hij koning en al meende hij de macht in handen te hebben en die te misbruiken tot verwoesting van Gods kerk, indien het mogelijk was. Maar wat een vreselijk einde heeft die Herodes moeten meemaken. Vergeet nooit dat God de rollen wel eens gaat omkeren en wat is het dan ontzaggelijk te moeten vallen in de handen van een levende God.

O, deze redding had de meest heilzame vrucht, bijaldien het is geweten dat God niet met Zich laat spotten. Voor Herodes is de gevangenis nooit meer opengegaan. In de eeuwige banden is hij terechtgekomen. En dan zien we toch dat God op Zijn tijd komt en dat Hij bewijst: Ik zal werken en wie zal het keren? Dat bleek duidelijk in dit gedeelte van ons teksthoofdstuk, in de zegen van de gevouwen handen. En als dan Petrus kwam in het huis van Maria, zou er dan geen reden geweest zijn om met de dichter te zingen uit de 126ste Psalm en daarvan het tweede vers:

*God heeft bij ons wat groots verricht;
Hijzelf heeft onzen druk verlicht.
Hij heeft door wond'ren ons bevrijd,
dies juichen wij en zijn verblijd.
Brenge, HEER, al uw gevang'nen weder,
zie verder op Uw erfvolk neder,
verkwik het als de watervloed,
die 't zuiderland herleven doet.*

Toepassing

Hebt u dit Psalmvers mee kunnen zingen? Kent u iets van de verlossing uit de druk waarvan deze dichter zingt? Immers Gods volk is een bandenvolk, een volk dat steeds weer in nood en omstandigheden gevoerd wordt. Maar gelijk Petrus ervaren heeft wat de Heere voor hem was, wat ook de biddende gemeente heeft ondervonden dat de Heere op Zijn tijd nog verlossing schenkt, alzo is er nog een volk dat bevoorrecht wordt deze beide zaken te leren kennen. De banden zowel als de uitleiding uit die

banden. Van nature is elk mens een slaaf en een lijfeigene van de vorst der duisternis. Dan is hij met ketenen gebonden aan satan, aan de zonde en aan zijn eigen vlees, waarbij echter het allerergste is dat de mens blind is voor die grote nood, voor die grote ellende. Integendeel, meestal denkt hij dat hij vrij is. Men hoort de sirenezangen zingen van hen die aan handen en voeten gebonden zijn. Wat zal het toch nodig zijn dat we die nood leren kennen waarin wij ons allen van nature bevinden. Al is het waar dat er in de uitwendige openbaring een onderscheid kan worden waargenomen in het uitbreken in de zonde, wat het wezen van de zaak betreft zijn wij toch allen slaven en lijfeigenen van de vorst der duisternis.

Jonge mensen, denkt u daar ook eens aan. U hebt zoveel toekomstdromen, u bouwt zoveel luchtkastelen, evenwel wat is het nodig dat u de diepte van uw ellende leert zien, waarin wij onszelf door de zonde gebracht hebben, door het breken van het verbond en door God de rug en de nek toe te keren, en het aangezicht naar de satan te wenden. Hoe noodzakelijk is het toch dat we met die nood en met die banden bekend gemaakt worden.

Vooraf is dat zo nodig in onze dagen waar de geest van de veroppervlakkiging hand over hand toeneemt en waarin het schijnt dat het genoeg is dat men gedoopt is, belijdenis heeft afgelegd en verder onberispelijk leeft. Zo zal het echter niet gaan. We zullen met onze nood, met onze ellendigheid bekend gemaakt moeten worden. En wat zijn we dan nog bevoorrecht dat we nog leven, dat het nog kan, dat de deur, nog niet op slot is, dat onze levensboom uit dit tijdelijke leven nog niet uitgeroeid is. Hoevelen die later dan u geboren zijn, zijn eerder dan u gestorven.

U leeft nog, het kan nog, we zijn nog in het heden der genade. En we mogen nog leven onder het welmenende aanbod van genade, dat er nog hulp bij een Held besteld is.

Denk aan de redding van Petrus uit die diepe nood, waarin bewezen werd dat de Heere er boven staat. Nu weten we wel een mens gaat redeneren en allerlei uitvluchten bedenken, als ik niet uitverkoren ben en wat niet al. Toehoorders gaat toch niet in de verborgen raad Gods indringen, laten we ons toch houden aan de geopenbaarde wil van God, zoals Hij die in Zijn Woord beschreven heeft. En waar we geen stokken en blokken zijn, maar redelijke schepselen en God het geroep van de jonge raven hoort, denk dan eens aan de zegen van de gevouwen handen bewezen werd dat de Heere er boven staat. Nu weten we wel: Boven, de weg naar Hem die gezegd heeft:

*Wie Hem need'rig valt te voet,
Zal van Hem zijn wegen leren.*

Leer toch uw dagen tellen opdat u straks niet zult roepen: Had ik maar, had ik maar. Wat zal dat te zeggen zijn, te laat, en dat voor eeuwig te laat. u zult dan geen enkele verontschuldiging kunnen inbrengen want met recht kan de Heere vragen: *wat is er nog meer aan mijn wijngaard te doen, dat Ik niet gedaan heb.*

O denk er toch aan, er rust zo'n machtige verantwoordelijkheid op uw schouders, vergeet dat toch nooit. Week aan week mag u nog komen onder de bediening van het Woord. God laat nog geestelijke arbeid aan u ten koste leggen.

Bedenk dat er een gedenkboek voor Gods aangezicht ligt dat éénmaal open zal gaan en wat zal het zijn als we op duizend vragen niet één antwoord kunnen geven. Dat daarom de hartelijke gunning zich openbaren mag in de prediking van het Woord, om u te bewijzen dat wij uw dodelijke dag niet begeren, maar dat we het woord van de apostel tot het onze zouden maken, dat we wel wensten dat u waart zoals wij zonder deze banden.

Want dan heeft het Woord toch een gunnend karakter. Als het erop aankomt dan gunnen we de duivel er geen één, want dan bestaat toch in de veelheid van de onderdanen des Konings heerlijkheid. Het mocht de Almachtige behagen om de prediking van Zijn Woord nog dienstbaar te stellen in het midden van u, opdat er een volk gevonden werd die met hun nood, met hun ellendigheid bekend werd gemaakt, want dan wordt er plaats voor het werk van de Heere in ons leven gemaakt.

Immers dat is bij Gods kinderen niet vreemd, al gaan we niet zeggen het moet er zó diep en het moet er zó zwaar naar toegaan, maar allen waar God Zich zaligmakend mee bemoeit die krijgen kennis aan twee dingen: aan nood en aan banden. Ga uw leven maar na, dan zult u dat te allen tijde bewezen vinden. Maar mocht de nood maar eens werkelijk nood worden. 't Is nog zo'n ziekte die we dragen kunnen, we kunnen er nog zo gewoon over praten. En dan gaat het niet om de nood, maar het gaat er toch ook niet buiten. Wat hebben we soms een rust waar geen rust mogelijk is. Wat is het toch noodzakelijk dat we gelijk die vluchteling naar de vrijstad werkelijke rust vinden. Al mocht hij die handwijzer zien, die hem de weg naar die stad wees, daar kon hij toch niet blijven zitten. Immers daar zou de bloedwreker zijn recht nog kunnen laten gelden. 't Is daarom zo noodzakelijk om elkander de weg aan te wijzen, de weg die naar Christus leidt, opdat we in Hem gevonden mochten worden, die de enige Rustaanbrenger is. En werp dan onder al uw moeite, een blik in dit tekstwoord. De Heere kwam in de gevangenis.

Volk weet u waarom dat mogelijk is? Omdat Christus in de nood ingegaan is. En omdat Hij in de nood ingegaan is, zal Hij zich openbaren in de nood van Zijn volk. O, daar ligt zo'n sterkte in. Maar vergeet nooit: Hij doet het op Zijn tijd, langs wegen en paden die we niet geweten hebben. We kunnen het niet aanvaarden, maar toch is het waar, dat vermeerdering van geestelijke kennis, ons brengt in de banden. Wasdom in de genade brengt ons in de nood. Maar er staat terecht geschreven dat God de ellendige in hun ellende vrijmaakt. Dat dan de vrijmakende kracht van Christus in ons leven moge worden geopenbaard, opdat we in Hem gevonden mogen worden, hebbende Diens gerechtigheid die alleen redt van de dood.

Als u dan de leidingen eens mag overdenken die God met u houdt, wat is dan de zegen van de gevouwen handen een voorrecht. We hebben u gewezen op die duif, die een vleugel van geloof en een vleugel van gebed heeft om te mogen vluchten in die gekloofde Rotssteen, in die gezegende Heere Jezus Christus, om in Hem en door Hem en met Hem, die vrede te mogen ervaren die alle verstand te boven gaat. En dan zal het in die leidingen, die God houdt met Zijn volk duidelijk openbaar worden:

*Gij, Heer alleen, Gij zijt,
Verwinnaar in den strijd,
En geeft Uw volk den zegen.*

Amen.

8. HET KERSTFEEST VAN EEN 84-JARIGE

Zingen: Psalm 122 : 1

Lezen: Lukas 2 : 25-38

Zingen: Psalm 84 : 1 en 5

Zingen: Psalm 42 : 5

Zingen: Psalm 27 : 7

Mijn toehoorders,

Het woord onzer overdenking vindt u in het u voorgelezen hoofdstuk Lukas 2 : 36-38 waar des Heeren Woord en onze tekst aldus luidt:

En er was Anna, een profetes, een dochter van Fanuël, uit de stam van Aser; deze was tot grote ouderdom gekomen, welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maag doem af.

En zij was een weduwe van omtrent vierentachtig jaren, dewelke niet week uit de tempel met vasten en bidden, God dienende nacht en dag.

En deze, te dierzelfder ure daarbij komende, heeft insgelijks den Heere beleden, en sprak van Hem tot allen, die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

Mogen wij U naar aanleiding van deze tekstwoorden in dit morgenuur gaan bepalen bij:

Het Kerstfeest van een 84-jarige en letten wij:

1e. Op enkele bijzonderheden omtrent deze 84-jarige

2e. Op het getuigenis wat zij geeft aangaande het kind Jezus

Mijn toehoorders,

Bijna de gehele wereld viert deze dagen het Kerstfeest. Elk op zijn eigen manier en wijze, maar schier algemeen wordt het Kerstfeest gevierd. Toch is het geen algemeen feest, draagt het Kerstfeest geen algemeen karakter. Het zal op weg en reis naar de eeuwigheid nodig zijn, dat een elk onzer eens een persoonlijk Kerstfeest leert vieren. Laat dan de wereld feestmaken, laat ze zich scharen rond stal en kribbe, wat zal het hun baten?

Ja, mijn toehoorders, wat zal het u baten indien u met de herders, het geboren kind gezien hebt en ervan de engelen van gehoord hebt. Wat zal het u zelfs baten indien u met de wijzen uit het Oosten dat kind hebt aanbeden, als het nimmer in uw eigen leven voor u persoonlijk Kerstfeest is geworden. Nee, o, nee, dit feest brengt geen algemene verzoening teweeg. Dit feest dient voor u en mij een persoonlijke zaak te worden. Daarom wensen wij u heden, met de hulp des Heeren te bepalen bij het persoonlijk Kerstfeest van een weduwe van 84 jaar.

In haar leven is het bevestigd geworden, dat de Heere een waarmaker van Zijn woord is en dat niet één woord van hetgeen Hij gesproken heeft op aarde zal vallen. Bij deze 84-jarige is het bevestigd geworden, dat God Zijn waarheid nimmer krenken zal, maar dat Hij aan Zijn verbond gedenken zal. Wat zal er veel door het hoofd van deze vrouw gegaan zijn. Maar gelijk de naald van het kompas, hoe het schip ook geslingerd wordt steeds dezelfde richting blijft aanwijzen, also heeft bij deze 84-jarige de naald des geloofs steeds heengewezen naar Hem die in het paradijs beloofd was. Daarvan hadden toch ook eveneens de dichters in het Oude Testament gezongen, want ook zonder deze hoop hebben zij niet kunnen sterven. Hoe zal het levensscheepje van deze

vrouw niet dikwijls heftig geslingerd zijn, ook zal zij tijden hebben beleefd dat de uitgestelde hoop het hart heeft gekrenkt, maar al was ze dan ook 84 jaar, zij heeft toch persoonlijk Kerstfeest mogen vieren. Toen zij het Kindeke, dat door Jozef en Maria in de tempel gebracht werd met de armen des geloofs mocht komen te omhelzen. Wat zal zij toen meegezongen hebben met het loflied dat door de grijze Simeon is aangeheven. Wat zal dat ontroerend geklonken hebben, het zingen van het loflied door deze twee oude mensen. Welk een bemoedigend gedeelte van Gods Woord is ons tekstwoord. Dat u uit dit woord, wachtend en hopend volk van God, sterkte bekomen mocht. Weest ervan verzekerd dat het in het leven van deze 84-jarige dikwijls zal zijn geweest:

*Zouden Gods beloftenissen,
Immer haar vervulling missen?*

Maar ook in dit leven heeft de Heere het betoond een Waarmaker van Zijn woord te zijn, want zij is zonder troost niet gestorven. Al mocht ze dan Kerstfeest vieren aan de avond van haar leven, toch heeft zij ondervonden dat God geen leugenaar is. Boven bidden en denken heeft Hij het wel met haar gemaakt. Dat wij daarop nog eens jaloers mochten worden.

Dat ook door ons een persoonlijk Kerstfeest mocht gekend worden. In onze oppervlakkige dagen schijnt dat persoonlijke ondervinden niet meer nodig te zijn. Hier in onze tekstwoorden wordt echter het bewijs van de noodzakelijkheid ervan geleverd, wil een mens getroost leven en éénmaal zalig sterven.

Maar ook wordt het ons medegedeeld hoe God het Zijn volk mee laat vallen, dat heeft deze 84-jarige ondervonden. Zij zal tijden hebben gekend dat ze van het goede zwijgen moest. Hoe menigmaal zullen bij haar de gedachten vermenigvuldigd zijn. Echter in dit gedeelte van Gods Woord wordt het ons verklaard, dat ook door haar een persoonlijk Kerstfeest is geleerd. Het is alsof de mond der waarheid tot al dat wachtend en hopend volk, dat nochtans leven aan hun ziel heeft leren kennen, wil toeroepen:

*Wacht op den Heer, godvruchte schaar, houd moed;
Hij is getrouw, de bron van alle goed;
Zo daalt zijn kracht op U in zwakheid neer;
Wacht dan, ja wacht; verlaat u op den Heer.*

Als u het leven van deze Anna nagaat in Gods woord, wordt daarin iets getekend van wat we u noemden in onze eerste hoofdgedachte, nl.

1. Enkele bijzonderheden omtrent deze 84-jarige

In onze tekst lezen we dan: *En er was Anna, een profetes*. Zij was dus een profetes, dat wil zeggen dat Anna door de Heere begiftigd was met Goddelijke openbaringen waarvan het middelpunt was Jezus Christus. Alles toch wat de Heere aan Zijn profeten had bekendgemaakt, was toch te allen tijde geconcentreerd om de persoon van Jezus Christus. Die toch alleen was het, die het heil van de heiligen onder het oude verbond, maar ook van Anna kon volmaken. Ze heeft ongetwijfeld geleefd in een kring van personen die leefden in de verwachting van Hem die beloofd was. Zeker zal ze toch ook in deze kring hebben medegedeeld wat God aan haar geopenbaard had. Wat zal daarmede de hoop van dat volk zijn versterkt geworden.

Want, zeg mij toch, waarmede kan Gods volk meer bemoedigd worden, dan met het heil dat in Christus Jezus is? Wie toch Christus mist, die mist toch immers alles, die daarentegen Hem heeft, die ontvangt het eeuwige leven. Anna zal ongetwijfeld een werkzaam leven gehad hebben in het midden van dit verwachtende volk. In hun

midden heeft zij ongetwijfeld een grote plaats ingenomen. Hoe kan Gods volk elkander onderling tot lering wezen.

Nee, dat bestaat niet in het bouwen van elkander op gronden die geen wezen hebben, dat dient niet te bestaan in het elkaar oksels onder de armen te naaien, maar dat behoort te zijn een wijzen op het Lam Gods, dat de zonden der wereld komt weg te nemen. Dat dient een aansporen te zijn toch geen rust te hebben voor het hol van de voet, voor en alear we in Christus geborgen zijn. In dat werk is Anna gedurig bezig geweest, dat kunt u lezen in het verband van onze tekst.

Zij was voorts zo lezen we *een dochter van Fanuël*. Wie deze Fanuël geweest is kunnen we uit Gods woord niet naspeuren. Zijn naam heeft echter een zeer bijzondere betekenis. Fanuël heeft toch dezelfde betekenis als Pniël of wil ook wel zeggen: Ik heb het aangezicht des Heeren gezien. Als we daarop, op deze naam letten dan is de vader van Anna een bevoorrecht mens geweest. Die man zal niet vreemd geweest zijn aan de kennis des Heeren. Als Jacob in Pniël, heeft ook hij kennis gemaakt met het aangezicht des Heeren. Weliswaar is genade geen erfgoed. De vader kan het aan de zoon niet schenken, evenmin kan de moeder het aan haar dochter niet geven. Waar de genade valt, daar valt zij vrij, het is persoonlijk bezit.

Denk in dit verband aan het voorbeeld van de wijze en dwaze maagden. De dwaze maagden konden van de wijze geen olie krijgen. Zij konden de olie niet geven. Genade is en blijft een particuliere zaak. Maar wanneer God het hart van een vader begiftigd met genade, hoe zal die dat grote goed dan niet eveneens aan zijn kinderen gunnen, hoe zal dit een onderwerp van gebed uitmaken. Ze voelen het, ze kunnen ze niet bekeren, maar dat gevoel van niet te kunnen zal hen nochtans uitdrijven tot de troon der genade. Als we echter onze tijd nagaan, wat heerst er dan ook niet op dit gebied een schrikkelijke ontwrichting, welke droeve verhoudingen treft men aan. Vaders en moeders denk er toch aan welk een ontzaggelijke verantwoordelijkheid er op uw schouders ligt. Bedenk toch hetgeen gij in de doop beloofd hebt.

Zeker dit kunnen we niet volbrengen in eigen kracht, nochtans dat we niet dat vreselijke lijdelijke standpunt mochten innemen door te zeggen, wat kan ik er aan doen als God het niet doet. Reken er toch op dat u daar niet mee klaar bent en dat uw verantwoordelijkheid blijft. Het is nodig zowel voor u persoonlijk als voor uw zaad dat u met God verzoend wordt. Groter voorrecht bestaat er toch op aarde niet, dan dat u met uw kinderen de Heere zoekt te dienen en te vrezen. Dit bewijst ook het getuigenis wat van de dochter van Fanuël gegeven wordt. Ook haar naam is toch een symboliek van hetgeen er in haar hart leefde.

De naam Anna wil zeggen: *genade*, en u kunt lezen in het verband van onze tekst, de zaak die haar naam kwam uit te drukken was ze in werkelijkheid deelachtig. Al was ze dan ook arm naar de wereld, ze had genade van God ontvangen. Door genade was in haar hart de levendmakende daad geschied en was ze deelachtig geworden de inplanting des geloofs, waardoor ze deel mocht hebben aan Christus. Al mocht ze dan al arm zijn naar de wereld, wat was in werkelijkheid deze vrouw ontzaggelijk rijk. In zichzelf zijn allen die tot des Heeren volk behoren diep schuldige schepselen, die het leven verbeurd hebben. Hel- en doemwaardige schepselen zijn het in zichzelf waarmede de Heere zich komt te bemoeien.

Arme wereld die zich tracht te vermaken ook in deze dag bij een kerstboom, indien toch genade gemist wordt zo mist een mens alles. Dat is toch de rijkste schat die iemand ooit kan ontvangen. Dat een ieder van ons daarop innerlijk jaloers mocht worden gemaakt. Nee uitwendig zijn het niet vele rijken en niet vele edelen, maar

heeft God het arme en onedele der wereld uitverkoren, nochtans bezitten zij een schat die nimmer geroofd kan worden en die door mot noch roest verteerd kan worden. Dat volk bezit een blijvend goed dat nooit vergaat. Enerzijds zijn het de ellendigste van alle mensen, maar anderzijds bezitten ze een geluk dat nooit is uit te spreken. Ze zijn het eigendom van Hem die ze gekocht heeft met de prijs van Zijn bloed, en die beloofd heeft dat Hij ze nimmer zal vergeten en verlaten.

Doch als we letten op de onderwerpen aan wie deze genade geschonken wordt, dan moeten ze het betuigen dat ze hun schatten omdragen in aarden vaten. Nee niet om waardigheid uit en van zichzelf hebben ze dat grote goed ontvangen, maar het is de vrucht van het vrije en soevereine welbehagen des Heeren Heeren. Door de werkende en trekkende liefde des Vaders zijn ze deelgenoten van deze weldaden geworden. Dat hun die gunst geschonken is niet alleen in naam, maar dat zal uit het leven openbaar worden.

Tegenwoordig zijn er mensen, die durven beweren dat er tijdsruimte ligt tussen wedergeboorte en bekering. Maar mijn toehoorders, dat zou toch strijdig zijn met de natuur van het nieuwe leven. Dat zou iets tegennatuurlijks zijn, immers leven wanneer het verwekt is dan moet zich dat openbaren. Ook in Anna is dat nieuwe leven openbaar geworden. Men zal toch een boom aan zijn vruchten kunnen kennen.

Van Anna weten wij echter nog meer. Er staat zo lezen we, dat zij was *uit de stam van Aser*. Men zal zich afvragen waarom die stam genoemd wordt. Iets willen wij daarvan zeggen. U weet in het rijk van Israël was een scheuring gekomen, zodat er kwam een rijk van 10 stammen en een rijk van 2 stammen. Deze scheuring was in strijd met het bevel des Heeren en dus zonde voor God. Nu is het echter opmerkelijk dat Simeon kwam uit het rijk der 10 stammen en Anna uit dat der 2 stammen.

En schenk er nu eens aandacht aan dat deze twee rijken in de geloofsomhelzing van Christus één worden. Daarom het gaat er niet om uit welke stam we komen, of tot welke kerk we behoren, we dienen te komen in de geloofsomhelzing met Christus.

Ook onze tijd is rijk aan verdeeldheid. Wanneer we rond zien in de plaats onzer inwoning dan mogen we wel het hoofd schudden. De ene scheur na de andere wordt gescheurd. Laten we echter hierop letten: Al het waarachtige volk des Heeren komt in gemeenschap met dezelfde Christus en dan zijn er tussen dat volk geen scheuren meer. Dat wordt niet bepaald door een richting, maar allen komen in geloofsgemeenschap met het kindeke uit Bethlehem. Jezus is vol van genade en waarheid en dat is het wat de zondaar nodig heeft. Die dat bevindelijk leert kennen in het leven vraagt niet meer naar richting. De scheur die door ons geslagen is in het paradijs is geheeld door het Kind van Bethlehem, Jezus Christus is in de scheur gaan staan die door ons gescheurd was. Hij was het die de vereniging tussen God en de zondaar en tussen de zondaar en God tot stand kwam te brengen. Als daar iets van geleerd wordt, dan wordt er niet gevraagd naar hout of steen, dat valt dan allemaal weg, dan gaat het niet om het volgen van die of gene, maar dan dient het Kind van Bethlehem gekend te worden. Hij is het Hoofd van het verbond der genade. Hij is het hoofd Zijner kerk. Allen worden uit éénzelfde wortel bediend.

We lezen vervolgens in het woord van onze tekst, *dat Anna was tot grote ouderdom gekomen, welke met haar man 7 jaren had geleefd van haar maagdom af*. Het leed, de rouw en de droefheid zijn haar niet gespaard. Zij was slechts 7 jaren in de echt verbonden geweest, toen God haar steun kwam weg te nemen, haar troost, haar hulp en zorg werd van haar zijde weggerukt. Wat zal ook deze vrouw veel in haar weduwschap ondervonden hebben, want ook in die dagen was de zorg voor de we-

duwen niet groot. Daarop zal echter toch altoos het oordeel des Heeren rusten, als de weduwen vergeten worden, als wij ons met haar niet bemoeien. Het terrein van de weduwen is teer, want God bemoeit er Zich mee. Let maar wat de dichter van Ps. 68 zegt:

*Die weduwen haar recht verschaft,
En streng haar onderdrukkers straft.*

Werkelijk voor een ieder valt er op dit terrein nog veel te leren, want toch heel veel mensen schieten hierin te kort. Dubbel ongelukkig zijn echter de weduwen die bovendien leven zonder God. Want toch maar al te veel komt het in het leven openbaar: ben ik mijn broeders hoeder? Hoeveel tranen zijn hier al wel niet gevloeid, wat is vaak het leed van de weduwe groot.

Gelukkig echter hij die het weduwenleed komt te verzachten. Niet alleen ligt hier een roeping voor de kinderen, doch ook voor allen. Anna had echter in haar weduwschap een toevlucht waar ze met haar smart, pijn en nood terecht kon. Zij stond in haar weduwstaat niet alleen. God zal voor haar gebleken te zijn een Rechter der weduwen. Wat zal de zorg van God ook in haar leven openbaar zijn gekomen. Zij zal het ervaren hebben dat de zorg des Heeren nooit te vroeg komt, maar ook nimmer te laat. En al is die weg dan niet aangenaam geweest voor vlees en bloed, de Heere had nimmer beschaamd doen uitkomen. Op alle terrein des levens moeten voor dat volk toch alle dingen medewerken ten goede, om dat volk op hun plaats te krijgen. Ook dat is in het leven van Anna aan de dag gekomen.

Bovendien is het in haar leven openbaar geworden dat ze buitengewoon hing aan de Goddelijke instellingen. We lezen toch van haar: *En zij was een weduwe van omtrent vierentachtig jaren, dewelke niet week uit de tempel.* Ondanks alles bleek die vrouw verkocht te zijn aan de Goddelijke instellingen, zodat ze met de dichter van Psalm 84 kon zingen:

*Hoe branden mijn genegenheên,
Om 's Heeren voorhof in te treên,
Mijn ziel bezwijkt van sterk verlangen;
Mijn hart roept uit tot God, die leeft,
En aan mijn ziel het leven geeft.*

Dat is in het leven van Anna openbaar geworden. Immers de genade brengt een mens steeds naar de Goddelijke instellingen. Die dienst des Heeren is voor deze vrouw geen slavendienst geweest. Ze zal met David hebben kunnen getuigen: *Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten.* Wat zal in de tempel het geloof van Anna zijn versterkt geworden, door de schaduwachtige handelingen van de priester, waar haar hart uitging naar Hem die in het paradijs beloofd was en waarvan door de profeten was getuigd. Hierin kwam toch het karakter van haar innerlijke leven openbaar.

Die vrouw heeft een zelfverloochenend leven gehad, dat wordt in onze tekst bedoeld *met het vasten* waarvan gesproken wordt.

Van het vasten over het algemeen moest anders de Heere betuigen: *doe dat getier maar voor mijn aangezicht weg.* Want wat baat het de mens toch, al kromt hij zijn hoofd als een bieze, als de innerlijke kracht er uit gemist wordt. Alzo was het echter niet bij Anna, zoals we reeds zeiden tekende het vasten wat zij deed, het karakter van haar zelfverloochenend leven. *Immers wie achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf* toch, is de grondwet van het Koninkrijk des hemels. Dat geeft ons een tekening van het leven van die weduwe, daarom was zij vastende. De godsdienst van Anna was niet alleen vorm. Hoeveel godsdienst is er niet dat alleen maar vorm is,

waar het wezen wordt gemist. Zo was het niet bij Anna; al zal de vorm niet gemist kunnen worden, alleen is het niet voldoende. Bij Anna was echter vorm en wezen aanwezig. In korte woorden wordt dit in Gods Woord getuigd. Zal het welzijn, dan zal het toch door een ieder geleerd moeten worden: *Wie achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij*. De dienst van God gaat tegen ons bestaan in, immers wij zijn er voor alle dingen op uit, onszelf te handhaven.

Dat echter een weg van zelfverloochening door ons allen mocht worden geleerd, opdat we gewillig gemaakt mochten worden ons kruis achter de Heere op te nemen. Veelal zijn we het daar niet mee eens en voelen we lust ons kruis ter aarde neer te werpen, we achten dan het kruis te zwaar en te veel. Dat ons hart echter geneigd moge worden om in wegen van druk met de Heere verenigd te worden, dan zullen we ons kruis gewillig op onze schouders nemen. Dan zullen we erkennen, dat Zijn doen enkel majesteit is, dan protesteert een mens niet. Dat wordt juist geleerd in een weg van zelfverloochening. Veelal willen we onze weg zelf bekijken.

Maar als de Heere ons gewillige kruisdragers komt te maken, dan valt het vaak zo mee. Weet u, dan wordt het vaak ervaren dat de Heere het zwaarste draagt. Een bewijs hiervan vindt u in Jesaja, waar de Heere zegt: *Ik zal dragen*. Bij Anna is dat levenspraktijk geweest. Wat heeft zij een Godgewijd leven gehad. Nee, daar is die vrouw niet groot mee geworden. Het is toch een teken van de natuur des geloofs, dat zij altijd armmakend is. Dit blijkt toch ook weer bij Anna. Want al heeft zij dan veel genade van de Heere mogen ontvangen, toch is die vrouw daar niet groot mee geworden.

In de theorie kunnen wij dan al zeggen, zo moet het wezen en zus moet het komen, mensen reken erop, we weten van niets. Dat u en ik maar veel een Godgewijd leven hebben mogen, het zou zijn tot eigen profijt en tot eer van God. Welk een troost ligt er echter in dit gedeelte van des Heeren Woord voor al het wachtende, hopende, strijdende en uitziende volk. Wij mogen u in deze ogenblikken nog verkondigen, dat het heil u is toegezegd. Want als wij u gaan bepalen bij wat we u noemden in onze tweede hoofdgedachte, nl.

2. Het getuigenis wat zij geeft aangaande het kind Jezus

dan lezen wij in het woord van onze tekst: *En deze te dierzelfer ure daarbij komende, heeft insgelijks de Heere beleden, en sprak van Hem tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten*.

Mijn toehoorders; *te dierzelfer ure daarbij komende*. Wat is dit een onvergetelijke ure geweest in het leven van deze 84-jarige. Johannes kende ook zulk een ure, als hij schrijft: het was omtrent de 10e ure. Het was de ure, dat de Heere Jezus zich kwam te openbaren als het Lam Gods dat de zonde der wereld komt weg te nemen. Toen Johannes dit beschreef was hij al oud, maar dit uur heeft hij nooit vergeten. Hetzij dat we in ons leven blijdschap ondervinden of smart ons deel wordt, deze uren staan met onuitwisbaar schrift in onze harten geschreven. Zulk een ure mocht Anna ook beleven als ze op 84-jarige leeftijd Kerstfeest beleven mocht.

Er staat zo, *deze daarbij komende*. Het was de ure dat Jozef en Maria hun kind in de tempel brachten, om naar de wet van Mozes het reinigingsoffer te komen brengen. Het was echter ook de ure waarop Simeon en Anna de weldaad ontvingen, dat de Heere tot hen sprak: *Ik zal Mijzelf aan hen openbaren*. Het was, Gods ure. God is een God van orde. Hij is het die het uur, ja de minuut aanwijst waarin de zondaar zal gegrepen worden. Simeon en Anna hadden daar niet op gerekend, maar het uur dat de Heere Zich aan zijn volk komt beleven te openbaren staat in Zijn boek geschreven.

Volk van God, houdt daar toch rekening mee. Ook Anna mocht zulk een ure beleven

en toch naar diezelfde ure staat al Gods volk, dat die ook voor hen mag aanbreken. Want gelijk in het hart van Simeon, alzo was het ook bij Anna, hun was het beloofd dat zij eerst Christus zouden zien, eer zij sterven zouden. En met niet minder kunnen toch al Gods gunstgenoten toe, dan dat de leegte van hun leven wordt vervuld met een volle Jezus. Daarvan getuigen zij met de dichter: *Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen*. Ze kunnen de dood niet onder ogen zien buiten Christus, zonder Hem zullen ze nooit de laatste vijand teniet kunnen doen. Eerst dienen ze gelijk Anna persoonlijk kerstfeest te vieren.

Wat is deze geschiedenis gegrepen uit het leven van al Gods volk. Daarom hopen, wachtend en uitzierend volk, ik mag u in deze ure toeroepen: houd moed! Dat u mocht blijven wachten, gelijk de wachters op de morgen. U kunt het lezen hoe het bij Anna gegaan is. Ze heeft haar jaren zien klimmen, ze was zelfs al 84 jaar en nog had ze de vervulling van de belofte Gods niet verkregen. Maar leer dan uit deze tekstwoorden, dat ze het beleefd heeft dat de Heere een Waarmaker is van Zijn Woord.

Lees dat daar geschreven staat: *En deze te dierzelver ure daarbij komende, heeft insgelijks de Heere beleden*. Evenals Simeon heeft ze het mogen ervaren dat haar de schellen van de ogen afvielen, toen Maria en Jozef hun kind in de tempel brachten.

In haar hart heeft ze van de Heere de openbaring gekregen, dat dit kind was de Zoon van God, dat dit kind was de vervulling van haar hoop. Door het geloof dat niet redeneert, heeft ze dit kind mogen omhelzen en in diezelfde ure heeft zij het beleden dat dit kind was de vervulling van Israëls verwachting.

Nee, uiterlijk was aan dit kind geen gedaante of heerlijkheid. Immers de Godheid van Christus werd bedekt door het kleed van Zijn menselijke natuur, maar voor Anna mocht deze sluier worden opgelicht, zodat, al was ze dan reeds op een leeftijd van 84 jaar, zij persoonlijk Kerstfeest mocht vieren. Dat immers is het persoonlijke Kerstfeest.

Mijn toehoorders, ik vraag u wie zal beschrijven de rijkdom van Gods volk, wie zal het geluk van Gods volk ooit komen uit te spreken als hun dit voorrecht geschonken wordt, als zij dit mogen beleven. Want daar komt het toch op aan, al beleven we dat dan ook op 84-jarige leeftijd, het komt op het persoonlijke ervaren van het Kerstfeest aan. Wat zal dit nogmaals een onvergetelijke ure voor die vrouw geweest zijn.

Wat hadden we graag die twee oude mensen daar in de tempel, Simeon en Anna eens gezien; wat zullen ze gezongen hebben; wat zullen de tranen over hun gerimpelde wangen gevloeid hebben. Het zijn tranen geweest, niet van smart, maar van onuitsprekelijke blijdschap. Wat zal dat overigens voor die omstanders in de tempel een raadsel geweest zijn, hoe zullen ze gedacht hebben wat zien die oude mensen nu in zo'n arm kind. Die mensen hebben niet geloofd, dat dat kind drager van de heerlijkheid Gods was. Wat zal dat echter ook geweest zijn voor Maria en Jozef.

Ze zullen in die ure eveneens hebben moeten denken aan die herders uit de velden van Efratha, die door een boodschap uit de hemel naar de stal in Bethlehem gebracht werden. Zij zullen bij de voorstelling in de tempel ervaren hebben dat God Zijn eigen werk kroont. Straks wordt het door Simeon aan Maria gezegd, *dat een zwaard door haar ziel gaan zal en dat dit Kind zal gezet worden tot een val en opstanding veler in Israël, en tot een teken dat wedersproken zal worden*. Inderdaad de bevestiging van deze profetie heeft Maria in haar leven ervaren.

Mijn toehoorders. Tenslotte zegt onze tekst *dat Anna van Hem gesproken heeft tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten*. Wat zal dat een rijke prediking, geweest zijn. Wat zal ze hebben kunnen vertellen hoe ze het Kerstfeest gevierd heeft.

Hoe zal ze bemoedigend gesproken hebben tot allen die de verlossing verwachtten. Ze zal dat volk toegeroepen hebben: houd maar moed. Ik heb het Kerstfeest mogen vieren. Gij zult het ook nog wel beleven. Wat zal ze velen een hart onder de riem hebben gestoken. Nee, o nee, in haar mededeelzaamheid heeft ze niet met de weegschaal gelopen, want dan zijn de vruchten dood. Integendeel, iemand die dat zelf heeft mogen ervaren gunt dat ook aan een ander.

Mijn hoorders, wat Anna heeft mogen beleven is toch een zaak waar het voor een ieder van ons op aankomt, of we iets van dat leven hebben mogen leren kennen. Of we iets kennen van dat persoonlijke Kerstfeest en of we zulk een uur als Anna hebben mogen beleven. U gelooft toch ook wel toen Anna dat ervaren mocht, dat ze Jezus in de tempel mocht leren omhelzen, dat ze daarvan gesproken heeft tot allen die de verlossing verwachtten, dat ze wellicht hebben gezongen, wat de dichter zong en wat we samen ook nog even willen doen uit Psalm 42 : 5:

*Maar de Heer zal uitkomst geven,
Hij die 's daags zijn gunst gebiedt:
'k Zal in dit vertrouwen leven,
En dat melden in mijn lied.
'k Zal zijn lof, zelfs in de nacht,
Zingen daar ik Hem verwacht,
En mijn hart wat mij moog 'treffen,
Tot de God mijns levens heffen.*

Toepassing

Zou Anna dit vers niet meegezongen hebben? De inhoud geeft toch moed en troost aan allen die de verlossing verwachten. Hoe zal ook Anna anderen van dit volk getracht hebben moed te doen scheppen uit haar behoudenis. Ook deze mensen zal ze toegewenst hebben dat ze een ure mochten beleven van een persoonlijk Kerstfeest. Hoe zal ze die mensen toch aangeraden hebben een weinig krediet voor God te hebben. Ze zal verteld hebben hoe het bij haar gegaan was. Hoe ze toch al 84 jaar geworden was en nog dat persoonlijke van het Kerstfeest had gemist. Wat zal ze een ruimte gezien hebben, ook voor anderen, voor het hopende en verwachtende volk, dat de Heere ook aan hen ook nog eens uitkomst geven zou. Dat vertrouwen op de Heere zal de inhoud van haar lied geweest zijn.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid die dat mist, wat bent u diep arm. Wanneer u dat voorrecht mist, wat bent u dan diep arm. U voelt het toch, het komt op het persoonlijke aan. Straks zal het Kerstfeest weer voorbij zijn, ook het jaar spoedt ten einde, de tijd gaat door. Doch dat, wat we heden gezien hebben, wat de Heere in Anna kwam te werken, dat blijft, dat zal nimmermeer vergaan. Dat is een heil, geldig voor de tijd zowel als voor de eeuwigheid. Dat God dan nog eens krachtig mocht werken door zijn Heilige Geest onder jong, en oud. De godsdienst kan er ons niet brengen. Maar dat wij een iegelijk van ons toch eens mochten inleven de scheur die door ons in het paradijs gemaakt is.

Nee, die is met een dogmatisch praatje niet te helen, die breuk is alleen door Christus geheeld. Dat wij dan met Hem verenigd mochten worden die het Hoofd van zijn Kerk is. Dat u mijn medereizigers toch eens jaloers mocht worden op het heil dat in Christus is.

Ook voor u oude mensen is dat het aller-noodzakelijkste. Daarbij zinkt toch de wereld in het niet. Immers toch alles wat uit de aarde is, zal als rook en damp in het niet verzinken. Alleen wat in Hem gevonden wordt is blijvend. De Heere zegt het toch: *die*

Mij vindt, vindt het leven.

Welk een bemoedigend gedeelte, volk des Heeren, uit het Woord Gods is het gedeelte uit de Bijbel wat wij heden mochten overdenken. De Heere geeft het hier ons toch duidelijk te verstaan: *Die tot Mij komt zal Ik geenszins uitwerpen.* Hij zal Zijn gevangenen niet begeven, noch verlaten. En al mag het dan door diepe wegen gaan, Die het beloofd heeft, is getrouw. Aan een ieder die van dit leven geen vreemdeling is mogen we het in dit uur prediken: Uw verwachting zal op Gods tijd verwisseld worden in heerlijke aanschouwing.

Ook Anna is in haar wachtende leven niet teleurgesteld. Immers, Hij heeft het Zelf voor al dat volk beloofd: *Zou Ik het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?* Het is uw grote voorrecht, het is Gods eigen zaak en daarom zal dat volk niet teleurgesteld uitkomen. Dat dan dit Kerstfeest van deze 84-jarige u nog bemoedigen mocht. Dat u mocht blijven wachten, als de wachters op de morgen. Hij zal u niet teleurstellen, maar uw verwachting op Zijn tijd vervullen. Dat u dan maar veel gebonden mocht zijn aan de Heere en Zijn instellingen. Dat u in Zijn tempel de middelen die God ingesteld heeft mocht blijven waarnemen.

Nee, de Heere is er niet aan gebonden, maar wij wel. Dat we dan die gebondenheid in de praktijk ervaren, het zou nog een tegengif kunnen zijn voor de kracht van het ongelooft.

Mocht dan uw levensschip heftig op de golven geslingerd worden, dat dan desondanks de naald van uw kompas naar Christus mocht blijven heenwijzen. Hij is het toch, die zelfs bij het naderen van de dood, volkomen uitkomst geven kan.

Welaan dan, de Heere bevestigte Zijn Woord tot een rijke en eeuwige zegen. Amen.

9. EEN GEHEILIGD SCHULDBESEF

Zingen: Psalm 122 : 1

Lezen: Psalm 130

Zingen: Psalm 147 : 6 en 7

Zingen: Psalm 103 : 6

Zingen: Psalm 32 : 5

Het woord onzer overdenking vindt uw aandacht opgetekend in Psalm 130 de verzen 3 en 4, waar Gods woord aldus luidt:

***Zo Gij, Heere! de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan?
Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.***

Dit woord bepaalt ons bij:

Een geheiligd schuldbesef hetwelk

1e. Brengt in de diepte

2e. Drijft tot het gebed

3e. Hoopt op de genade

Mijn toehoorders,

Deze 130e Psalm is één van de optochtsliederen die door de Israëlieten werden gezongen, als ze uit alle delen van het land opgingen, bij feestelijke gelegenheden naar stad en tempel, om daar het aangezicht des Heeren te zoeken. Deze Psalm is door velen nader toegelicht, omdat de rijkdom die hierin verklaard wordt zo buitengewoon groot is. Duidelijk toch kunnen wij in deze Psalm horen zonde en genade en het is terecht gelijk Luther over deze Psalm schreef, dat hij hem de Paulinische Psalm noemde, om de drie stukken die in de brieven van de apostel Paulus zo duidelijk worden uiteengezet. Diezelfde drie stukken, welke we terugvinden in onze Heidelbergse Catechismus, komen ook in deze Psalm duidelijk naar voren.

Inderdaad in deze Psalm wordt gesproken over ellende, daarin wordt gewag gemaakt van verlossing, maar ook wordt er niet gezwegen over de dankbaarheid, zodat deze Psalm terecht genoemd mag worden het lied waarin de praktijk van de godzaligheid duidelijk naar voren komt. Immers die drie stukken zijn geen zaak van theorie, of van oppervlakkige beschouwing, maar dat zijn zaken van waarachtige beleving, die elk mens die door genade getrokken wordt uit satans macht en zondebanden zal leren kennen. Immers de Heilige Geest doet een elk, die Hij door genade bearbeidt, kennis maken aan deze zaken en wat er ook op de wereld veranderen moge, dat verandert nooit. Immers door de kennis van deze drie stukken krijgt de mens te beleven wien en wat hij geworden is door de zonde, maar ook komt de rijkdom van Gods genade zich glashelder te openbaren, zodat we van deze Psalm terecht mogen zeggen dat daarin de mens op het allerdiepste wordt vernederd maar ook God op het hoogst wordt verheerlijkt.

Wij schreven boven deze Psalm *een geheiligd schuldbesef*, want immers het staat niet vast dat allen die opgingen naar Jeruzalem, en die mede deze Psalm opzongen, kennis hadden aan de diepe betekenis die daarin verklaard wordt. Het was toch immers niet al Israël wat Israël genaamd werd. Maar toch ook zeker waren erbij voor wie de taal van onze tekst innerlijke beleving was geworden. Er waren erbij die niet opgingen in

eigengerechtigheid, maar die betuigen moesten dat als ze hun weg terugzagen, dat dan elke dag genoeg had aan zijn eigen kwaad. Daarom die daarvan overtuigd was ging niet naar Jeruzalem om daar vooraan te staan en het te betuigen: 'Ik dank u dat ik niet ben gelijk anderen', integendeel die droegen diepe indrukken weg van hun eigen schuld en eigen ongerechtigheid, en dat niet uit consciëntieovertuiging, want daarmee komen wij nooit voor God in de diepte. Nee het is hier gelijk we zeiden: een geheiligd schuldbesef, en met zulk een schuldbesef komt een mens gelijk de dichters van deze Psalm terecht in de diepte.

1e. Brengt in de diepte

Niet in de diepte alleen van de uiterlijke ellende, maar bovenal in de diepte van geestelijke ellende. Want als wij deze Psalm enkel zien om te blikken in de diepte van tijdelijke ellende, waar elk mens van nature in meerdere of mindere mate iets van doormaakt, dan zouden wij geen recht doen aan de betekenis van deze Psalm.

Nee het gaat hier niet om de diepte van de tijdelijke, maar het gaat hier over de diepte van de geestelijke ellende. Daarom staat er in onze tekst: 'Zo Gij, Heere! de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! Wie zal bestaan?' 't Gaat hier over de ongerechtigheden, waaraan de dichter van deze Psalm was ontdekt geworden. Hij was daarmee voor God in de diepte en in de verlegenheid gekomen, hetgeen uit het verband van ons tekstvers duidelijk naar voren komt.

Daarom het *geheiligd schuldbesef* openbaart zich altijd hierin, nl. in het brengen van de mens in de diepte, *voor het aangezicht Gods*. Och, van nature staan we zo hoog. Van nature staan we op de grondslag van eigen gerechtigheid en daarom is de mens er een vijand van om voor God in de diepte terecht te komen. Alles stelt de mens in het werk om zich te verdedigen en overal grijpt hij aan vast om er zich aan vast te klemmen Maar als het de Almachtige behaagt, om door de werking van de Heilige Geest, een mens de schuldbrief thuis te brengen, waardoor wij kennis krijgen aan eigen ongerechtigheden, dan worden wij van dat voetstuk van eigengerechtigheid wel afgestoten. Dan leren we er iets van kennen, van hetgeen die dichter in ons tekstvers uitroept. Geen recht van bestaan hebben wij voor God meer overgehouden, zo groot is des mensen ellende. Niet alleen door erf- maar ook door de dadelijke zonde hebben wij geen recht voor God meer overgehouden.

Vreselijk zijn de gevolgen van de zonde, want zeg mij, kent u nog groter ellende dan dat we ons recht voor God kwijt zijn? Ja dat we nergens anders recht op kunnen laten gelden dan op de dood en op de eeuwige verdoemenis, want alles getuigt tegen ons. Maar daaraan nu werd die dichter bekendgemaakt, dat kreeg hij te doorleven. Het was voor hem geen zaak waar hij wel eens over praten kon, het was geen kwestie van beschouwing, want daarmee komt men nooit in de diepte terecht. Maar als de Heilige Geest ons dat leert, zal het kennen van eigen ongerechtigheid om voor God in de diepte terechtbrengen. Dan komen we het aan de weet, dat we alle recht ten enenmale verloren hebben, dan moet de hand op de mond worden gelegd en dan moeten we het met de dichter betuigen: 'Ik zal Uw gramschap dragen', omdat ik tegen U heb gezondigd.

In zulke zielsgesteldheid gingen de pelgrims in ons teksthoofdstuk naar Jeruzalem. En die vraag mogen wij toch ook wel eens aan elkaars geweten leggen, zijn wij alzo ook wel eens opgekomen naar Gods huis? Hebben wij gelijk deze feesthoudende scharen ook wel eens die gang doormaakt?

Nee, dan hebben we het gelijk die dichter niet over een ander, dan hebben we meer dan genoeg aan onszelf. Dan zien we onze geestelijke melaatsheid, dat we melaats zijn van de hoofdschedel tot aan de voetzolen toe. Niet dat we dan nog zo in grove

zonden behoeven te zijn gevallen, maar dan getuigt ons leven tegen ons. Wie moest hij zijn en wie was Hij en dat gevoelde hij des te meer nu hij zich stellen ging voor het aangezicht des Heeren.

Het geheiligd schuldbesef, wat we aantreffen in onze tekst, brengt in de diepte van onze *geestelijke armoede*. Dat is een diepte waarin we aan de weet komen wat het recht Gods betekent. O, wat zou het een voorrecht zijn als zulke gesteldheden bij aanvang, zowel als bij de voortgang eens meer mochten gekend en doorleefd worden. Als dat meer beseft en in de praktijk doorleefd werd zouden we niet in de hoogte klimmen, dan worden we geen bijzondere mensen maar dan komen we voor God in de diepte terecht. En toch, het is de weg die de Heere met Zijn volk houdt. Daar komt de huichelaar nooit, men mag er dan al over praten maar in de praktijk beoefenen doet deze het nooit. En wat een wonder, wat in de natuur in de diepte terecht komt is verloren, maar wat voor God in de diepte terecht komt leert wat anders kennen. Ga het maar na in het verband van de tekst, want het geheiligd schuldbesef brengt niet alleen in de diepte maar in de tweede plaats dat:

2. Drijft tot het gebed.

Men zegt wel eens dat ieder mens op zijn tijd wel eens een kneep in zijn consciëntie krijgt, maar meestal is het dan zo, dat men op allerlei manieren tracht, die consciëntie tot zwijgen te brengen. Anders is het echter in deze 130e Psalm, want daar drijft het tot gebed. Dat gebed hier is niet een praten, maar het is een roepen, daarachter zit nood, daarachter zit behoefte, daar in de diepte wordt er nood geleerd Immers het gebed kan in zeker opzicht in drieërlei stadia worden verricht.

Eerst kan bidden een innig karakter dragen om eens alleen met God te zijn. Wat u soms tegen uw innigste vriend of uw naaste betrekking soms niet zeggen kunt, moogt u soms tegen de Heere zeggen. Zo'n innig gebed gaat gepaard met verootmoediging. Dan is het niet om met een schone woordenkeus te pronken om te laten horen hoe mooi wij wel bidden kunnen, dat valt in de diepte allemaal weg, want dan is een mens oprecht, dan is hij waar en dan komt de innigheid van het gebed zich te openbaren. Inderdaad wat is het een voorrecht dat Gods volk in de diepte terechtkomt, maar als de Heere in de diepte de Geest des gebeds niet gaf dan zou dat volk in de diepte versmoren, maar in de diepte is het gebed niet alleen innig, het is ook vurig.

De vurigheid van het gebed in de diepte, doet het volk des Heeren soms met Jacob uitroepen: 'ik laat u niet los tenzij dat Gij mij zegent'. Dan is het niet een opzeggen van woorden maar dan wordt het een uitdrukken van de hartsbehoefte, dan is het een drang der ziel. Ook wordt het in de derde plaats een aanhoudend gebed.

Denk hierbij eens aan het voorbeeld dat de Zaligmaker Zelf geeft van die vrouw die aan de deur komt van die onrechtvaardige rechter. Ze geloofde dat die rechter in staat was om recht te doen al was het ook dat hij zeide dat hij God niet vreesde en geen mens ontzag. Hij bekommerde zich nergens om al kon hij recht doen. Maar die vrouw bleef aan de deur liggen, die konden ze daar niet vandaan krijgen omdat ze geloofde dat die man het kon doen. En in dit verband heeft de Heere gezegd; zou God dan geen recht doen aan Zijn uitverkorenen die dag en nacht tot Hem roepen? Ja zegt dan de Heer: Ik zal ze haastig recht doen. En dat nu wordt in de diepte geleerd. Want in de diepte als de Heere Zijn volk bekend maakt aan hun ongerechtigheid en dat ze geen recht hebben van bestaan in zichzelf, dat brengt dat volk niet in de zorgeloosheid en ook niet in de wanhoop, maar dat doet dat volk roepen, waarin het innige, het vurige en het aanhoudende van het gebed zich krachtig zal openbaren.

Een zeer belangrijke zaak is het waar we de Godsgeheimen leren. Die geheimen

worden nooit verklaard in de hoogte, maar die verklaart de Heere in de diepte. Ook dat ziet u in onze tekstwoorden.

Zie dat ook eens in het leven van Job. Hoe kwam die man in de armoede en in de ellende terecht. Een groot voorrecht was het echter dat Job met al zijn ellende onder God kwam te vallen, want toch zo zegt hij: 'Zou ik het goede van God ontvangen en het kwade niet ontvangen?' Hij kwam ermee in de diepte.

Denk ook eens aan Jona. Als die op dat schip wakker gemaakt wordt en hij zijn eigen afmaking en schuld te zien krijgt, dan zegt hij het openlijk aan die zeelieden: die storm is er om mijnentwil, werp mij daarom maar overboord. Nee, dat was geen noodsprong dat was geen wanhoopsdaad, maar dat was een zich overgeven aan de Heere. En zie eens wat de Heere in de diepte kwam te doen. Nee, Jona wist van tevoren niet wat er zou plaats grijpen, maar de Heere beschikte daar een vis en al spot daar dan de wereld mee, let erop wat daar in de diepte geschiedde. Hoe het gebed van Jona in de diepte was, hoe hij uitriep: 'Ik ben wel uitgestoten van voor Uw ogen, nochtans zal ik de tempel Uwer heerlijkheid aanschouwen'. Het gebed van Jona in de diepte, wat was het innig, wat was het vurig, wat was het aanhoudend. Zo merkt u het ook in deze tekst als de dichter het uitroept: 'Zo Gij Heere! de ongerechtigheden gadeslaat: wie zal bestaan?' Maar! O, dat woordje maar! *Bij U is vergeving.*

In de diepte gaat God Zijn volk onderwijzen. Daar leren ze afzien van zichzelf, maar daar leren ze ook zien wat er bij de Heere is. In zichzelf geen recht van bestaan meer, maar wat is er nu bij de Heere? *Bij U is vergeving.*

Laten we toch nimmer een Psalm lezen zonder te denken aan het borgtochtelijke werk van Christus. Want zo diep als Hij gezonken is, is niet één van Gods volk geweest. Als Hij daar in Gethsémané kruipt als een worm en geen man en het uitroept: *Vader indien het mogelijk is laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, maar niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede.* Daar hebt u het gebed van de Borg, van de gezegende Zaligmaker in de diepte.

Maar niet alleen de diepte van Gethsémané, denk ook eens aan de diepte van Golgotha's kruisheuvel, hoe Hij in de diepte kwam van de Godsverlating en Hij daar Borgtochtelijk kwam uit te roepen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt u Mij verlaten?'

O volk, lees deze Psalm ook met het oog daarop. Krijg hier het Borgtochtelijk werk van Christus te zien, want was dat werk niet geschied dan was er immers bij de Heere nimmer vergeving. Maar omdat Hij Zichzelf tot zonde heeft laten stellen en omdat Hij in de diepte heeft bewerkt dat er nu voor een volk dat in de diepte komt vergeving is. Vergeving niet langs een weg van een verbroken werkverbond, vergeving niet langs een weg van eigen gerechtigheid, maar vergeving bij God in de aanvaarding van uw eeuwige doem- en doodsvonnissen, met de erkenning dat u geen recht of waardigheid meer hebt overgehouden, zodat u het aanvaarden moet dat er aan uw kant geen recht op bestaan meer is overgebleven.

Al hebben we dan aangename toestanden beleefd, al hebben we bedieningen uit het Woord ontvangen, al zijn we vertroost geworden door een van de liederen Sions. Gods kind komt in het recht, dat in de diepte hem alles ontvalt en dat hij het beleeft, zo Gij Heere de ongerechtigheden gadeslaat, dat er dan geen recht van bestaan meer overblijft en het een afgesneden zaak wordt. Maar ook wordt in de diepte geopenbaard dat Gods geheim, wat Christus heeft teweeggebracht voor een volk dat zich schuldig leert kennen, voor dat volk dat het leven uit eigen hand leert verliezen, voor dat volk dat Gods recht krijgt leren beminnen. Dan zijn dat de vruchten van de verdienste van Christus dat er bij de Heere vergeving is. En dat nu wordt in de diepte ontdekt dat er

nog vergeving is. Wel is het waar er is nog een groot onderscheid of u aan de weet komt dat er vergeving is, of dat u vergeving krijgt.

Niettegenstaande echter is dat ook aan de weg des Heeren verbonden dat het volk onderwijs krijgt niet alleen wat zij zijn maar ook wat er bij de Heere te verkrijgen is. Er is vergeving. Vergeving niet alleen om de schuld weg te nemen, maar ook vergeving die in verband staat met de vreze des Heeren. Daarom een grond die bestaat uit een weg van verbetering, maar die ligt in de erkenning: *maar bij U is vergeving*.

En al mist Gods volk er de toepassing van dan heeft God nochtans die hoop in hun hart gelegd om buiten zichzelf te mogen leren zoeken. Nogmaals zij het gezegd, gelijk Israel mocht zien op die verhoogde koperen slang, zo mag dat volk zien op Hem, namelijk die gezegende Heere Jezus Christus, die voor Zijn volk gedragen heeft de straf der zonde en voor hen betaald heeft de schuld der zonde, en Die een eeuwige gerechtigheid heeft teweeggebracht. In dat gebedsleven gaat het gepaard met hongeren en dorsten om alleen door Hem vervuld en alleen door Hem verkwikt te worden. En al mag dan die hoop wel eens worden uitgesteld, waardoor het hart gekrenkt wordt, we zouden het u willen toeroepen: 'Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven'.

Wat kunnen in het leven van Gods kinderen soms de gedachten worden vermenigvuldigd. Wat kunnen er soms dorre en droge tijden worden doormaakt. Als u dan eens terugblijkt naar andere dagen, wanneer het verlangen der ziel mocht uitgaan tot de Heere. Wat moesten we ons daarover dan wel wegschamen. Maar evenwel als die snaar der ziel maar even wordt aangeraakt, dan zegt toch al dat volk dat door God in de diepte gebracht wordt, dat is mij toch niet vreemd, dat is mij niet onbekend. Wat er in die diepte plaats greep toen er verklaard werd wat er bij de Heere is, toen u in de ruimte mocht zien, de mogelijkheid mocht aanschouwen die er ligt in die gezegende Heere Jezus Christus.

Wat een dierbaarheid en wat een gepastheid mag Hij dan in ons hart en in ons leven verkrijgen. Dan wordt er geleerd wat de apostel zegt, om alles schade en drek te leren achten om de uitnemendheid van de kennis van Christus. Het drijft tot het gebed en het bindt ons aan de troon der genade. En dan gaat het niet om het gebed, want dan zou er in het gebed verdienste liggen, maar het gaat er toch ook niet buiten. Buiten dat zuchtend, buiten dat uitziend, buiten dat verlangende leven, want *bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt*. Want als u dat ziet, dat dit verbonden is aan het geheiligd schuldbesef dan brengt het niet alleen in de diepte, staat er in deze Psalm.

'Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt'. Er is zo'n machtig onderscheid of iemand de straf wil ontgaan of gelijk hier in de tekst bedoeld wordt, omdat de Heere gevreesd wordt. Daar nu krijgt Gods volk om te bidden. Dat verbindt hen met innerlijke banden aan de troon der genade, omdat ze komen te ervaren dat er bij de Heere vergeving is. Dan zullen ze iets ondervinden van de gestalte van die vrouw aan de poort van die onrechtvaardige rechter. We hebben u gezegd die vrouw geloofde dat die onrechtvaardige rechter het doen kon en dat krijgt al Gods volk te geloven dat het bij de Heere mogelijk is.

O, dan komt er ruimte buiten onszelf. Een mogelijkheid buiten ons zonder dat er een nagelschrap van ons in aanmerking komt. De rijkdom die er in Christus Jezus is, die voor Zijn volk gekropen heeft in de hof van Gethsémané en die de drinkbeker geledigd heeft tot de laatste druppel toe, ja die in de diepte van de Godsverlating is gedaald om te verzekeren dat dit volk, dat van zichzelf leert kennen dat ze geen recht van bestaan voor. God hebben, dat die nooit door God zullen vergeten worden.

Zie toch het Borgtochtelijk werk in deze Psalm helder en klaar naar voren komen. Omdat het hier niet alleen gaat over het stuk van de ellende, maar dat het hier ook gaat

over de verlossing en die verlossing is alleen belichaamd in Hem die Zichzelf gegeven heeft tot een offer voor de zonde. Hoe wordt dan dat volk opgericht vanuit de diepte, vanuit de onwaardigheid die dat volk leert kennen, want dan weten ze tenslotte toch geen andere weg dan om tot Hem uit te gaan. Want dan gaat het hun gelijk die Israëlieten in de woestijn die dodelijk gebeten werden, maar wier oog gericht werd op die slang die verhoogd werd.

Volk des Heeren weet u een andere weg, kent u een ander middel? Is het niet gelijk Petrus het eenmaal uitsprak: 'Tot Wien zullen wij anders heengaan, Gij toch hebt de woorden des eeuwigen levens'. En nu leert het deze Psalm niet alleen dat er een wetenschap komt dat er vergeving is, maar dat er ook een hoop in het hart wordt gewerkt dat die vergeving, die God in Christus ontsloten heeft, aan ons zal worden geschonken. Die hoop wordt het anker der ziel. Dat anker kan niet worden uitgeworpen in het wel zijn dan moet die hoop een grond hebben. De hoop moet vloeien uit het geloof. Alle andere hopen zijn ijdel, die kunnen vergeleken worden bij het web van een spin waaraan niet het minste houvast zit. Evenwel als God licht geeft in de weg der verlossing aan een ziel die erkent en ervaart wat deze tekst zegt, dan geeft de Heere ook een hoop. Dat is geen hoop die dat volk grijpt en dat is ook niet het resultaat van berekening, maar dat is een hoop die de Heere in het hart van Zijn volk legt. En die hoop beschaamt niet omdat de liefde Gods in hun harten is gewerkt. Lees het maar in deze Psalm, als daar de dichter die uit de diepte tot gebed gedreven wordt uitroept:

*Hoopt op den Heer, gij vromen,
Is Israël in nood;
Er zal verlossing komen,
Zijn goedheid is zeer groot.*

Die hoop legt de Heere in de harten van Zijn volk. En dat zal geschud en aangevochten worden van alle kanten, evenwel welke machten er ook mogen samenspannen, die hoop zal dat volk nooit verliezen. En al kan dan de uitgestelde hoop het hart krenken, nochtans is de Heere Zijn woord aan dat volk kwijt en dan zal Hij betonen een waarmaker van dat woord te zijn. En al gaat het dan nog zo door de diepte heen, nochtans kunt u het in deze Psalm waarnemen, die hoop geeft een verwachting. En gelijk de wachters wachten op de morgen, alzo legt de Heere ook in de harten van Zijn volk die verwachting. Daarom mag dat volk wel eens zeggen: 'Ik blijf de Heere verwachten'. Ja ondanks allerlei geloofsbeproevingen zal toch die verwachting in het hart blijven. Wie toch is in staat om in woorden uit te drukken wat er omgaat in het zielenleven van Gods volk. Moedeloosheid, ongeloof, wantrouwen, ja wat ook al niet meer, maar toch die verwachting die door God in de ziel gelegd is blijft. Dat is vrucht van de bewerking van de Heilige Geest. Daarom zouden we het al dat volk wel willen toeroepen: *Wacht dan, ja wacht, verlaat U op den Heer.*

Een wachtend uitziend geloofsleven houdt Gods volk laag aan de grond en verbindt hen aan de troon der genade. We denken, dan drijft het niet alleen tot het gebed, maar in de derde plaats dan ook

3. Hoopt het op de genade.

Is er wel één Psalm waar zulk een opklimming in wordt waargenomen als in deze Psalm? Eerst merken we dat er in de diepte licht komt. Dat is Goddelijk licht. Dat er bij de Heere verlossing is kunnen wij met ons vleselijk verstand nooit beschouwen. Alleen door het licht wat God in de ziel ontsteekt, dat is Goddelijk onderwijs wat voor de wijzen en verstandigen verborgen is en wat God aan Zijn kinderen komt te

openbaren. Dat geestelijke licht in de opening van het Woord om de rijkdommen te verklaren die in Christus zijn. Dat is de belofte die de Heere gegeven heeft in Zijn Woord: 'Het licht is voor de rechtvaardigen gezaaid'. Dat geestelijke licht gaat schijnen in het afgesnedene van onze kant in de onmogelijkheid van 's mensen zijde. Dat licht van de Goddelijke genade dat verklaart wat er in Christus is gaat op in die duisternis.

Denk eens aan Hiskia toen hij zijn aangezicht naar de wand keerde en kirde als een duif en piepte gelijk een zwaluw, zeggende: *Heere ik wordt onderdrukt, wees Gij mijn Borg*. Die man had een rijk ervaringsleven achter de rug, maar hij miste de toepassing van de vergeving der zonde. En waar het vonnis des doods hem was medegedeeld, ging het niet alleen over zijn natuurlijk leven, maar dat vonnis ging ook over zijn geestelijk leven en daarmee kwam hij in de engte en in de diepte terecht. Bij alle schatten die hij had keerde hij het aangezicht naar de wand, want alles riep hem toe: bij ons is het niet en wij kunnen het u niet geven.

Maar toen heeft hem God licht gegeven in de weg der verlossing die in Christus is. Zo is voor al dat volk door God de belofte gegeven dat het licht in de duisternis zal opgaan. Daarom volk des Heeren, houd moed. Gelijk als wij in de natuur de zon niet kunnen laten opgaan, maar dit het werk is van die grote Schepper, alzo kunnen wij in onze ziel het licht niet doen opgaan. Evenwel de Heere heeft beloofd dat Hij het doen zal.

Maar niet alleen het licht, want als God licht geeft komt er ook hoop. Er wordt wel eens over hopen gesproken, maar zal hierbij aan de oude Simeon. Ook die heeft een wachtend geloofsleven gehad. Het was hem beloofd en toegezegd, evenwel zijn jaren klommen en de vervulling bleef uit. Nochtans en ondanks alles, die verwachting bleef leven in zijn hart. En wat is het uitgekomen dat hij met die verwachting niet teleurgesteld is. Al is het als het ware door het onmogelijke heengegaan. En daarom mag er toch ook vertrouwen worden geoefend. Dat is het vertrouwen des geloofs. In deze tekst zo zeiden we, daarin vindt u een machtige opklimming.

Eerst treft u de dichter aan in de diepte, dan dat er bij de Heere verlossing is, dan die hoop op die verlossing en dan tenslotte dat vertrouwen. Want toch zo staat er: 'En Hij zal Israël verlossen van al zijne ongerechtigheden.'

Merkt u niet, dat hier zich de hoop vastklemt door de bediening van Gods Geest, aan Hem die niet liegen kan? Zich vastklemt aan Hem die gezegd heeft: 'Zal Ik het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?' En daarom zouden we u willen toeroepen, laat de inhoud van deze Psalm in de praktijk van uw leven mogen worden waargemaakt. Door het licht dat God in uw ziel heeft doen opgaan is toch een hoop in uw leven verwekt geworden. Maar die hoop zal toch altijd uitzien naar de vervulling van hetgeen waarop gehoopt wordt en dat er iets van dat geloofsvertrouwen in ons hart mocht worden gevonden, gelijk de dichter het zegt: 'En Hij zal Israël verlossen'.

Wat ligt er dan een sterkte voor dat volk dat geen vreemdeling is van het geheiligd schuldbesef. Nee dan is het geen zaak van theorie, maar een zaak van praktijk. Deze drie eigenschappen brengen in de diepte, drijven tot het gebed en hopen op de genade. Hoe merkt u dan in deze Psalm de gemeenschap der heiligen. Want die dichter gelooft het niet alleen voor zichzelf, maar hij gelooft het voor allen die met hem in de diepte gebracht zijn. Dan krijgt men er iets van te ervaren om elkander te bemoedigen en te versterken in het allerheiligste geloof, opdat onze zielen niet in eigengerechtigheid worden gebouwd, maar mogen worden gegrond in Christus en wij de toepassing van Zijn heilsweldaden in onze zielen mogen ervaren.

Dat zal ons nooit verheffen maar dat zal ons altijd weer naar de diepte brengen. Altijd weer naar de diepte van aanbidding en verwondering. Altijd weer naar die diepte

waarin God op het allerhoogst wordt verheerlijkt en wij op het allerdiepst vernederd worden. Is het dus daarom inderdaad geen Psalm waarin de levenspraktijk van Gods volk naar voren komt? Leg daarom uw hart eens hierbij. Kennen wij iets van dat geheiligd schuldbesef?

Toepassing

Hebben ook wij wel eens de gang naar Gods huis gemaakt gelijk de zangers hier in onze tekst? Heeft dat ook wel eens in ons hart mogen leven? En dat niet op grond van wetenschap maar van innerlijke ervaring? Och, van nature staat een mens daar buiten, dan heeft hij nog zo veel recht en nog zo veel waardigheid in zichzelf. Het is zo vernederend voor ons eigen ik, als we aan de weet komen dat we geen recht van bestaan voor God meer hebben overgehouden. Geen recht op het leven, geen recht op zegeningen, geen recht op weldaden, maar als God naar recht deed dan was onze plaats daar waar ach en wee is.

Nogmaals vragen we, zijn we zo wel eens naar Gods huis gegaan? Want in het wezen van de zaak is het toch zo, dat we geen recht van bestaan voor God meer hebben, helaas wij zien het niet, we hebben er geen erg in, wij zijn er blind voor. Ook al zijn we rechtzinnig in onze belijdenis, de praktijk der dingen moet doorleefd worden. We zeggen niet het moet er zo diep, of zo zwaar doorgaan, daar is God vrij in, maar deze levensgang zal levenservaring moeten worden voor elke pelgrim die zijn aangezicht heeft gewend naar het geestelijke Sion. Dat daarom God ons hart bewerken mocht om tot die wetenschap te geraken, dan bent u de rust in uw leven kwijt. En dan zult u niet alleen de bitterheid van de zonde ervaren, maar dan zult u ook zien de zondigheid van de zonde, dat die bedreven wordt tegen een goedgeoed God.

Als we daarvan een indruk krijgen dan gevoelen we dat we alle rechten verloren hebben, dan krijgen we een bukken niet alleen voor, maar ook onder God. Jong en oud mocht de Heere ons daar wat van leren. Mocht de ogenzalf van de Heilige Geest aan ons verheerlijkt worden, opdat we tot die kennis mochten geraken die de praktijk van het leven der genade is.

Nee, het is niet onze bedoeling u enkel het stuk van de ellende voor te houden, maar zonder die kennis zal er toch nooit geen behoefte aan de verlossing komen, want daarvoor moet plaats in onze harten gemaakt worden. En wie in de diepte komt, kan dat zelf niet grijpen, die kan het zichzelf niet toe-eigenen want die voelt dat hij geen recht meer heeft, dat krijgt zulk een mens toe te stemmen en te aanvaarden. Maar o, dat nu daar het licht van het eenzijdige Godswerk opgaat, nl. wat er bij de Heere is. In ons is geen recht, maar bij Hem is vergeving.

Krijg daar toch eens erg in, krijg toch die rijkdom te zien die er in Christus Jezus is, die schoonste aller mensenkinderen. Dat u eens acht mocht geven op die grote zaligheid. Vergeet het niet want we gaan naar die grote eeuwigheid en we moeten daar God ontmoeten. En zonder de gerechtigheid van Christus, waarmee we moeten bekleed zijn, zullen we voor Hem niet kunnen bestaan. Dan zal alles tekort en dan zal alles te smal zijn. Daarom mocht de Heere de prediking van Zijn Woord nog eens dienstbaar maken, dat er nog ogen werden geopend en dat we van de hoogten werden afgestoten in de diepte, wij op eigen borst leerden kloppen en we nog, eens verlegen mochten worden gemaakt om dat heil dat God ontsloten heeft.

Want daarvan kunnen toch allen van Gods volk eens wat vertellen, van het komen in de diepte. Dan gaat het niet over tijdelijke ellende, maar dan gaat het over schuld en zonde. En dat nu Gods weg niet een weg is naar de hoogte, maar dat die weg leidt naar de diepte, opdat het van onze kant een verloren zaak zal worden, hoewel we ons aan elke strohalm, vastklemmen. Maar gelijk Jesaja betuigt: 'Gelijk een beest dat afgaat in

de valleien', alzo komt God Zijn volk door oefeningen van het leven naar de diepte te leiden. Onze natuur bruist daar wel tegen en het is net als een beest dat afgaat als de eigenaar het er niet bracht, het zou er nooit komen, want de natuur is meer om naar de hoogte te gaan. Maar in de diepte geeft de Heere nu juist licht om te zien wat er bij Hem is.

Volk des Heeren, hebt u daarin wel eens onderwijs gehad? Zoudt u dat ooit kunnen vergeten, toen dat licht in uw ziel opging door de ontsluiting van het Woord Gods in de gangen van uw leven. En al miste u er de toepassing nog van, dan hebt u nochtans geleerd wat er hier in deze Psalm staat, maar bij U is vergeving. En niet alleen om de straf te ontkomen, maar opdat Gij gevreesd wordt, om dan in de weg van heiligmaking te mogen leven voor het aangezicht des Heeren.

O, er zijn er, die een hoop ontvangen hebben dat er bij Hem vergeving is, maar die zo gedurig moeten klagen dat die hoop wordt uitgesteld. De afstand wordt hoe langer hoe groter zodat de twijfel oprijst of wel ooit die hoop zal verwezenlijkt worden. Maar laat dan uit deze 130e Psalm uw ziel versterkt mogen worden om op de Heere te wachten, gelijk de wachters naar de morgen, ja meer om met die vertrouwende eigenschappen van het geloof te mogen verstaan, en Hij zal Israël verlossen. Volk, dan is de Heere toch Zijn woord aan u kwijt en dan zal Hij u leiden naar Zijn eeuwige Raad, zodat Hij er de eer van ontvangt. En wat zal het groot zijn, als die verlossing u mag geschonken worden in de bewustheid van uw zielsleven.

Dat die verlossing, Uw deel mag worden uit enkele genade. Zal u dat ook niet in de diepte brengen? In de diepte van Gods goedertierenheid? Maar ook in de diepte van armoe om bedeed te mogen worden uit de rijkdommen die in Christus zijn, gelijk Israël in de woestijn het manna uit de hemel ontving.

Laat dan deze 130e Psalm ons gedurig leven mogen uitmaken, het geheiligd schuldbesef, wat brengt in de diepte, wat drijft tot het gebed en wat hoopt op de genade. En dat die hoop niet beschaamd, omdat de liefde in onze harten is uitgestort door de Heilige Geest. De Heere bevestig dit woord en Hij stelle het tot een eeuwige zegen. Amen.

10. DE WEDUWE TE ZARFATH

Zingen: Psalm 46 : 1

Lezen: 1 Koningen 17 : 1-16

Zingen: Psalm 68 : 3 en 16

Zingen: Psalm 42 : 5

Zingen: Psalm 138 : 3

Het woord onzer overdenking vindt uw aandacht opgetekend in het Evangelie van Lukas, het 4e hoofdstuk de verzen 25 en 26:

Maar ik zeg u in der waarheid: daar waren vele weduwen in Israël in de dagen van Elia, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zodat er grote hongersnood werd over het gehele land; en tot geen van haar werd Elia gezonden dan naar Sarepta Sidonis, tot een vrouw, die weduwe was.

Dit woord spreekt ons van: *De weduwe te Zarfath*

waarbij wij letten willen op de volgende drie hoofdpunten:

- 1e. Zij was door de Heere gekend
- 2e. Zij was door de Heere beproefd
- 3e. Zij was door de Heere verzorgd

Ons tekstwoord voert ons naar een eenvoudig vlek, dat echter van grote betekenis is, omdat daarin de Heere Jezus Zijn jeugd heeft doorgebracht. Wij kennen deze plaats uit de geschiedenis, als zijnde de plaats waar, de Heere Jezus door zijn ouders werd opgevoed en waar Hij in achting kwam bij allen die daar woonden. Ook in ons tekstverband treffen we Jezus op die plaats, genaamd Nazareth, aan. Het was op de dag des Sabbats en gelijk we lezen ging Jezus, naar Zijn gewoonte, naar de synagoge. Wat een voorbeeld geeft daar de Zaligmaker aan ons allen. Niet alleen dat het maar een kwestie van gewoonte is, ons gaan naar het huis Gods, maar we mochten het vaak wel eens meer beseffen dat we dat nog mogen en kunnen doen. Dat we in de weg der Goddelijke instellingen nog mogen leven en verkeren.

Nee, het ligt toch niet aan ons goeddunken, hoe wij daarover denken, want als wij de Catechismus horen dan zijn wij verplicht op de dag des Heeren naarstig op te komen naar die plaats waar Zijn woord gehoord wordt en waar de sacramenten worden bediend en waar wij in staat worden gesteld om christelijke handreiking te doen. Laat daarom in de opgang naar Gods huis ons niet enkel sleur laten leiden, maar mocht r in ons hart eens meer een behoefte leven naar het Woord es levens, om door dat Woord geleerd, bediend en onderwezen te worden.

Het was daar een plechtig ogenblik in die synagoge te Nazareth toen hem daar gegeven werd het boek van de profeet Jesaja. Vroeger werd elk Bijbelboek geschreven op een rol en het was niet buiten de Goddelijke Voorzienigheid dat aan Jezus juist gegeven werd de rol van het boek Jesaja. Dat troostboek voor al Gods volk, ja terecht mag Jesaja genoemd worden de Evangelist uit het Oude Testament. En als dan Jezus die rol komt te ontrollen, dan leest Hij daaruit voor dat betekenisvolle gedeelte: "De Geest des Heeren is op Mij; daarom omdat Hij Mij gezalfd heeft. Hij heeft Mij gezonden om de armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen die gebroken zijn van hart, om de gevangenen te prediken loslating en de blinden het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid, om te prediken het aangename jaar des Heeren".

Het was inderdaad het aangename jaar des Heeren, het jaar van de vrijlating der gebondenen, omdat de Zaligmaker zich kwam te openbaren als de Knecht des Heeren, omdat de Geest des Heeren op Hem was. Daarom kon Hij terecht betuigen: Heden is deze Schrift vervuld geworden. Immers wat Jesaja getuigd had, dat had hij van Hem getuigd. Op Hem was toch de hoop der vaders gegrond en naar Hem werd verlangend uitgezien. Hij was het Licht op Jacobs sterfbed, Hij was de inhoud van Israëls zangen. In de profetie was Hij voorgesteld in al zijn heerlijkheid. Hij was het die gekomen was als de Knecht des Vaders om dat grote heil aan verloren zondaars en zondaressen te verheerlijken. Wat zal dat een ogenblik geweest zijn in die synagoge daar te Nazareth. Maar gaat u het tekstverband verder na.

Een ogenblik toen ze dat hoorden verwonderden ze zich, maar aldra hoort u de een tot de ander zeggen: Is dat niet de zoon van die timmerman? Dat hebben ze verachtelijk gezegd. Eén ogenblik zijn ze wel verwonderd geweest voor hetgeen wat uit Zijn mond ging, maar in hun hart leefde er geen behoefte, daar was geen plaats voor die gezegende Middelaar. Ze kenden hun schuld en ellende niet en daarom was er bij her geen plaats voor het Evangelie, want dat Evangelie wordt alleen gebracht aan de geestelijke armen die in de armoede van hun zielen nood zijn ingeleid en die aan de weet zijn gekomen dat al hun gerechtigheden een wegwerpelijk kleed zijn. Alleen voor dezulken is toch alleen het Evangelie. Zij kenden die banden niet waarvoor Hij in de wereld gekomen is. Om de banden te breken en om de gevangenis, waarin Zijn volk zich zo menigmaal bevindt, te openen.

Kortom, in hun harten was geen plaats voor de persoon en het werk van de gezegende Heere Jezus Christus. Is dat niet aangrijpend? Is dat niet ontzettend? Te leven onder de bediening van het woord en geen plaats te hebben voor de persoon en bediening van Christus? Daarom laat een ieder zich toch zelf bij de voortduur controleren. Ook wij hebben het voorrecht, afgezien van mensen, te leven onder de bediening van Zijn Woord, en bestaat er bij ons behoefte aan de bediening van Christus?

Kennen wij iets van onze geestelijke ellende, zijn wij vreemdelingen van die banden, die geen mens kan ontbinden maar wat alleen het werk is van de gezegende Heere Jezus Christus? Denk eens aan hetgeen die inwoners van Nazareth deden. Ze gingen de Heere Jezus verachten en bespotten en ze zagen in hem niet anders dan de zoon van die timmerman. Ze wilden wel dat Hij tekenen en wonderen zou doen, maar voor hun eigen leven en hun eigen hart hadden ze geen wonderen nodig. Voor hen had Hij overigens geen betekenis en waarde.

Ga dan ons tekstverband eens verder na. Al spoedig kwam hun vijandschap openbaar, want ze gaan Hem uit hun plaats dringen en komen op de hoogte waarop hun plaats gebouwd was om Hem van die steilte af te storten. Wat is dan toch de vijandschap van een mens ontzaggelijk. Hoe vreselijk is het geen acht te geven op die grote zaligheid en in plaats om aan Zijn voeten neer te vallen stellen ze alle pogingen in het werk om van Hem af te komen. Is er wel iets ontzettender dan dat de Heere van een persoon, een plaats of van een land gaat wijken? Hoe stort een mens zichzelf toch niet steeds dieper in de ellende. Want er is toch geen groter zonde dan om met woorden en daden te betuigen: *Ik heb geen lust aan de kennis Uwer wegen.*

Mijn toehoorders, laten we uit deze geschiedenis toch eens lering trekken. Laten we toch niet enkel bij de oppervlakte van dit tekstverband stilstaan, maar ga uzelf eens na, want hoe ontzaggelijk is het als de Heere zich gaat onttrekken. O, ze wilden nog wel die uiterlijke tekenen en wonderen zien, maar daartoe was de Heere niet gekomen, om hun zinnen een weinig te strelen. Ja, ze hadden ervan gehoord wat Hij op andere plaatsen deed, maar daar was plaats voor, daar was behoefte aan. Maar voor hen die

deze behoeften niet kenden, die de drang der ziel misten, voor hen was toch geen plaats voor de wonderen van de Zaligmaker. Zie dan naar onze tekstwoorden. In 1 Kon. 17 kunt u het lezen. Israël had hun God verlaten en ze waren de Baäls en Astarots gaan nawandelen. Daarom had Elia een gebed gedaan en de inhoud van dat gebed was: O, God betoon toch eens dat Gij God zijt. Het ging hem zo aan het hart, die ontzaggelijke Godsverlating van dat volk, dat hij het uitriep: *Heere, spreek toch eens. Betoon het toch eens met Uw macht dat Gij het zijt die boven alles staat.*

En dat gebed had Elia gebeden opdat het volk tot schuldbesef zou komen. Dat er een wederkeren zou komen tot de God hunner vaders. Ontzettend zijn de gevolgen geweest. God hield de hemel dicht, geen regen en geen dauwdropel in drie jaren en zes maanden viel er op de aarde. Wat heeft de Godsverlating toch altijd verschrikkelijke gevolgen. Wat is de waarheid van het woord toch altijd gebleken: *Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezzen.* Gewis, God zal het betonen, dat Hij niet met Zich laat bespotten en als Hij met zijn gerichten komt dan staat alle mensenwerk machteloos. Want denk erom dat het in die jaren wat geweest is. De hemel dicht/zowel des daags als des nachts. De aarde werd daardoor als ijzer zodat er een geweldige honger kwam zoals de geschiedenis het uitwijst. Die honger is altijd een verschrikkelijk zwaard. God betoont het dat Hij verschillende pijlen in Zijn pijlkoker heeft, laten we daar toch altijd rekening mee houden in al onze handelingen.

En ga nu eens zien in ons tekstverband.

De Heere Jezus gaat twee voorbeelden uit de historie gebruiken. Het ene voorbeeld was de weduwe te Zarfath en dat andere dat van Naäman de Syriër. Die beide voorbeelden waren mensen die stonden buiten het verbond en nochtans ging de Heere zich met die mensen bemoeien. Want ook deze weduwe te Zarfath, zij had niet het voorrecht uit het geslacht van Abraham te zijn, maar o ziet eens. Israël verwierp Hem in Wie alleen hun leven en behoudenis lag en daarom ging de Heere Zich verheerlijken in het heidendom. In hen die vreemd waren aan de voorrechten waaronder Israël geleefd had.

Dit voorbeeld nu wordt in onze tekst naar voren gebracht, de verwerping van Christus, maar daartegenover wordt bewezen wat Hij heeft willen zijn voor die, welke Hij lief heeft gehad met een eeuwige liefde. Er waren vele weduwen in Israël. Het oordeel was ontzettend, de honger bleek te zijn een scherp zwaard en wat een rouw en wat een droefheid werd er in die dagen in Israël doorleefd. Maar het allerergste was dat de profeet des Heeren uit het land werd weggestuurd. De profeet des Heeren werd niet naar één van die weduwen gezonden, maar hij kreeg bevel om te gaan naar de weduwe te Zarfath. Wat is het toch altijd een vreselijk oordeel gebleken te zijn wat er staat in Openbaringen: *als ge u niet bekeert dan zal Ik de plaats van uw kandelaar wegnemen.* Laten ons die dingen toch mogen aangrijpen opdat we de waarde mogen gevoelen van het leven onder de middelen der genade, en dat het Woord des Heeren nog eens aan ons hart mag geheiligd worden opdat er plaats gemaakt mocht worden voor dat Evangelie en we die grote Bandenbreker en Boeienslaker, de Heere Jezus Christus eens in ons leven nodig kregen, want die Hem vindt, die vindt toch het leven en trekt een welgevallen van de Heere.

Die weduwe nu te Zarfath was een gekende des Heeren. Welk een weldaad om van de Heere gekend te wezen. David die zingt in Psalm 40: "Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan mij". Die gedachten Gods over Zijn volk van voor de grondlegging der wereld, maar ook in het trekken en wekken uit de zonde en wereld, wat zijn ze bevoorrecht die door Hem mogen gekend zijn. Ook die weduwe

was dat voorrecht deelachtig geworden. Met welke middelen weten we niet, want de Heere heeft duizenden wegen om zich te verheerlijken in het redden van zondaren en zondaressen. Het gehele verband toont ons echter dat ze geen vreemdelinge was van het werk der Goddelijke genade. Wat was haar weg overigens diep. Haar steun en leun in het leven was weggenomen. Het weduwenkleed was haar op de schouders gelegd. Wat moeten de gekenden des Heeren ook in dit leven ervaren, dat ze door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods. Wat een smartenwegen moeten de gekenden des Heeren soms doormaken, wegen vaak strijdende tegen vlees en bloed, en daar heeft ook deze weduwe kennis mee gekregen. Maar het mocht haar gegeven worden, dat ze er de Heere voor in de plaats had gekregen. Want dat mag dat volk soms vaak niet ontkennen, dat de Heere soms wel eens wat neemt, maar dat Hij het dan ook soms met Zichzelf weer komt goed te maken, zodat dan ervaren mag worden wat dat volk dan aan die God heeft, in wegen van rouw, smart en wederwaardigheden.

Het Goddelijk oog nu is open geweest ook over deze weduwe te midden van de benauwdheid der tijden. Ze had het voorrecht dat ze moedervreugde had gesmaakt, ze had nl. een zoon en dat was vlees van haar vlees en bloed van haar bloed. Echter vanwege de honger die er was stond voor beiden de dood voor de deur. O, om dan Gods wegen goed te keuren en om dan te erkennen wat God doet is wijs en goed, dat is geen zaak van theorie, maar dat moet in de praktijk geleerd worden. Als is het, *wat Ik nu doe dat weet u niet, maar na deze zult u het verstaan*, dan wordt er toch menige smartenbeker op de hand van Gods volk gezet. Ze zullen het inderdaad weten dat ze door vele verdrukkingen moeten ingaan. En om te leren, wat de dichter zegt: "Al bezwijkt dan mijn vlees en hart dan is nochtans God het deel mijns harten en mijn deel in eeuwigheid".

We zingen dat zo dikwijls met de dichter mee, maar als dat eens praktijk gaat worden, als werkelijk ons vlees en ons hart eens staan te bezwijken, wat komt dan de armoede en de diepe afhankelijkheid in het leven van Gods volk naar voren. Maar wat dan een weldaad als het ervaren mag worden:

*Dan zult Gij zijn voor mijn gemoed,
Mijn Rots, mijn Deel, mijn eeuwig Goed.*

Wat ligt er dan een rijkdom om God in uw leven te leren kennen als die Rots, als uw deel, maar bovenal als uw eeuwig Goed. O, wat is dan de wereld ontzaggelijk arm. Al puilen dan hun ogen uit van vet en al gaan ze dan de inbeeldingen des harten te boven, dan is toch dat volk van God te midden van al hun ellende toch nog zo rijk, zodat u daar gerust jaloers op kunt worden. Evenwel de weg die moet doorleefd worden. Denk dan eens aan die weduwe. Ze heeft haar laatste beetje meel en nog een kleinigheid olie en ze gaat heen om wat hout te sprokkelen om naar het lijkt, haar laatste maaltijd te bereiden want de dood staat voor ogen.

In welke omstandigheden worden Gods kinderen geleid! Men zou haast zeggen het is te zwaar om te dragen, de wagen van het leven staat op breken. Maar juist in die gangen betoont de Heere: *Ik zal dragen en Ik zal redden*. Ze was een gekende des Heeren, maar ze heeft het ervaren dat de smeltkroes voor het zilver is, want daar is ze ingekomen, en daar komen al Gods kinderen in. Die louteringswegen die God met ze houdt daar blijven ze niet vreemd van. En toch dat moet nu allemaal medewerken ten goede voor degenen, die Hij naar Zijn voornemen heeft geroepen.

De Heere had aan Elia een boodschap gegeven. Allereerst had hij tot Achab gezegd: er zal geen dauw of regen op de aardbodem komen tenzij dan naar mijn woord. Het woord des Heeren bracht hij aan een vorst die zijn volk van de God des levens aftrok.

Wat is dat woord bevestigd geworden. Ze zijn heengegaan naar hun afgoden opdat zij de hemel zouden ontsluiten en dat er regen zou vallen op de aardbodem. Maar is het ooit gebleken dat hout en steen een mens niet redden kan, dan is het toen geweest. Ze zijn met hun afgoden in de ellende gekomen. Het woord van God behaalde glansrijk de overwinning, geen regen dan naar Mijn woord. Ze waren bezig de God van dat Woord te verlaten en de instellingen in dat Woord vervat te vertrappen, maar dat Woord zou zegevierend uit die worsteling komen, geen regen dan naar Mijn woord.

Hoe bleek het verder, dat de Heere Zijn knecht, die wel genoemd werd de beroerder Israëls, voor zijn rekening nam. Immers hij zond hem naar die beek met de belofte dat Hij hem aldaar zou onderhouden. Daar zou de Heere betonen dat Hij God was, want elke morgen kwamen de raven hem aldaar, als knechten des Heeren, hem dienen met brood en vlees, terwijl hij mocht drinken het water uit de beek. Men heeft wel eens gevraagd: waar zouden die raven dan toch vandaan gekomen zijn?

Mijn hoorders, laten we blij zijn dat we dat niet weten, want de wegen die de Heere met Zijn volk houdt zijn geen wegen van begrip maar van geloof en bewondering. God hield woord. En al hadden die beesten het liever zelf opgegeten, ze waren in dienst des Heeren teneinde Gods knecht in het leven te behouden.

Hoe beschamend is deze geschiedenis voor ons. Wat hebben wij toch arme gedachten van God, want diezelfde God, die evangelijske daden kan verrichten leeft nog. Niet om Gods water maar over Gods akker te laten lopen, maar Elia was in Gods weg en dan betoonde de Heere dat hij voor Zijn rekening stond. En al is het onbegrijpelijk, het gebeurde, een roofdier werd gebruikt om Gods knecht in het leven te behouden.

Nogmaals, hoe beschamend, want hoe staat het met uw en mijn krediet op God. Als we onze beleving nakijken dan is het of Zijn arm verkort is en of Hij het niet meer doen kan, of dat Zijn oor zwaar is geworden, zodat Hij niet meer horen kan. Ziet eens de wereldgelijkvormigheid ook van Gods kerk op aarde, dan zoudt u geneigd zijn om te zeggen met de vrouw van Luther: *is die God soms dood; leeft Hij niet meer? Kan Hij uit de nood niet meer redden?*

Schaamte, ja diepe schaamte mocht wel onze aangezichten bedekken. Wat heeft de Heere dan toch een verdriet van Zijn volk. In het natuurlijke leven is er toch niets grievender dan wantrouwen. Als u iemand uw woord gegeven hebt en hij gaat dan met zijn daden bewijzen dat hij het wantrouwt. Maar wat is dat dan tegenover de Heere? Hij heeft Zijn Woord en Getuigenis gegeven. De beloften voor Zijn volk liggen vast; *Ik zal u nooit begeven en Ik zal u nooit verlaten.*

En hoe ver is nu de beleving? O, steek dan maar uw hand in eigen boezem en zij zal er uitkomen, melaats, wit als sneeuw. O, dan is het geen wonder dat het zo stil is in Gods kerk. Want met recht kan de Heere zeggen: *ben Ik een Vader, waar is dan Mijn eer, en ben Ik een Heere, waar is dan mijn vreze?* We mochten daar smart over wegdragen.

Als u bedenkt volk, dat de Heere uw rechterhand gevat heeft en dat Hij u opgehaald heeft uit de diepte van uw geestelijke ellende en .dat Hij u beloofd heeft: zal Ik u met hen niet alle dingen schenken. Een moeder die kan haar zuigeling vergeten, maar de Heere kan Zijn volk nooit vergeten. Hij betuigt het Zelf: *Ik heb u in Mijn beide handpalmen gegraveerd.*

De tegenwoordige tijd stelt zijn vertrouwen op papieren polissen, maar dat Woord van God blijft in der eeuwigheid. Moet u dan nog vastere bewijzen? Daarom nogmaals, diepe schaamte moet wel ons hart vervullen. Maar gelukkig aan de andere kant degenen, die het van de Heere verwachten. Er zijn gelukkig nog raven, als God ze gebruiken wil. Hoor dan Gods volk maar eens uit de wegen des Heeren spreken. Want wie had dat verwacht dat dit knechten des Heeren waren om in de nood van de profeet te voorzien. Mijn wegen, betuigt de Heere, zijn hoger dan uw wegen en Mijn

gedachten dan ulieder gedachten. Wij zijn zo dikwijls aan het rekenen en dan verwachten wij het van het Oosten, maar de Heere geeft het uit het Zuiden.

Daarom wat heeft de profeet aan die beek Gods trouw mogen ervaren, en wat heeft hij daar de beloften des Heeren zien vervullen. Want de Heere had gezegd: aldaar zal Ik u onderhouden, maar er zit altijd een weg aan verbonden, want die beek ging uitdrogen. En wat nu? 't Is waar, de Heere brengt Zijn volk altijd weer voor nieuwe moeilijkheden. De daden Gods worden geen gewoonte, het wordt altijd weer opnieuw een vastlopen. Want immers op zeker ogenblik is het laatste droppeltje uit die beek opgedronken; en wat dan? De afhankelijkheid zal de Heere altijd zijn volk in beoefening brengen. Immers met alles wat achter de rug lag kon Elia zich toch niet op de been houden, daar het allernodigste werd weggenomen.

Maar dan, en daarmee komen we tot onze tekst, gebiedt de Heere aan Zijn profeet om te gaan naar Zarfath, want daar had de Heere een weduwe geboden dat zij hem, zou onderhouden. Weer ligt een nieuwe weg van beproeving voor de borst. Merkt u wel dat de weg die de Heere met Zijn volk houdt maar geen zaak is van theorie, want nieuwe moeilijkheden gaan zich voordoen.

Als de profeet mocht terugblikken op hetgeen dat .geweest was, dan was dat een hart onder de riem, maar hij is ook mens. Evenwel in de weg van gehoorzaamheid ging hij de weg die God hem wees. Dat is altijd een voorrecht als we daar enige zekerheid van mogen hebben dat we in Gods weg zijn, dat we niet wandelen in eigen gekozen wegen want daar liggen we zo bloot voor. We grijpen zo vaak naar rietstaven om ons buiten Gods weg te kunnen houden, maar wat een voorrecht als we in Gods weg zijn al gaat dat dan gepaard met bezwaren en moeilijkheden.

Als Elia dan in de omgeving van Zarfath aankomt dan ontmoet hij daar inderdaad een weduwe. Wat was dat voor de profeet een bevestiging dat hij in Gods weg was, want dat had, hij zo nodig en dat hebben Gods kinderen gedurig nodig, dat de Heere het nog eens bevestigt. Evenwel hij vindt die weduwe in een gesteldheid van nog enkele ogenblikken en ze zullen de hongerdood sterven. Wat raadselachtig. Moet nu zo'n weduwe' de profeet ook nog onderhouden?

O, wat betoont de Heere in al Zijn handelingen toch dat wij ze nooit begrijpen. Ziet verder eens wat Elia moest doen. Hij roept haar toe, *haal me toch wat, water, maar tegelijkertijd voegt hij erbij: ook een bete broods.*

En dat was in de oren van de vrouw iets aangrijpends. Ze had wellicht nog enig water, maar brood had ze niet. Ze was aan het hout verzamelen en dan zou ze voor haar en voor haar kind een koek klaarmaken en dat was dan het laatste wat er was.

Spot u nu Elia met de nood van deze vrouw? Is dat geen eigenliefde dat u zo iets durft te vragen? Zij, die daar feitelijk staat voor de poort des doods, vraagt u van haar nu hetgeen zo onmisbaar nodig is? Immers deze gedachten kunnen in ons opkomen, evenwel Elia beproefde haar.

2e. Zij was door de Heere beproefd

En gelijk in onze tweede hoofdgedachte naar voren komt, ze was niet alleen door de Heere gekend, maar ze werd door de Heere beproefd.

Toen die vrouw Elia zag, merkte ze onmiddellijk dat het Gods knecht was. Hoe, daarvan kan ik u geen verklaring geven, maar door genade kreeg ze in Elia Gods knecht te zien. Dat was al iets buitengewoons dat God in de nood Zijn knecht zond. Er waren vele weduwen in Israël, maar naar hen werd Elia niet gestuurd, maar naar haar werd hij wel gestuurd. God stuurde Zijn knecht. Men praat wel eens over de belofte, maar ziet nu eens hier dat de beproeving aan de belofte vooraf gaat.

Eerst moest ze wat klaarmaken voor die knecht des Heeren. In de bereidwilligheid van

die vrouw bleek dat ze bereid was een gedeelte van haar levensonderhoud af te staan. En eerst toen zegt de profeet wat de Heere voor haar wilde zijn. Dat beetje wat ze had, daarin zou God verheerlijkt worden en daardoor zou Zijn Naam worden geprezen. Eerst komt echter de beproeving en dan volgt de belofte. Maar wat een weldaad wat die vrouw door de genade Gods in een weg van gehoorzaamheid verkreeg, als het ware had ze een stuk van haar leven over voor de knecht des Heeren. En ligt daarin niet een lijn die voor ons van betekenis is? Een mens wil zijn leven altijd in eigen hand houden, maar in de weg van geloofsoefening leert hij dat te verliezen, en zich in Gods hand overgeven.

Dat is daar beleefd. Dat is niet beleefd door één weduwe in Israël, maar dat werd doormaakt door een vrouw die van heidense afkomst was. In de beproeving gaf God de dierbaarste vruchten. Dat zijn twee dingen die in het leven van Gods volk van betekenis zijn. In de eerste plaats in Gods trouw mag dat volk een ankergrond vinden, maar ook in de tweede plaats is de belofte een rots die onbeweeglijk is. En die twee dingen komen in het leven van Gods volk duidelijk openbaar.

Volk, wat een weldaad als u dat in dit tekstwoord eens zien moogt. Hoe hier die vrouw niet alleen gekend, maar dat ze ook beproefd werd, opdat in de beproeving het anker van haar hoop zou geworpen worden in de trouw Gods, maar dat de rots der Goddelijke belofte haar ziel tot sterkte zou zijn, want de profeet mocht het haar zeggen dat beetje dat ze had, die olie en dat meel, daarin zou God verheerlijkt worden. Wat zijn daarom in dat huis van die weduwe te Zarfath de wonderen Gods kennelijk ervaren. In onze gedachten zien we dat huis. Israëls profeet was buiten Israël gebracht en daar tot die arme heidin, maar door de Heere gekend, was hij heengevloten.

Wat zal dat een samenleving geweest zijn. Dat heenzenden van de profeet naar die weduwe te Zarfath, moet u eens dieper doordenken. Vooral als u leest dat er vele weduwen in Israël waren, maar naar hen werd hij niet gezonden. Als een volk van God afdwaalt en van Zijn geboden gaat wijken, wat wordt het dan een snelle afloop als de wateren.

De Heere gaat hier wonderen doen, niet in het land der beloften, daarvan ging de Heere Zich onttrekken en in plaats daarvan ging Hij wonderen doen in de woning van een heidin. Wie God verlaat, die heeft toch smart op smart te vrezen. O, als God in de weg der beproeving meekomt wat bewijst Hij dan toch de God der Waarheid te zijn. Want als het aan ons gelegen had dan had die vrouw tenminste wel een mud meel en een kruik vol olie moeten hebben, maar alzo werkt de Heere niet, Hij gaf zoveel dat ze een afhankelijk leven hield.

Want in onze gedachten zien we dat, als die vrouw op haar kleine beetje ging kijken, de gedachten wel eens vermenigvuldigd zullen zijn, dan zal wellicht de een tot de ander gezegd hebben: een beetje zuinigjes aan doen, dan kunnen we wat overhouden, want het waren mensen van gelijke beweging als wij. Maar als ze eens letten mochten op de belofte die God gegeven heeft, dan geloven we dat ze vrijmoedigheid hadden om van dat meel het nodige af te nemen. En is dat nog niet in het leven van Gods volk? Kunt u als u uw eigen weg nagaat niet begrijpen dat ze ook wel eens hebben zitten rekenen? Want als ze op de omstandigheden gingen letten dan zijn de gedachten vele geweest.

Maar als ze op Hem mochten zien Die boven de omstandigheden staat, dan was er voor de toekomst geen nood. Is dat ook in uw en mijn leven niet het geval? Als we uiterlijk en innerlijk op onszelf zien, wat wordt het dan donker, dan blijft er niet één lichtstraaltje over. Want ook Elia en die weduwe hebben het moeten doorleven dat zij het niet waardig waren, want er lag geen bijzonderheid in deze mensen. God maakte nog onderscheid waar geen onderscheid was en dat leren toch al Gods kinderen als ze

er een indruk van krijgen wie ze zijn en wie ze behoorden te wezen. Altijd blijven ze mensen die alle recht verloren hebben zodat ze de hand op de mond moeten leggen.

Maar nu wat de Heere u beloofd heeft. We hebben gezegd dat is voor het anker der hoop de trouw van God en dat zal blijken te zijn een onbedrieglijke ankergrond. En de beloften Gods, waaruit toch de kerk leven moet, zijn een onbeweeglijke rots. En het gaat met het volk zo dikwijls als met Petrus, wanneer hij zag op de golven, dan riep hij uit: "Heere, ik verga".

En als die mensen daar zagen op dat kleine beetje, dan vervulde twijfel hun hart, maar ze hebben mogen beleven wat de Heere in het gebed zijn discipelen op de lippen legt: "Geef ons heden ons dagelijks brood". Maar geloof aan de andere kant dat ze ook tijden hebben doorleefd dat ze die bete broods nat hebben gemaakt met hun tranen, vanwege de zorg van God over zulke onwaardigen. Het is als het ware een kerk geworden in de woestijn, het is daar geweest wat de dichter zingt:

*De lofzang klimt uit Sions zalen,
Tot U met stil ontzag.
Daar zal men U, o God, betalen,
Geloften dag bij dag.*

Want wat is dat toch groot als u zien moogt wat God voor u is, dat die olie niet verminderde en dat die hoeveelheid meel niet kleiner werd. En nu zagen ze niet alleen op dat uiterlijke, maar het grote was dat dit de Heere deed. Dat is voor hun ongetwijfeld stof geweest om de Naam des Heeren groot te maken.

Die historie, mijn toehoorders, staat hier niet voor niemendal beschreven. Trekt daar nu eens lering uit, opdat zoals de weduwen in Israël die God verlieten en Zijn geboden vertrapten, zodat de profeet niet naar hun gezonden werd, maar dat hij gaan moest over de grens naar een weduwe te Zarfath, zodat bewaarheid werd: wie God verlaat heeft smart op smart te vrezen.

Maar aan de andere zijde die door genade op Hem, ja op Hem alleen vertrouwt, voor die zal het woord bevestigd worden; "Zou Ik u met hen niet alle dingen schenken?" Dat zijn wel geen wegen waar vlees en bloed ja en amen op zeggen, ja dit zijn wegen die met kruisiging van eigen zin en wil gepaard gaan, maar toch zijn het wegen, waardoor Gods Naam verheerlijkt wordt.

En al hebben die mensen Davids Psalmen niet gekend, maar in die woning, waar dood en ellende voor de deur hadden gestaan, zal toch in diezelfde geest gezongen zijn, omdat God hun vreugde en leven had geschonken, wat wij met elkaar thans gaan zingen uit Psalm 42 : 5. *Maar de Heer zal uitkomst geven, enz.*

Toepassing

Mijne toehoorders, kennen wij iets van die gangen en van die levenservaringen waarbij wij u in dit uur mochten bepalen? Immers in de Schrift wordt u meegedeeld de weg die God met Zijn volk houdt, daarin wordt verklaard wat God voor Zijn volk wezen wil en zal zijn in alle omstandigheden.

Daarom is ons tekstwoord zo belangrijk, omdat hij ons aan de ene kant laat zien het ontzagelijke wanneer er geen plaats is voor het Woord en voor het werk van de gezegende Zaligmaker, wat daarvan de gevolgen zijn. De inwoners van Nazareth hebben Hem uit hun woonplaats gedreven met het voornemen Hem van de hoogte af te storten. Hoe vreselijk is het als een volk het Woord van God verwerpt.

De grootste zonde voor ons leven is de Persoon van Christus voor ons leven onrein te achten. Ze hebben Hem openlijk bespot en gezegd: is dat niet de Zoon van die timmerman. Ze hebben, met alle eerbied uitgedrukt, gemeend, wat verbeeldt Hij zich

wel? Buiten onze plaats heeft Hij naam verworven, maar hier doet Hij niemandal. En Hij gaf een antwoord, zodat ze tot Hem gezegd hebben: "Medicijnmeester, genees Uzelf". Ze hebben het niet aanvaard dat Hij de grote Medicijnmeester was, zodat Hij het moest meemaken, dat een profeet niet geëerd is in zijn eigen vaderland.

Wanneer u dat in verband brengt met de geschiedenis van Elia, hoe vele weduwen er in die dagen in Israël waren, maar dat God ze voorbij ging, omdat er voor Hem geen plaats was. Daarom, och mochten we toch bewerkt worden door de Goddelijke genade.

Het woord der prediking komt wekelijks tot ons en hoe staan we daaronder? Het is toch van tweeën één, een derde weg bestaat er niet.

O, dat we toch bewaard mochten worden om niet aan het oordeel der verharding te worden overgegeven. Om niet gelijk te worden aan de inwoners van Nazareth. De verwerping van Christus is toch de grootste zonde die bedreven kan worden. Het is niet voor niemandal dat er geschreven staat: Als ik niet gekomen ware, dan had u een voorwendsel, maar nu heeft God alle voorwendsels weggenomen.

Wordt u er niet jaloers op, wat die God voor Zijn volk is? Wat is dan de wereld arm met alles wat zij heeft en geeft. Reken erop, er zullen omstandigheden in uw leven plaatsgrijpen dat de wereld zeggen moet: wij kunnen het u niet geven, want bij ons is het niet. En daar hangen we nu aan vast, daar zijn we als het ware aan gekluisterd. Het leven is toch slechts een damp en de dood wenkt ieder uur. Werkelijk, wat moesten we daar meer bij leven. Het kan toch zijn, de ene week onder het Woord en de andere week in het graf, dat is toch de werkelijkheid die zo vaak beleefd wordt. We weten het, de tegenwoordige tijd wil die werkelijkheid liefst wegdoezelen, en men wenst alleen: spreek toch tot ons zachte dingen Maar tot ons komen zulke ernstige roepstemmen.

Ook jonge mensen houd er toch eens rekening mee; kinderen, al is het dat jullie nog jong zijn, ook voor jullie kan ieder ogenblik de laatste wezen. Leer toch die God van Elia eens te zoeken. Die God die het in elke weg betoont een alervullend God en een zielzaligend God voor Zijn volk te willen zijn. De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheden, maar die de wil des Heeren mag leren doen die blijft tot in alle eeuwigheid.

Als u dat eens ziet, wat de Heere voor Zijn volk is, welk een ruimte er in God is, welk een volheid. Dat er geen nood is of de Heere kan erdoor en uit helpen, voor allen die God vrezen. Is dat voor ons vaak niet beschamend? Wij hebben u gevraagd, hoe groot uw krediet op God is, in alle omstandigheden van het leven.

Och, dan moeten we het wel uitroepen: wat is de mens dat Gij zijner gedenkt en de zoon des mensen dat Gij hem nog acht? Moeten we dan niet van schaamte blozen? Gevoelen we dan niet de waarheid van hetgeen de Heere zegt: Maar Mij hebt u arbeid gemaakt met uw zonden en u hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden.

O, om erover te praten dat wil nog wel, maar om het in diepe afhankelijkheid eens te beleven om met uw noden en behoeften onder de Heere te komen. Dat ons dat eens aangrijpen mocht, opdat de onderwijzingen uit dat Woord ons het gebed in het hart mag leggen: *Och wierd ik derwaarts weer geleid.*

Want wellicht hebt u dan toch betere tijden gekend. Tijden van afhankelijkheid, maar ook tijden van krediet op die levende Goed. Tijden waarin u de brieven mocht openleggen voor Zijn Goddelijk aangezicht en waarin u het hebt ervaren dat die God nog niet dood is. Dan is het niet wat de Baälpriesters te horen kregen: Uw God is op reis.

Nee, dan heeft die God in noden en omstandigheden, ook wat het uiterlijke betreft, bewezen wat Hij voor Zijn volk wil wezen. Laat de wereld er dan maar mee spotten. Maar dan heeft de Heere het bewezen dat Hij geen grote dingen hoeft te verzuimen

om Zich met kleine zaken te bemoeien. Wij mochten maar een weinig eenvoudiger worden. Immers de Heere zendt ons naar de vogelen des hemels en naar de leliën des velds om ons te tonen dat de Heere daar voor zorgt, dan mocht er toch ook in ons hart een weinig geloofsvertrouwen gewerkt worden op de zorg van God. Ook die mensen in Zarfath, veel hadden ze niet. 't Was maar een beetje meel en een weinig olie, maar de Heere was erin.

Veel mensen hebben over kapitalen te beschikken, maar de Heere is er niet in en dan ligt er toch geen vrede in. Want die dochters van de bloedzuiger leven nog en die zeggen: Geef, geef en houdt niet terug. Immers de mens is God kwijt en nu wil hij het in de geschapen dingen zoeken om de leegte in zijn leven gevuld te krijgen, maar dat zal hem nimmer gelukken. En nu gaan we niet zeggen dat rijkdom een oordeel is, in genen dele, het woord des Heeren leert ons duidelijk dat de Heere vrij is in Zijn bedeling, maar, dit staat vast, de Heere moeten we erbij hebben.

Want inderdaad, dat geeft alleen rijkdom, dat heeft alleen waarde voor tijd en eeuwigheid beide. Dat hebben die mensen daar in Zarfath mogen ervaren toen die olie niet verminderde en dat meel hetzelfde bleef. O, wat is dat een rijkdom. Wat zijn dat levensgangen, om die zorg van God te mogen ondervinden. Daarvan hebben de tenten der rechtvaardigen toch wel eens mogen gewagen, als ze ondervonden de trouw van God. Laat daarom dit woord eens als middel gebruikt worden, dat gij uw zorgen eens bij Hem mag kwijtraken. Als u dan uw weg eens terugziet en de Heere vraagt het u eens: *betuig dan eens tegen Mij, en waarmede heb Ik u vermoeid?* Moet dan niet, gelijk we gezegd hebben, schaamte ons aangezicht bedekken?

En als we in de oefeningen van het geloof geleid worden tot de Bron waaruit alles voortvloeit, uit die liefde des Vaders, uit de arbeid van de Heere Jezus Christus en uit de bediening des Geestes, dan mag dat volk in de Heere eindigen. Dan is het niet de roem uit zichzelf, maar wie dan mag roemen die mag roemen in Hem, wiens trouw de ankergrond voor onze hoop is, en die een Rots is krachtens de inhoud van Zijn beloften. Die nooit beschaamd allen die het van Hem verwachten.

Laat dan dit woord u en mij mogen versterken, opdat we het pad mogen lopen wat de Heere in Zijn eeuwige raad voor ons heeft uitgedacht, maar waarvan het einde zal zijn de verheerlijking van Zijn Naam en de zaligheid der zielen van allen die Hij heeft liefgehad met een eeuwige liefde.

Welaan dan, dan zal dat volk stof krijgen om eeuwig tot eer van Hem te zingen. De Heere schenke u dat, uit het vrije van Zijn eeuwig welbehagen. Amen.